

ILZE AUZIŅA
INGA LAIZĀNE
AIRA PRIEDĪTE
ARVILS ŠALME

LATVIEŠU VALODAS PRASMES LĪMENI

PAMATLĪMENIS

A0, A1, A2

VIDĒJAIS LĪMENIS

B1, B2

7–10 gadus veciem skolēniem
11–15 gadus veciem skolēniem

UDK – 811.174`24
La802

Auziņa, I., Laizāne, I., Priedīte, A., Šalme, A.
*Latviešu valodas prasmes līmeņi: A0, A1, A2 (pamatlīmenis),
B1, B2 (vidējais līmenis). 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem.*
Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2021.
136 lpp.

Latviešu valodas prasmes A0–A2 līmeņu izstrādē piedalījusies Ligita Grigule

Zinātniskā konsultante *Dr. philol.* Inita Vītola

Recenzente *Dr. philol.* Vita Kalnbērziņa

Korektore Ieva Nagle

Metodiskajā izdevumā „Latviešu valodas prasmes līmeņi: A0, A1, A2 (pamatlīmenis), B1, B2 (vidējais līmenis). 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem” raksturoti latviešu valodas apguves un lietojuma jautājumi atbilstoši Eiropas Padomes izstrādātajai A0, A1, A2, B1 un B2 valodas prasmes līmeņu apraksta specifikācijai 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem.

Izdevumā ietverts valodas prasmes līmeņu vispārīgs apraksts, norādīti valodas apguves mērķi, uzdevumi un raksturots mācību saturs, kā arī piedāvāts A0, A1, A2, B1 un B2 valodas prasmes līmeņu apraksts norādītajām skolēnu vecumgrupām. Tabulās, kas atspoguļo tādas valodas apguves aspektus kā komunikatīvās darbības un stratēģijas, starpniecība un starpniecības stratēģijas un ar valodu saistītās kompetences, sniegts valoddarbības veidu, valodas pamatprasmju un palīgdarbību detalizēts raksturojums.

Apraksts ir adresēts lingvodidaktikas speciālistiem (skolotājiem, mācību grāmatu autoriem, pētniekiem) un izglītības darba organizatoriem. Metodisko līdzekli var veiksmīgi izmantot arī paši valodas apguvēji. Apraksts ļauj latviešu valodas prasmes līmeņus samērot ar atbilstošiem prasmju līmeņiem citās valodās; tas palīdzēs efektīvāk organizēt valodas apguves procesu, kā arī izstrādāt noteiktiem līmeņiem atbilstošas mācību programmas, mācību līdzekļus un pārbaudes darbu sistēmu.

Vāka noformējuma autore Vanda Voiciša, SIA „Idea lex”

Maketu izstrādājusi Vanda Voiciša, SIA „Idea lex”

© LVA, 2021

© Ilze Auziņa, Inga Laizāne (B1, B2), Aira Priedīte, Arvils Šalme, 2021

© Vanda Voiciša, vāka un maketa dizains, 2021

ISBN 978-9984-829-87-6

ILZE AUZIŅA
INGA LAIZĀNE
AIRA PRIEDĪTE
ARVILS ŠALME

LATVIEŠU VALODAS PRASMES LĪMENI

PAMATLĪMENIS

A0, A1, A2

VIDĒJAIS LĪMENIS

B1, B2

7–10 gadus veciem skolēniem
11–15 gadus veciem skolēniem

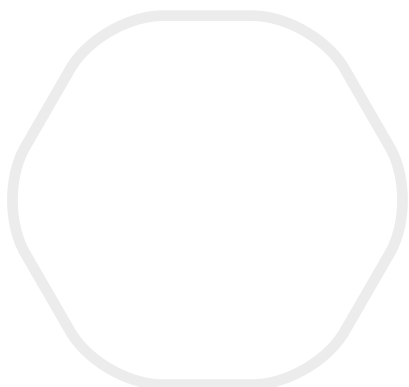

Latviešu valodas aģentūra

2021

SATURS

IEVADS	6
1. VALODAS APGUVES LĪMEŅU APRAKSTA MĒRĶIS, UZDEVUMI UN SATURS	8
2. VALODAS PRASMES PAMATLĪMENIS (A0, A1, A2) UN VIDĒJAIS LĪMENIS (B1, B2)	10
3. VALODAS PRASMES LĪMEŅI, TO KRITĒRIJI 7–10 UN 11–15 GADUS VECIEM SKOLĒNIEM	13
4. SKOLĒNU VALODAS PRASMES LĪMEŅU APRAKSTA UZBŪVE UN SATURS	15
5. VALODDARBĪBAS VEIDI, VALODAS PAMATPRASMES UN PALĪGDARBĪBU RAKSTUROJUMS VALODAS PRASMES APRAKSTA TABULĀS	19
6. LATVIEŠU VALODAS PRASMES PAMATLĪMEŅA UN VIDĒJĀ LĪMEŅA APRAKSTS 7–10 UN 11–15 GADUS VECIEM SKOLĒNIEM	25
6.1. Komunikatīvās darbības un stratēģijas	25
6.1.1. Mutvārdu runas uztvere (valoddarbības veids – klausīšanās)	
1.1. tabula. Klausīties prasmes apraksts (A0, A1, A2)	25
1.2. tabula. Klausīties prasmes apraksts (B1, B2)	39
6.1.2. Rakstveida teksta/runas uztvere (valoddarbības veids – lasīšana)	
2.1. tabula. Lasītprasmes apraksts (A0, A1, A2)	46
2.2. tabula. Lasītprasmes apraksts (B1, B2)	53
6.1.3. Teksta uztverē (klausīšanās un lasīšanas kā receptīvu darbību īstenošanā) izmantojamās palīgdarbības	
3.1. tabula. Palīgdarbību apraksts vieglākai teksta uztverei (A0, A1, A2)	58
3.2. tabula. Palīgdarbību apraksts vieglākai teksta uztverei (B1, B2)	59
6.1.4. Mutvārdu saziņa (valoddarbības veids – runāšana)	
4.1. tabula. Runātprasmes apraksts (A0, A1, A2)	60
4.2. tabula. Runātprasmes apraksts (B1, B2)	71

6.1.5. Rakstveida saziņa (valoddarbības veids – rakstīšana)	
5.1. tabula. Rakstītprasmes apraksts (A0, A1, A2)	82
5.2. tabula. Rakstītprasmes apraksts (B1, B2)	84
6.1.6. Saziņa tiešsaistē	
6.1. tabula. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē (A0, A1, A2)	87
6.2. tabula. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē (B1, B2)	90
6.1.7. Mutvārdu runas izveide atbilstoši komunikācijas mērķim un tematam	
7.1. tabula. Valodas lietojums runā (A0, A1, A2)	91
7.2. tabula. Valodas lietojums runā (B1, B2)	100
6.1.8. Mutvārdu dialogs un saziņas partneru mijiedarbība	
8.1. tabula. Palīgdarbību apraksts mutvārdu saziņā (A0, A1, A2)	102
8.2. tabula. Palīgdarbību apraksts mutvārdu saziņā (B1, B2)	104
6.1.9. Rakstveida runas/teksta izveide atbilstoši komunikācijas mērķim un tematam	
9.1. tabula. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē (A0, A1, A2)	105
9.2. tabula. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē (B1, B2)	108
6.1.10. Rīcības stratēģija saziņas (kā produktīvas darbības) īstenošanā: izmantojamās palīgdarbības	
10.1. tabula. Saziņā izmantojamo palīgdarbību prasmju apraksts (A0, A1, A2)	110
10.2. tabula. Saziņā izmantojamo palīgdarbību prasmju apraksts (B1, B2)	111
6.2. Starpniecība un starpniecības stratēģijas	113
6.2.1. Starpniecības kā komunikatīvās un izzinātājdarbības raksturojums	
11.1. tabula. Starpniecības darbību apraksts (A0, A1, A2)	113
11.2. tabula. Starpniecības darbību apraksts (B1, B2)	117
6.3. Ar valodu saistītās kompetences	122
6.3.1. Tekstveide	
12.1. tabula. Tekstveides prasmju apraksts (A0, A1, A2)	122
12.2. tabula. Tekstveides prasmju apraksts (B1, B2)	123
6.3.2. Lingvistiskā kompetence	
13.1. tabula. Valodas prasmju un zināšanu apraksts (A0, A1, A2)	125
13.2. tabula. Valodas prasmju un zināšanu apraksts (B1, B2)	128
NOBEIGUMS	132
IZMANTOTĀ LITERATŪRA	133

IEVADS

Mūsdienu Eiropas moderno valodu apguves prakse jau vairāk nekā divdesmit gadu balstīta uz noteiktām valodas izglītības nostādnēm, kuras apkopotas Eiropas Padomes izstrādātajā rokasgrāmatā *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR 2001)*. Šis izdevums vēlāk ir tulkots daudzās valodās, t. sk. 2006. gadā latviešu valodā ar nosaukumu *Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana* (turpmāk tekstā – *Pamatnostādnes*). 2018. gadā Eiropas Padome publiskojusi papildinātu un precizētu rokasgrāmatu (*CEFR CV 2018*).

Plašu informāciju saturošajā avotā tika definēta tobrīd jaunā svešvalodu apguves pieeja, aprakstītas valodas lietotāja vajadzības, prasmes un kompetences, raksturots valodas lietošanas konteksts, saziņas tēmas un situācijas, sniegta izpratne par mūsdienīgām mācību programmām, mācību līdzekļiem, uzdevumiem un aplūkoti daudzi citi ar moderno valodu apguvi saistīti jautājumi.

Īpašu ievēribu pelna *Pamatnostādnēs* piedāvātais valodas prasmes līmeņu apraksts, kurš turpmākajos gados kļūst par nozīmīgu moderno valodu apguves satura plānošanas instrumentu Eiropas Savienībā. Sekojot *Pamatnostādņu* rekomendācijām, svešvalodu apguves praksē ir ieviesta trīs valodas prasmes pamatlīmeņu un vairāku apakšlīmeņu sistēma, kas dod iespēju sistēmiski veidot valodas apguves ceļu no zemākās prasmes pakāpes līdz pat profesionālai valodas lietojuma pakāpei.

Daudzās valstīs, t. sk. arī Latvijā, vēlāk ir izveidots detalizēts valodas prasmes līmeņu apraksts (sk. *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2* (Šalme, Auziņa 2016a); *Latviešu valodas prasmes līmeņi: augstākais līmenis C1, C2. Vadlīnijas* (Šalme, Auziņa 2016b). Līdztekus šiem metodiskajiem materiāliem plaši pazīstams arī mācību palīglīdzeklis *Eiropas Valodu portfelis*, ar kura palīdzību katrs var noteikt savu svešvalodas(-u) prasmi un patstāvīgi plānot turpmāko valodas apguves procesu. Tajā ietverta pašnovērtējuma tabula, kas balstīta uz valodas prasmes līmeņu apraksta kritērijiem, resp., vērtēšanas skalas. *Eiropas Valodu portfelis* pieejams dažādām vecuma grupām, kā arī noteiktu profesiju un sociālo grupu pārstāvjiem. Latvijā ir izdots skolēniem paredzēts mācību metodiskais palīglīdzeklis valodas prasmes pašpārbaudei A1 un A2 līmenī¹ – *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)* (EVP 2007).

¹ Par Eiropas Valodu portfeļa (EVP) modeļu un citu EVP materiālu izstrādi Latvijā sk. *Eiropas Valodu portfelis. Projekta īstenošana Latvijā* [tiešsaiste]. LVA [skatīts 02.10.2019]. Pieejams: <https://valoda.lv/projekti/eiropas-valodu-portfelis/projekta-istenosana-latvija/>

Papildus valodas prasmes līmeņu aprakstiem pieaugušajiem (t. sk. dažādām profesionālajām un sociālajām grupām) vairākās Eiropas Savienības valodās mūsdienās ir pieejami prasmju apraksti skolēniem divos vecumposmos: 7–10 un 11–15 gadus veciem valodas apguvējiem². Šajā izdevumā var iepazīties ar latviešu valodas prasmes līmeņu aprakstu 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem.

Konkrētas valodas apguves problēmas, kā arī patieso situāciju un valodas apguves līmeni vislabāk var izvērtēt, izmantojot konkrētas valodas apguvēju korpusus. Pēc noteiktiem kritērijiem veidots valodas apguvēju korpus ar pieļauto kļūdu marķējumu ļauj aplūkot valodas apguvi no dažādiem aspektiem, kā arī palīdz veidot mērķorientētus mācību materiālus un izmantot piemērotu mācību metodiku. Šobrīd nav pieejams latviešu valodas apguvēju korpus, kurā būtu apkopoti 7–10 un 11–15 gadus vecu latviešu valodas apguvēju dati, bet ir izstrādāts „Skolēnu pārspriedumu korpus”³ (tajā iekļauti teksti, kurus, beidzot 12. klasi, latviešu valodas centralizētajā eksāmenā rakstījuši latviešu mācībvalodas vidusskolu, mazākumtautību vidusskolu un valsts ģimnāziju audzēkņi no Kurzemes, Latgales un Rīgas).

2017. gadā ar Latviešu valodas aģentūras (LVA) atbalstu pētījuma „Latviešu valodas prasmes kvalitāte: valsts valodas prasmes pārbaudes kārtotāju rezultāti” izstrādes laikā LU Matemātikas un informātikas institūtā (LU MII) ir izveidota valsts valodas prasmes pārbaudes darbu datubāze – t. s. latviešu valodas apguvēju korpus, kurā apkopoti 900 valsts valodas pārbaudes darbu rakstītprasmes testi, marķētas kļūdas un veikta to kvantitatīvā analīze (LV prasmes kvalitāte 2019). Kaut arī šeit apkopoti pieaugušo valodas apguvēju veidoti teksti, tie sniedz noderīgu informāciju par latviešu valodas apguves procesu.

Lai pētītu ārvalstnieku latviešu valodas apguves īpatnības un nodrošinātu uz datiem balstītu latviešu valodas mācību un metodisko materiālu izstrādi, kopš 2018. gada septembra LU MII tiek īstenots Latvijas Zinātnes padomes (LZP) projekts „Latviešu valodas apguvēju korpusa izveide: metodes, rīki un izmantojums”⁴, kura laikā tiek veidots „Latviešu valodas apguvēju korpus” (LaVA) – pētnieciska bāze latviešu valodas apguves īpatnību izpētei, kvantitatīvai un kvalitatīvai valodas apguvēju pieļauto kļūdu analīzei un metodisko materiālu izstrādei⁵. Savukārt otrās baltu valodas apguvēju korpusā „Esam”⁶ (Znotiņa 2015; Znotiņa 2017) ir apkopoti teksti, ko rakstījuši Latvijas augstskolu studenti, kuri apgūst lietuviešu valodu un Lietuvas augstskolu studenti, kuri apgūst latviešu valodu. Tekstos ir marķētas valodas apguvēju pieļautās kļūdas.

² *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners aged 7–10 Years* [online]. [Cited 2018]. Resource for education. Version 1: developed through Eurocentres consultancy for the Council of Europe. Preliminary consultative edition. [2016] Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697fca>
Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners aged 11–15 Years [online]. [Cited 2018]. Resource for education. Version 1: developed through Eurocentres consultancy for the Council of Europe. Preliminary consultative edition. Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697fc9>
Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners. Volume 1: Ages 7–10 [online]. Resource for educators. 2018. [Cited 2020]. Available: <https://rm.coe.int/collated-representative-samples-descriptors-young-learners-volume-1-ag/16808b1688>
Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners. Volume 2: Ages 11–15 [online]. Resource for educators. 2018. [Cited 2020]. Available: <https://rm.coe.int/collated-representative-samples-descriptors-young-learners-volume-2-ag/16808b1689>

³ Skolēnu pārspriedumu korpus. LU MII, LiepU, RTA, 2018–2021. Valsts pētījumu programmas „Latviešu valoda” projekta Nr. VPP-IZM-2018/2-0002 apakšprojekts „Valodas apguve”. *Latviešu valodas tekstu un runas korpusi*. Pieejams: <http://www.korpus.lv/id/Parspriedumi>

⁴ Latvijas Zinātnes padomes Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts „Latviešu valodas apguvēju korpusa izveide: metodes, rīki un izmantojums” (lzp-2018/1-0527).

⁵ Vairāk par korpusa izveidi sk. <http://lava.korpus.lv>

⁶ ESAM: *Otrās baltu valodu apguvēju korpusi*. Pieejams: <http://esam.korpus.lv/>

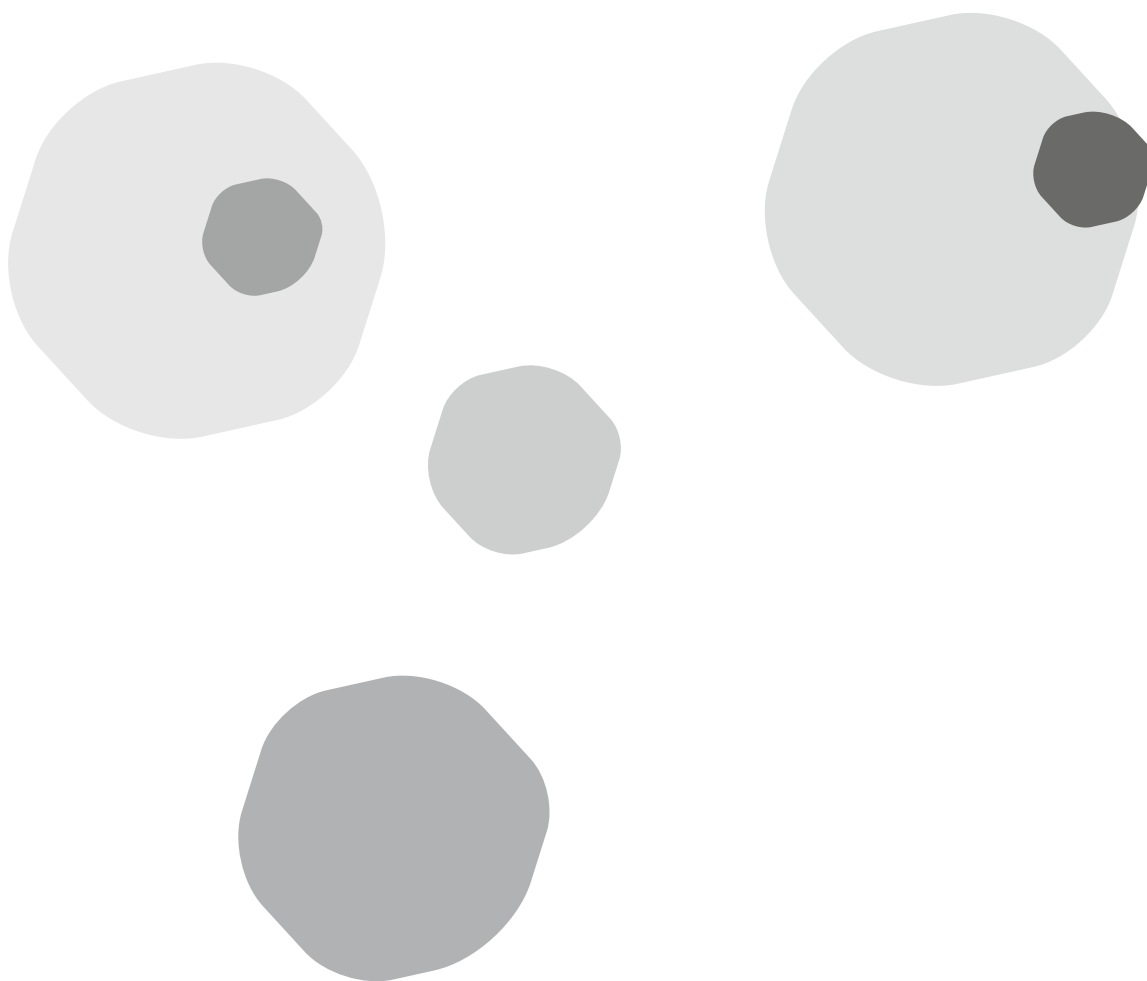
1. VALODAS APGUVES LĪMEŅU APRAKSTA MĒRĶIS, UZDEVUMI UN SATURS

Valodas apguves līmeņu apraksta galvenais uzdevums ir sistematizētā veidā aprakstīt valodas lietojuma prasmes un noteikt valodas snieguma līmeni dažādos valodas apguves posmos. Dalījums līmeņos dod priekšstatu par noteiktas valodas lietojuma sasniegumu pakāpi, izaugsmi un turpmākās apguves perspektīvām, kā arī ļauj objektīvi diagnosticēt un novērtēt valodas prasmi noteiktā izglītības posmā. Līmeņu apraksts atspoguļo „uz darbību orientētu mācību pieeju”. Tās pamatā ir sabiedrības locekļu „valodas lietojums, veicot konkrētas darbības”, resp., valodas lietotājam „noteiktos apstākļos, konkrētā situācijā un specifiskā darbības sfērā jāpilda dažādi uzdevumi” (Pamatnostādnes, 17). Plašākā izpratnē šāds apraksts atbilst mūsdienās valodu apguvē pazīstamās komunikatīvās un integrētās pieejas saturam. Vienoti kritēriji, kas raksturo dažādu valodu apguves un snieguma attīstības dinamiku, ļauj precīzāk formulēt mācību mērķus, izvēlēties valodu apguvējiem piemērotākās mācību metodes un skaidrāk noteikt apguves rezultātus.

Kā jau minēts, valodas prasmes līmeņu apraksts sākotnēji veidots pieaugušo valodas lietotāju ikdienas vajadzībām, taču laika gaitā ir piemērots dažādām citām grupām, t. sk. skolēniem, studentiem, atsevišķu nozaru profesionāļiem u. c. Universālā prasmes līmeņu apraksta sistēma nodrošina iespēju veidot noteiktiem apstākļiem un lietotāju grupām atbilstošu līmeņu un apakšlīmeņu sazarojumu – t. s. „kritēriju līmeņus” un „plus līmeņus” (Pamatnostādnes, 27–28, 35–40). Tieši skolēnu grupās ir svarīgi identificēt valodas prasmi detalizētāk, lai nošķirtu zināšanas un prasmes tiem skolēniem, kas valodas apguvi sāk bez jebkādam priekšzināšanām, no skolēniem, kam valodā ir kaut neliela pieredze un zināšanas. A0 vai A1 programmas izvēle var būt saistīta ar to, vai valodu māca zemē, kur tā ir saziņas valoda, vai tur, kur nav attiecīgas lingvistiskās vides. Pirmajā gadījumā skolēni var būt iepazinuši apgūstamo valodu sadzīves situācijās, pat ieguvuši noteiktu valodisko pieredzi, bet otrajā gadījumā viņi tiek ievirzīti valodas apguvē, iepazīstot svešvalodu A0 (pilnīga iesācēja) līmeni.

Atsevišķos gadījumos A0 līmeņa valodas prasme ir saistīta ar netiešu valodas apguvi neformālā vidē, kur skolēnam var būt ļoti niecīgas un fragmentāras zināšanas par jauno valodu.

Tā kā līmeņu apraksts nav noslēgts nemainīgu kritēriju kopums, arī valodas apguves rezultātu nevajadzētu uztvert kā kategorisku, nemainīgu lielumu. Novērtējuma gadījumā aprakstītās prasības ir izpildāmas, „kombinējot intuitīvās, kvalitatīvās un kvantitatīvās metodes” (Pamatnostādnes, 26). Daudzos gadījumos valodas prasmes līmeņa apraksts tiek veidots zināmā mērā subjektīvi, tāpēc vērtējuma „skala, tāpat kā tests, iegūst validitāti saistībā ar kontekstu, kurā tā darbojas” (Pamatnostādnes, 26).

2. VALODAS PRASMES PAMATLĪMENIS (A0, A1, A2) UN VIDĒJAIS LĪMENIS (B1, B2)

Šis izdevums ietver valodas prasmes pamatlīmeņu – pirmslīmeņa A0 (angļu v. *Pre-A1*⁷), kā arī praksē ierastā pamatlīmeņa A1 *Breakthrough* (latv. v. *izrāviens, sasniegums*, resp., *izrāviena līmenis*) un A2 *Waystage* (latv. v. *ceļa posms, virziens, kustība uz priekšu*, resp., *izdzīvošanas līmenis*), kā arī vidējā līmeņa B1 *Threshold* (latv. v. *sliekšnis*, resp., *sliekšņa līmenis*; angļu v. arī *Pre-Intermediate*) un B2 *Vantage* (latv. v. *priekšroka*, resp., *progresīvais sliekšņa līmenis*; angļu v. arī *Upper-Intermediate*) aprakstu. Pirmslīmeņa un pamatlīmeņa apraksta strukturālais pamats skolēniem veidots, izmantojot tos pašus pamatprincipus, kāds tas ir pieaugušo mācību sistēmā, taču saturiski piemērots jaunākā vecuma valodas apguvēju zināšanām, prasmēm un vajadzībām.

A0 (pirmslīmenis) ietver pašas vienkāršākās prasmes konkrētās svešvalodas⁸ apguves sākuma posmā skolēniem bez priekšzināšanām. Pieaugušo izglītībā šādu līmeni atsevišķos gadījumos izdala specifiskām valodas apguvēju grupām, piem., analfabētiem un imigrantiem. Šajā līmenī netiek izvirzīti stingri valodas lietojuma kvalitātes kritēriji. Nosacīti pirmslīmeni var dēvēt par svešvalodas apguves pirmsābeces posmu, kurā skolēnam ir svarīgi ieklausīties jaunajā valodā, sākt artikulēt svešās valodas skaņas, apgūt nelielu vārdu krājumu, kā arī praktizēt pirmos soļus saziņā ar apkārtējiem – vienā vārdā vai īsā teikumā nosaukt lietas un parādības sev apkārt, lietot pazīstamas standartfrāzes, jautāt un sniegt īsas atbildes uz ļoti vienkāršiem jautājumiem. Šajā līmenī uzmanība tiek pievērsta runas un klausīšanās prasmju attīstīšanai, tikai nedaudz pieskaroties sarežģītākiem valoddarbības veidiem – lasīšanai un rakstīšanai.

⁷ Dokumentos un metodiskajā literatūrā var atrast dažādus šī līmeņa apzīmējumus un skaidrojumus – *Pre-A1 Starters*, *A0 Absolute Beginner*, *A0 Entry level*, *A1-0* u. c. *CEFR Companion Volume with New Descriptors* ietverti *Pre-A1* valodas prasmes līmeņa kritēriji, kas ir raksturoti kā pāvērsiens pusceļā uz *A1* prasmes līmeni, kad valodas apguvējam vēl nav prasmes apgūto izmantot, lai radītu saziņas elementus, komponentus, bet viņš var izmantot apgūtos vārdus un standartfrāzes. Daži ietvertie kritēriji atbilst arī pirms *A1* līmenim. Šie kritēriji ir nozīmīgi valodas apguves procesā – ne velti tieši šī prasmes līmeņa kritēriju izstrādei ir īstenoti daudzi projekti. (CEFR CV 2018, 46)

⁸ Kaut arī CEFR CV (2018) nav iestrādāti valodas prasmes līmeņu kritēriji skolēniem, tomēr ietvertas norādes un raksturota to saistība ar valodas prasmes līmeņiem pieaugušajiem.

A1 (pamatlīmenis, pirmā pakāpe) – skolēns apliecina gatavību apgūt jauno valodu sistematizētā veidā. Šajā pakāpē viņš iegūst pašas pirmās zināšanas par valodu un mācās šo valodu lietot saskarsmē ar citiem saziņas dalībniekiem. Skolēna runu raksturo elementāras valodas gramatiskās formas, viņš prot jautāt un atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par sevi, dzīvesvietu, pazīstamiem cilvēkiem un viņam pašam piederošām lietām, kā arī veidot īsus teikumus, lai izteiktu ikdienas vajadzības. A1 prasmes līmeņa apguves gaitā var sākt arī lasīšanas un rakstīšanas iemaņu sistematizētu apguvi.

A2 (pamatlīmenis, otrā pakāpe) – skolēns pilnveido visas valoddarbības prasmes. Valodas apguvēja vārdu krājums paplašinās, viņš jau patstāvīgi gan runā, gan rakstos prot veidot neliela apjoma tekstu. Lielāks uzsvars ir likts uz valodas sociālajām funkcijām un komunikatīvas darbības praksi ikdienā tipiskās saziņas situācijās, kur jāizmanto vienkāršas pieklājības frāzes (sasveicināšanās, uzrunāšana, uzaicinājuma izteikšana, atbilde uz uzaicinājumu u. c.), jāprot noskaidrot informāciju un apjautāties par saziņas partnera sajūtām un emocionālo stāvokli, kā arī jāprot uzdot jautājumus un atbildēt uz jautājumiem par nozīmīgām tēmām. Šajā līmenī tiek pilnveidota prasme veidot sarunu, piemēram, apspriesties par to, ko darīt, kurp doties, ar ko tikties u. tml.

B1 (vidējais līmenis, pirmā pakāpe) – skolēns turpina pilnveidot visas valoddarbības prasmes. Viņam ir pietiekams vārdu krājums, lai saprastu būtisko informāciju. Izmantojot vienkāršas sintaktiskas struktūras un apgūto vārdu krājumu, spēj sazināties dažādās ikdienā tipiskās saziņas situācijās, sarunāties par pazīstamām tēmām, pastāstīt par savām sajūtām, mērķiem un iecerēm. Ar izpratni lasa vienkāršus, interesē un vajadzībām atbilstošus informatīvos tekstus literārajā valodā, kā arī mācībām adaptētus tekstus, uzziņu avotus, kuros izmantota ikdienā bieži lietotā leksika un valodas pamatkonstrukcijas. Lasa un uztver vienkāršu literāro darbu saturu. Rakstot un runājot spēj izmantot dažādas sintaktiskās konstrukcijas un vārdu gramatiskās formas, taču pieļauj atsevišķas kļūdas. Izrunā jūtams dzimtās valodas akcents un intonācija.

B2 (vidējais līmenis, otrā pakāpe) – skolēnam jau ir izveidojusies izpratne par apgūstamo valodu, rakstot vai runājot viņš pats apzinās pieļautās kļūdas, spēj tās izlabot un cenšas tās neatkārtot. Skolēns prot izmantot pietiekami plašu vārdu krājumu un daudzveidīgus valodas izteiksmes līdzekļus. Šajā līmenī valodas apguvējs jau prot sarunāties par dažādām tēmām gan tipiskās, gan negaidītās/netipiskās saziņas situācijās, izteikt un aizstāvēt savu viedokli diskusijā, aprakstīt saziņas priekšmeta priekšrocības un trūkumus. Valodas apguvējs saprot, ka princips „ar minimāliem līdzekļiem sasniegt maksimālu rezultātu” (*maximum exploitation of minimal means*) praksē veiksmīgi darbojas. (Šalme, Auziņa 2016a, 18)

Pamatlīmenī valodas lietotāja sniegums vēl ir ļoti nepilnīgs. Runātājam ir grūti daudzās situācijās izskaidroties, brīvi izteikties publiskās diskusijās, runāt par specifiskām tēmām (politiku, ekonomiku, kultūru u. c.) un ne vienmēr izdodas vārdos precīzi formulēt savas domas. Valodā vērojamas daudzas gramatiskas kļūdas, interference⁹, neprecīzu vārdu izvēle, neveiklas

⁹ Interference – dzimtās valodas ietekme uz mērķvalodu tās apguves procesā. Starpvalodu interference rodas dzimtās valodas un apgūstamās valodas sistēmisko atšķirību dēļ un izpaužas valodas lietojumā. Iekšējā interference veidojas vēlākā mērķvalodas apguves posmā, kad iepriekš iegūtas noturīgas prasmes var negatīvi ietekmēt jaunu zināšanu apguvi un radīt kļūdas. (Par to sk. Šalme 2011, 18).

teikumu konstrukcijas. Ja valodas apgūvē tiek izmantota kāda starpniekvaloda, saziņā novērojams šīs trešās valodas elementu izmantojums. Valodas lietotājs bieži savu runu papildina ar citiem izteiksmes līdzekļiem vai palīgdarbībām – žestiem, mīmiku, dažādiem runas vizualizācijas paņēmieniem, dzimtās valodas vai starpniekvalodas iestarpinājumiem u. tml.

Sākot valodas apguvi, ļoti svarīgi skolēniem attīstīt izpratni par noderīgām saziņu kompensējošām stratēģijām – pārjautāšanu, runas tempa maiņu, vienkāršāku valodas formu un leksikas lietojumu, arī tulkošanu. Iesācēja līmeni nepieciešams pārvarēt ikvienam, kurš vēlas labi apgūt valodu un sasniegt nākamā – vidējā B1 (*sliekšņa līmeņa*) prasmes. B valodas prasmes līmenis jau nozīmē valodu prast tādā pakāpē, lai no t. s. valodiskās „izdzīvošanas” posma spētu pāriet uz samērā brīvu valodas lietojumu daudzveidīgās saziņas situācijās.

3. VALODAS PRASMES LĪMEŅI, TO KRITĒRIJI 7–10 UN 11–15 GADUS VECIEM SKOLĒNIEM

Valodas prasmes līmeņu A0, A1, A2, B1 un B2 aprakstā nošķirtas divas skolēnu vecumgrupas: 7–10 un 11–15 gadus veci valodas apguvēji. Dalījums neizslēdz iespēju jaunākajā grupā iekļaut arī sešgadīgus skolēnus, savukārt pēc 15 gadu vecuma sasniegšanas parasti tiek piemērots pieaugušā valodas lietotāja prasmju apraksts. Abām minētajām vecumgrupām tiek piedāvāti līdzīgi valodas apguves snieguma kritēriji. Tam pamatā ir vispārīgi principi, kas izriet no *Pamatnostādnēm* un valodas prasmes līmeņu apraksta (vērtējuma) pieaugušajiem.

Noteikti jāņem vērā, ka arī vienas vecumgrupas, piemēram, posmā 7–10 gadi, skolēnu valodiskās spējas un prasmes var būt atšķirīgas. To, ko skolēns nevar izdarīt septiņu gadu vecumā, viņš jau var paveikt deviņu gadu vecumā. Līdzīgi vecumgrupā 11–15 gadi: noteikti atšķirsies skolēnu spējas 11 un 13 gadu vecumā. Taču, neskatoties uz šīm atšķirībām, pieņemts lēmums vecumgrupas sīkāk nedalīt, kritēriju detalizētāku piemērošanu konkrētu valodas apguvēju spējām un prasmēm atstājot pedagoga kompetencē. Skolotājam jāņem vērā, ka metodiskajā izdevumā piedāvāti kritēriji, kas attiecināmi uz vecumgrupu kopumā, bet šie kritēriji var būt īstenojami dažādos attiecīgās vecumgrupas skolēna vecumos.

Uzmanība būtu pievēršama ne tikai vecumgrupu skolēnu atšķirībām, bet arī dažādajiem bērnu valodas prasmes un iepriekšējās sagatavotības līmeņiem, ko ietekmē mītnes valsts izglītības sistēmas īpatnības.

Jāatzīst, ka kritēriju izstrādē Eiropā joprojām nav vienotas nostājas analogiskos citu valodu līmeņu aprakstos – īpaši 7–10 gadu vecumposmā. Valodas prasmes un valodas apguvei izvirzītās prasības var atšķirties, ņemot vērā noteikta vecuma bērnu/skolēnu vispārīgās zināšanas, valodu pieredzi (individuālo valodu biogrāfiju), dzimtās valodas prasmes attīstību un jaunapgūstamās valodas lietojuma iespējas. Piemēram, gan vienā, gan otrā vecumposmā valodas apguvēji parasti spēj vienādā prasmju līmenī runāt par sevi, apkārtējiem cilvēkiem, interesēm u. tml. Taču atšķirības var būt skolēna vecumam atbilstošā pasaules izpratnes un

pieredzes līmenī, atšķirties var viņa zināšanas par saziņas kontekstu, aplūkotajiem jēdzieniem, runas etiķeti un vēl citiem aspektiem. Tas ietekmē skolēna saziņu sabiedrībā (sociālās darbības joma). Iepērkoties, izmantojot sabiedrisko transportu vai jautājot par kāda objekta atrašanās vietu, ikdienas runas situācijās valodas uzdevumi lielākoties ir vieni un tie paši, tiek lietotas līdzīgas leksiskās vienības un gramatiskās konstrukcijas.

Ievērojami plašāka pieredze ir nepieciešama, lai sazinātos mācību vidē un pakāpeniski iekļautos izglītības procesā. Līdz ar to vēlākās klasēs būs nepieciešams straujāks valodas apguves progress, jāparedz plašāks valodas lietojuma konteksts, īpaši saistībā ar mācību procesa organizāciju un zināšanu apguvi dažādās mācību jomās. Piemērojot līmeņu aprakstu dažāda vecuma skolēniem, jāņem vērā reālā mācību situācija, skolēnu sagatavotības pakāpe un katram izglītības posmam izstrādātās programmas specifika.

Pamatlīmenī (A0, A1, A2) apgūtās prasmes tiek pilnveidotas vidējā līmenī (B1, B2). Skolēns ir apguvis nepieciešamo valodas līdzekļu minimumu, ko izmantot dažādās ikdienas situācijās un mācību procesā, un pārzina šī minimuma izmantošanas stratēģijas, lai sasniegtu vēlamos rezultātus. Tomēr vidējā līmeņa valodas apguvējs (galvenokārt 11–15 gadu vecumā) apzinās, ka viņa prasmes, salīdzinot ar prasmēm dzimtajā valodā, ir ierobežotas. Viņš prot izmantot valodu pietiekami efektīvi vienkāršās saziņas situācijās un mācību procesā, sarežģītākos gadījumos nākas piedzīvot vilšanos: trūkst prasmju, lai spētu izteikt niansētākas domas, pateikt visu, ko vēlas.

4. SKOLĒNU VALODAS PRASMES LĪMEŅU APRAKSTA UZBŪVE UN SATURS

Skolēnu latviešu valodas kā svešvalodas prasmes pamatlīmeņa, t. sk., pirmslīmeņa, apraksta pamatā ir atzinumi, kas publicēti par šo jautājumu ārvalstīs un Latvijā. Nozīmīgākie avoti ir – *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners. Volume 1: Ages 7–10* (2018) un *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners. Volume 2: Ages 11–15 years* (2018). Savukārt no latviešu valodā pieejamajiem pamatavotiem norādāmi jau ievadā minētie: *Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana* (Pamatnostādnes 2006), *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2* (Šalme, Auziņa 2016a), *Latviešu valodas prasmes līmeņi: augstākais līmenis C1, C2. Vadlīnijas* (Šalme, Auziņa 2016b); *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem* (EVP 2007).

Valodas prasmes pamatlīmeņa un vidējā līmeņa apraksts sakārtots 13 tabulās, kurās valodas apguvēja prasmes līmenis raksturots, ievērojot komunikatīvās darbības (valoddarbības veidus, tiem atbilstošās prasmes) un saziņas stratēģijas, starpniecības un starpniecības stratēģiju lomu valodas apguves procesā, tekstveides prasības, kā arī komunikatīvās kompetences dažādus citus aspektus¹⁰.

Tabulās secīgi doti visu piecu līmeņu (A0, A1, A2 un B1, B2) apraksti, valodas prasmes un skolēnu sniegumu detalizētāk raksturojot 7–10 gadu un 11–15 gadu vecumposmā.

Valodas prasmes apraksta tabulās īpaši izdalīti mācību procesā sasniedzamie rezultāti, kas atspoguļo noteiktā prasmes kritērijā un/vai kritēriju grupā īstenoto, apgūto (*saprot, daļēji saprot, saprot galveno domu, uztver, nošķir, var sekot, var izteikt, var pastāstīt, var sazināties, var pārstāstīt, prot izsecināt, prot noteikt, prot izmantot, prot atrast u. c.*). Tālāk

¹⁰ Par to sk. arī: Pamatnostādnes 2006, 81–82; Šalme, Auziņa 2016a, 187.

seko attiecīgās prasmes detalizētāks raksturojums no valodas lietotāja skatpunkta (*es saprotu, es protu, es varu*).¹¹

Valodas prasmes aprakstā ir saglabātas jau tradicionāli izdalītās komunikatīvi tematiskās cilvēkdarbības jomas – privātā, sociālā jeb sabiedriskā un izglītības joma.¹² Šis dalījums gan nenožīmē stingru tematisku norobežojumu, jo saziņas situācijas vienlaikus var būt saistītas ar vairākām jomām, piemēram, skolā bieži runā par dažādām lietām un objektiem, kas aktuāli arī privātās dzīves sfērā (telpas iekārtojums un plāns, mēbeles, kancelejas preces), tāpat ar privāto dzīvi ir cieši saistīta sociālā saziņa, piemēram, pusdienošana mājās vai ēdināšanas iestādē, dažādas brīvā laika nodarbes (spēles, rotaļas, fiziskās aktivitātes) gan mājās, gan ārpus mājas (t. sk. skolā) u. tml. Ikdienas standartsituāciju modelēšanā valodas prasmes aprakstā ievēroti *Pamatnostādnēs* (2016, 48) norādītie saziņas (runas) situācijas komponenti (konteksts):

- › vieta un laiks,
t. sk. dažādas iestādes, institūcijas vai organizācijas – vide, kurā notiek komunikācija un kas ietekmē saziņas norisi;
saziņas norises vietas iekārtojums, apkārtējās vides elementi (priekšmeti un dzīvas būtnes);
- › dalībnieki, viņu sociālās lomas un veiktās neverbālās darbības, uzvedība saskarsmē ar valodas lietotāju/apguvēju;
- › ikdienas notikumi;
- › sarunas tēmas, teksti, kas raksturīgi konkrētām situācijām.¹³

Arī ieskicēto tēmu izvēlē saglabāta tradicionāla pieeja – nodrošināt skolēnu valodas lietojuma vajadzības. Līdz ar to saturiski iestrādātas šādas saziņas tematiskās grupas:

Es.
Māja un dzīvesvieta, apkārtējā vide.
Ikdiena.
Brīvais laiks, izklaide.
Transports un ceļojumi.
Attiecības ar citiem cilvēkiem.
Mācības.
Iepirkšanās un pakalpojumi.
Ēdieni un dzērieni.
Laika apstākļi.

¹¹ Valodas prasmes raksturojumā izmantoti arī citi apzīmējumi, piemēram, *es esmu apguvis, es spēju, es uztveru* u. c., lai latviešu valodā precizāk atspoguļotu apgūto prasmī.

¹² Sk. vairāk: Šalme, Auziņa 2016a, 100–101.

¹³ Par runas situāciju un tās komponentiem vairāk sk., piemēram, Lauze 2004, 21–33.

Tās ir aprakstītas jau pamatlīmenī un, ja nepieciešams, padziļinātas vidējā valodas prasmes līmenī.

Atbilstoši komunikācijas situācijām un to mērķim valodas apguvējs sastopas ar dažādiem saziņas uzdevumiem:

- sniegt būtisku informāciju par sevi, savu dzīvesvietu (adrese, tālruņa numurs u. tml.);
Vidējā līmenī valodas apguvējam ir apjomīgāks vārdu krājums un iespējas plašāk izteikties, iepazīstinot ar sevi.
- raksturot sevi, ģimenes locekļus, draugus un citus zināmus cilvēkus (norādot vecumu, raksturojot izskatu, apģērbu, informējot par nodarbošanos, interesēm);
Vidējā līmenī iegūtās leksiskās un gramatiskās zināšanas dod iespēju padarīt stāstījumu saturiski plašāku un emocionāli niansētāku.
- nosaukt pazīstamākos priekšmetus savā apkārtnē, raksturot vidi, norādīt objektu atrašanās vietas;
Vidējā līmenī tiek palielināta teksta detalizācijas pakāpe: apgūtais ļauj sniegt plašāku informāciju par objektiem un apkārtējo vidi.
- noskaidrot minimāli nepieciešamo iepērkoties, izmantojot transporta pakalpojumus, apmeklējot kultūras un sporta pasākumus;
Ja sākotnēji valodas apguvējs var sazināties, lai noskaidrotu minimāli nepieciešamo, vidējā līmenī viņš jau var uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju.
- raksturot mācību vidi – skolas un klases iekārtojumu, nosaukt mācību priekšmetus un mācību līdzekļus, uztvert un izpildīt mācību uzdevumus, saprast savus pienākumus un veicamos darbus klasē;
Vidējā līmenī valodas apguvējs var sniegt samērā plašu informāciju dažādos mācību priekšmetos par noteiktām tēmām un apspriest dažādas problēmas un jautājumus, ieteikt risinājumus un vienoties par kopīgiem darbu izpildes uzdevumiem.
- saprast kultūrvides informāciju, t. sk. skolā, – dažādas norādes, sarakstus, zīmītes, paziņojumus u. c.;
Vidējā līmenī valodas apguvējs saprot lingvistiski un saturiski plašāku informāciju (piemēram, afišas, sludinājumus u. c.) un prot atrast nepieciešamo informāciju dažādos uzziņu materiālos.
- uztvert lietišķa satura informāciju – piemēram, vienkāršas sadzīves priekšmetu lietošanas instrukcijas, norādījumus, noteikumus, aizliegumus, brīdinājumus u. c.;
Vidējā līmenī valodas apguvējs uztver ne tikai vienkāršas instrukcijas, bet jau plašāku informāciju un detalizētākus norādījumus.
- pierakstīt īsus tekstus personiskām vajadzībām – piezīmes, īsziņas, zīmītes, apsveikumus, ielūgumus u. c.;

Vidējā līmenī valodas apguvējs raksta gan vienkāršus, gan arī saturiski plašus un lingvistiski sarežģītus informatīvus tekstus (piemēram, plakātus, reklāmas, rakstus skolas avīzei u. c.), kā arī veido saraksti, atbildot, komentējot un precizējot.

- › sazināties ar citiem, iegūt nepieciešamo informāciju par brīvā laika pavadīšanas iespējām un vaļaspriekiem, kā arī izmantot savas valodas prasmes mākslinieciskās izziņas nolūkos (iepazīt grāmatas, uztvert kinofilmas tematu, izprast un veidot multimodālus tekstus – komiksus, mēmes, afišas, reklāmas u. c.).

Jo augstāks valodas prasmes līmenis sasniegts, jo plašāk var realizēt daudzveidīgas saziņas vajadzības un izmantot emocionāli ekspresīvus saziņas līdzekļus teksta satura bagātināšanai.

Valodas prasmes apraksta tabulās informācija var būt papildināta ar valodas piemēriem – vārdiem, vārdu savienojumiem, frāžu paraugiem, atsevišķiem izteikumiem vai teikumiem, var būt izceltas noteiktas saziņas funkcijas, minētas norādes uz apgūstamo valodas tekstu žanru un veidu.

Padziļinātu informāciju par konkrētiem valodas prasmes apraksta kritērijiem var atrast izdevumā *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2* (Šalme, Auziņa 2016a) – par leksikas un citu valodas elementu un vienību tematiskajām grupām, saziņas funkcijām un lingvistiskās kompetences jautājumiem. Pēc nepieciešamības norādītajā avotā minētā informācija piemērojama jaunākā vecuma valodas apguvējam.

5. VALODDARBĪBAS VEIDI, VALODAS PAMATPRASMES UN PALĪGDARBĪBU RAKSTUROJUMS VALODAS PRASMES APRAKSTA TABULĀS

Kā ikvienā valodas prasmes līmeņu aprakstā, arī šajā galvenā uzmanība pievērsta četriem valoddarbības veidiem un to pakāpeniskai pilnveidei.

Mutvārdu informācijas uztveres (klausīšanās) līmeņu vispārīgs apraksts sniegts 1. tabulā. Te norādīti arī skolēna sasniedzamie rezultāti: citu personu sarunas uztvere (gan dialogā, gan polilogā), paziņojumu un publiskas informācijas, kā arī audio un video ierakstu uztvere.

Jau sākotnējā valodas apguves posmā skolēnam jāapgūst un pakāpeniski jāpilnveido klausīties prasme un prasme saprast citu personu teikto sarunas laikā. Klausīšanās mērķi var būt dažādi – uztvert informāciju ļoti detalizēti un pilnībā, saprast tekstu kopumā vai saklausīt teiktajā tikai būtisko un nepieciešamo.

A0–A2 līmenī šīs receptīvās valoddarbības apguvei piedāvāts samērā ierobežots aplūkojamo tēmu un jautājumu loks. Šajā posmā daudz svarīgāk ir pievērst uzmanību runas tempam, nevis saziņas saturiskajai daudzveidībai. Runai jābūt lēnai, teikumiem īsiem, teiktais jāpapildina ar neverbālās saziņas elementiem, piemēram, žestiem, darbību demonstrējumiem, vizuālo informāciju.

Saziņa ikdienas pieredzes līmenī skolēnam nozīmē realizēt tādus uzdevumus, lai viņš spētu saprast un apmainīties ar informāciju vecumam un vajadzībām atbilstošās situācijās (sarunās ar draugiem, izpildot noteiktus uzdevumus sabiedriskajā vidē – veikalā, kafejnīcā u. c., kā arī mācību procesā). Ja A0 līmenī skolēni uztver un saprot tikai atsevišķus vārdus un frāzes ļoti lēnā runā, bet citu personu runu polilogā praktiski neuztver – tad, sasniedzot A2 līmeni, valodas lietotājs jau var sekot līdz runas saturam par pazīstamu tematu un veidot vienkāršu dialogu (arī mācību procesā, skolas vidē).

Ja A līmenī klausīšanās prasme ir samērā ierobežota, B līmenī tā ir diezgan plaši attīstīta. B1 valodas prasmes līmenī informācijai joprojām ir jābūt samērā vienkāršai un izteiktai literārajā valodā, informāciju vēlams papildināt ar dažādiem neverbālās saziņas līdzekļiem. B2 līmenī valodas apguvējs uztver jau saturiski plašāku un lingvistiski sarežģītāku runu. B2 līmenī valodas apguvējs spēj jau daļēji saprast informāciju, kuru ietekmē runātāja valodas paveids – idiolekts, dialekts un sociolekts, kā arī apgrūtinā daži ārēji apstākļi – fona trokšņi, runas skaļums u. c.

Iesācējiem sarežģītāk ir uztvert teikto plašākā auditorijā poliloga situācijās, kā arī audiovizuālo mediju izpildījumā (diktora skaļrunī pārraidīto informāciju, dažādas informatīvās audio norādes, piemēram, muzejā un tūrisma, kultūras vai mākslas objektos). Ar lielām grūtībām skolēns var uztvert tekstus TV raidījumos, filmās, radiopārraidēs, tādēļ te vēlams sākt mācības ar valodas prasmes līmenim un vecumposmam adaptētiem materiāliem.

Sasniedzot A2 līmeni, var sākt izmantot autentiskus informācijas avotus, piedāvājot valodas apguvēja vajadzībām un interesēm piemērotākos: šajā līmenī valodas lietotājs apguvis prasmi uztvert un saprast svarīgākos faktus ziņu un sporta pārraidēs, uztvert sižetu īsās spēlfilmās, animācijas filmās un teātra izrādēs, kā arī informatīvo pamatsaturu audio un video tekstos, kas tiek izmantoti mācību vajadzībām. Valodas apguvējs B līmenī saprot lielāko daļu informācijas radio, TV un interneta pārraidēs, taču tēmām ir jābūt pazīstamām un runātājam ir jārunā skaidri artikulētā literārajā valodā.

Sarunas laikā B1 līmenī valodas apguvējam jāspēj uztvert galveno domu un jāsaprot konkrēta informācija citu personu runā. Sasniedzot B2 līmeni, – ir jāuztver gan informācijas saturs kopumā, gan detalizēti norādījumi, īpaši saistībā ar mācību procesu.

Rakstveida informācijas uztvere un apguve (lasīšana) ir raksturota 2. tabulā. Ar lasītprasmes apguvi parasti saprotam iespējā vai rakstītā teksta satura uztveri, sapratni, izpratni un novērtēšanu. Piedāvāto līmeņu aprakstā nav ietverti detalizēti soļi jeb metodika, kā apgūt lasīšanas tehniku. Šis jautājums jārisina, mācot skaņu atveidi ar burtiem, mācot savienot burtus vārdos, vārdus teikumos un mācoties izprast izlasītā jēgu. Valodas prasmes līmeņu aprakstā vairāk ir akcentēts lasīšanas apguves mērķis, resp., saturiskais aspekts – vai nu tā ir lasīšana informācijas ieguvei (rakstveida norāžu un instrukciju uztvere, informācijas uztvere sarakstē, informatīvo materiālu satura uztvere u. tml.), vai arī lasīšana atpūtai un izklaidei.

Ja raugās uz lasītprasmes apguvi mācību procesā, sistematizētā veidā to būtu jāsāk A1 līmenī. Saprotot burtu un skaņu attiecības, ļoti vienkāršu tekstu skolēns, iespējams, var izlasīt arī pirmslīmenī. Svarīgi, lai lasītprasmes apguve norisinātos ar noteiktu mērķi – uztvert runu/tekstu detalizēti, iegūt kādu konkrētu informāciju vai saprast tikai runas pamatsaturu. Pirmslīmenī skolēns (ja prot lasīt) labākajā gadījumā var saprast tekstu ļoti fragmentāri, turklāt tikai tad, ja to papildina vizuālie satura atklāsmes līdzekļi (kā tas ir komiksos, reklāmā, plakātos, bilžu grāmatās). Valodas apguvējs var uztvert arī vienkāršus vides vai citus informatīvos materiālus, īsus tekstus sarakstē (piemēram, izkārtne, norādes, ielu nosaukumus, sarakstus,

cenu zīmes, apsveikumus utt.). Šajā līmenī netiek izvirzīts noteikums prast lasīt izglītojošus un izklaidējošus tekstus.

Savukārt A1 un A2 līmenī pakāpeniski pilnveidojas lasītprasme un līdz ar to ir arī lielāka izmantojamo tekstu daudzveidība. A2 līmenī skolēns jau lasa un saprot ne vien saturiski pietiekami daudzveidīgus tekstus, kas skar personīgās dzīves sfēru, bet arī informatīvi bagātākus tekstus sabiedriskajā telpā un skolā, kā arī uztver īsa, tematiski pazīstama vēstījuma un apraksta sižetu. Lasīšanas apguvi šajā posmā veicina pārdomāta tekstu izvēle: tiem jābūt interesi izraisošiem un mācībām motivējošiem, piemēram, tie var būt dažāda veida teksti sociālās saziņas vietnēs, saistoši daiļliteratūras avoti un mācību literatūra (izglītojoši informatīvas enciklopēdijas, vārdnīcu šķirkļi, stāsti vēsturē, ģeogrāfijā, literatūrā u. c.), arī dažādu aktuālu ierīču un spēļu apraksti.

B līmenī lasīšanai paredzēto tekstu loks paplašinās, iekļaujot arī daiļliteratūru – prozu un dzeju. B1 līmenī tie vēl ir pietiekami vienkārši, adaptēti literārie darbi. Lasot šāda veida tekstus, valodas apguvēja uzdevums ir uztvert daiļdarba saturu, tēlu darbību un raksturojumu. B2 līmenī valodas apguvējs lasa dažāda žanra, stila un satura tekstus, taču tiem nevajadzētu būt augstai sarežģītības pakāpei. Lasot daiļdarbus B2 līmenī, valodas apguvējs spēj uztvert ne tikai darba saturu, bet arī tā noskaņu, autora paustās idejas un vienkāršu zemtekstu.

B līmenī skolēni lasa, lai atrastu, apkopotu un analizētu informāciju no dažādiem avotiem. B2 līmenī ar vārdnīcu palīdzību viņi jau var lasīt arī specializētus tekstus.

Rakstītprasmes pilnveidē šajā vecumposmā mūsdienās liela nozīme ir saziņai tiešsaistē. Izmantojot šo saziņas kanālu, skolēns praktizējas ne tikai rakstīt, bet arī lasīt un uztvert viņam atrakstīto. Valodas prasmes līmeņu aprakstā detalizēti šī prasme aprakstīta 6. tabulā („Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē”). Lasītprasme un rakstītprasme ļoti vienkāršā formā tiek pilnveidota arī, valodas apguvējam sarakstoties ar kādu e-pastā, iepērkoties tiešsaistē (vecākie skolēni), rakstot komentārus vai izpildot citas darbības noteiktās vietnēs (tālmācības programmās, spēļu un izklaides lapās utt.).

Mutvārdu saziņas (runāšanas) apraksts ietverts 4. tabulā. Valodas prasmes līmeņu aprakstā mutvārdu saziņa aplūkota samērā plaši, jo tā ir dominējošā prasme skolēna valodas attīstībā. Te ir izvirzīti kritēriji, kas raksturo, kā valodas lietotājs prot iesaistīties sarunā, apmainīties ar informāciju, veidot neformālu un lietišķu sarunu – sadzīves situācijās, mācību procesā, telefonsarunā, tiešsaistes komunikācijā u. c.

Runāšana un rakstīšana ir produktīvās darbības, un tās lielā mērā ir saistītas ar receptīvajām darbībām: prasmi teikto sadzirdēt (klausīšanās), izlasīt (lasīšana) un uztvert.

Teksta veidošana mutvārdu runas formā vai tā atveide rakstos ir iespējama tikai tad, ja runātājs ir valodas elementus un faktus aktīvi uzkrājis – valodu klausījies un lasījis (resp., viņa valodā ir izveidojies un nostiprinājies iedevums¹⁴). Šis princips – secīga un sistēmiska pāreja

¹⁴ Iedevums – lingvistiskā informācija, kas tiek sniegta valodas apguvējam noteikta mācību uzdevuma veikšanai un valodas lietošanas prasmes apguvei un pilnveidei; viss, kas veido mācību saturu. (LTSV 2011, 38)

no receptīvām darbībām uz produktīviem valoddarbības veidiem – iestrādāts arī valodas prasmes līmeņu aprakstā. Tas nozīmē, ka komunikācijas pamattēmas, nozīmīgākās saziņas situācijas un tām atbilstošā valodas funkciju realizācija, kā arī valodas (lielākoties leksisko) līdzekļu izmantojums plašāk izvērst receptīvo darbību sadaļās. Var pieņemt, ka skolēni spēj producēt to, ko iepriekš apguvuši (iedevums), taču praktiski atdevuma (produktīvā) daļa vienmēr ir mazāka, un pilnā apjomā iedevuma apguve prasa vairāk laika.

Mutvārdu runas izpausmes praksē ir ļoti dažādas. Saziņa mutvārdos var notikt neformālā gaisotnē starp pazīstamiem cilvēkiem; formāli, veicot dažādus uzdevumus sabiedriskajā telpā (uz ielas, veikalā, kafejnīcā, kultūras iestādē u. c.); kā arī mācību procesā skolā – gan individuālās sarunās, gan publiski uzstājoties ar kādu mācību priekšlasījumu (A2 līmenī), gan arī piedaloties lugu iestudējumā un lomu spēlēs (B1 un B2 līmenī). To var organizēt gan monologa, gan dialoga formā. Plašāk izplatīta ir mutvārdu runas dialoga forma, kas regulāri tiek izmantota ikdienas saziņas situācijās. Svarīgi, lai mācību procesā valodas apguvējs pakāpeniski nonāktu pie dabiska un spontāna runas snieguma un spētu pielāgot savu runu daudzveidīgo saziņas situāciju prasībām.

Viena no nozīmīgākajām receptīvajām runātprasmes darbībām ir jautāt, no tās izriet arī nepieciešamība sniegt atbildi uz konkrētu jautājumu. Pirmslīmenī valodas lietotājs var uzdot tikai ļoti vienkāršus jautājumus pēc parauga un tikpat vienkāršā veidā arī atbildēt. Savukārt A1 un A2 prasmju līmenī paplašinās tēmu loks, pakāpeniski jautājumu struktūra kļūst sarežģītāka un atbildes – izvērstākas. B līmenī valodas apguvējs jau var uzturēt sarunu un apspriest dažādas problēmas, tajā skaitā arī uzsākt un piedalīties lietišķā sarunā (B2 līmenī). Runātprasme īpaši nozīmīga ir dažādās saziņas situācijās ārpus mājas. Jo agrāk skolēns to apgūst, jo labāk spēs „izdzīvot” valodas lietojuma vidē – uz ielas, veikalā, izklaides vietās, dažādās oficiālās un neoficiālās institūcijās.

A2 līmenī jau jāspēj iesaistīties sarunās mācību vidē – jāprot izteikties par mācību jautājumiem, par saviem pienākumiem, veicamajiem darbiem, mācību vai citiem plāniem un ārpusstundu interesēm. Šobrīd mazinājusies mutvārdu loma telefona un cita veida saziņā, taču palielinās mutvārdu sarunu dažādība tiešsaistē. Šāda (kaut arī attālināta) komunikācijas forma dod iespēju paplašināt valodas apguves veidus – sarunu vizualizēt un runu tuvināt „dzīvajai” sarunai.

B līmenī skolēni var ne tikai iesaistīties sarunās un diskusijās, noskaidrojot, precizējot, komentējot un papildinot informāciju, bet arī atstāstīt un pārstāstīt dažādus notikumus, kā arī daiļdarba saturu.

Jebkura runa, ikviens mūsu teksts, t. sk. sarunu procesā radītais, veidojams atbilstoši komunikācijas mērķim un sarunas tematam. Valodas prasmes līmeņu aprakstā par šiem jautājumiem runāts 7. tabulā „Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)”. Šeit detalizēti var iepazīties ar runas darbības nolūku, ieskicēts arī runas saturiskais aspekts (aplūkojamie temati), turklāt šie jautājumi skatīti kontekstā ar klausīšanās prasmju aprakstu 1. tabulā.

Rakstveida saziņa (rakstīšana) aplūkota valodas prasmes līmeņu apraksta 5. tabulā. Tur atrodams rakstītprasmes vispārīgs apraksts un kritēriji, kas raksturo prasmi sarakstīties, prasmi fiksēt nepieciešamo piezīmju formā un aizpildīt veidlapas.

Rakstītprasme līdzīgi kā lasītprasme raksturojama divos aspektos – vispirms jāiemācās izteikties rakstu formā, izmantojot īpašas zīmes un noteiktu rakstīšanas tehniku, pamazām nonākot līdz saturiski pilnīga rakstveida teksta izveidei. Vēlāk jau sistēmiski apgūstami pareizrakstības (ortogrāfijas un interpunkcijas) jautājumi, stilistikas jautājumi, kā arī tekstveides un teksta noformēšanas prasības.

Rakstītprasmes apguves sākumposmā uzmanība pievēršama gan rakstīšanas teknikai, gan teksta saturam. Valodas prasmes līmeņa aprakstā nav ietverti rakstīšanas tehnikas apguves soļi (līdzīgi kā lasītprasmes apguves gadījumā), bet detalizēti pievērsta uzmanība satura izteiksmes jautājumiem. Pirmslīmenī rakstītprasme vēl tikai sāk veidoties. Skolēns pēc parauga var uzrakstīt (resp., pārrakstīt) atsevišķus vārdus vai teikumus, varbūt veikt pavisam īsas piezīmes, ierakstīt datus vienkāršā veidlapā. A1 un A2 līmenī šī prasme tiek veidota sistēmiski: skolēni apgūst gan rakstīšanas tehniku, gan dažādu teksta žanru izveides noteikumus. Sākotnēji tiek apgūtas vienkāršas sarakstes prasības un prasme veikt piezīmes un īsus ierakstus veidlapās, vēlāk, pēc pamatlīmeņa apguves, B1 un B2 līmenī skolēni mācās rakstīt referātus un dažādus radošos rakstu darbus, kā arī lietišķa satura tekstus.

Jo izkoptākas ir skolēna valodas pamatprasmes un pilnīgāka viņa lingvistiskā kompetence, jo augstāks būs viņa valodas prasmes līmenis un spēja iesaistīties komunikācijā, lietot valodu jebkurā cilvēkdarbības jomā. Ja šīs prasmes un kompetence nav izkoptas, kā tas ir iesācēja līmenī, sekmīgai saziņas uzdevumu izpildei izmantojamas dažādas kompensējošās stratēģijas jeb **palīgdarbības** (sk. 3. tabulu „Palīgdarbību apraksts vieglākai teksta uztverei”, 8. tabulu „Palīgdarbību apraksts mutvārdu saziņā”, 10. tabulu „Saziņā izmantojamo palīgdarbību apraksts”). Šīs darbības dod iespēju labāk uztvert, izprast vai radīt tekstu. Piemēram, A0 un A1 prasmes līmenī svarīga nozīme teksta satura izpratnē ir pievienotajiem attēliem vai citiem vizuāliem līdzekļiem. Savukārt A2 līmenī satura pilnīgākai izpratnei noder skolēna zināšanas par teksta žanru, teksta uzbūvi un tipiskākajiem valodas elementiem konkrētā žanra vai stila tekstā (skaitļi, īpašvārdu, simbolu, citu grafisku zīmju lietojums utt.). Teksta izpratnē palīdz arī virsraksti, apakšvirsraksti un atslēgvārdi. B līmenī skolēnam nav jāzina katrs vārds tekstā, taču būtu jāprot izsecināt nepazīstamo vārdu nozīmes no konteksta vai vārddarināšanas elementiem. Teksta izpratnē palīdz arī virsraksti, apakšvirsraksti un atslēgvārdi.

Mutvārdu dialogā runātājam savukārt jāprot pievērst apkārtējo uzmanību tam, ko valodas apguvējs vēlas pateikt, jāzina, kā izrādīt savu ieinteresētību sarunas tēmā, lai veiksmīgi iesaistītos klātesošo sarunā, jāzina, kā atbilstoši situācijai reaģēt uz sarunbiedru teikto, ja runātais nav saprasts vai ja nepieciešams, lai sarunbiedrs kādus izteikumus atkārtotu, pārfrāzētu vai precizētu.

Atsevišķi aplūkojams **starpniecības jautājums** valodas apguvē. Saskaņā ar *Pamatnostādnēs* sniegto informāciju „starpniecības darbībās valodas lietotājs neizsaka savas domas, bet

darbojas kā starpnieks starp sarunas partneriem, kas tiešā veidā nespēj viens otru saprast; parasti (bet ne vienmēr) tie ir dažādu valodu runātāji. Starpniecības darbības ietver mutvārdu un rakstveida tulkojumus, kā arī tekstu apkopošanu un izteikšanu citiem vārdiem tajā pašā valodā, kad oriģinālā teksta valoda uztvērējam nav saprotama” (Pamatnostādnes, 81).

Šajā izdevumā starpniecības jautājums ir traktēts mazliet plašāk – skatot arī trešās puses dalību saziņā (sk. 11. tabulu „Starpniecības darbību apraksts”). Iesācēja līmenī tas nozīmē atkārtot saņemto informāciju, lai to nodotu tālāk kādam citam, vidējā līmenī savukārt tas nozīmē pārstāstīt, pārfrāzēt un arī pārtulkot informāciju. Līdz ar to nav iespējams stingri nošķirt komunikatīvās darbības, kas raksturo informācijas nodošanas veidu un formu, no tā, kā to iegūst starpnieks. Piemēram, lai valodas lietotājs spētu informāciju nodot tālāk, viņam nepieciešams runas vienības jēdzieniski sakārtot savā apziņā. Tāpēc valodas prasmes līmeņu aprakstā saistībā ar starpniecību parādās arī norādes – precizēt avota/autora sniegto informāciju (izskaidrot, vienkāršot), plānveidīgi apziņā strukturēt informāciju (īsināt, paplašināt, papildināt, pārveidot) un tālāk nodot to citiem lasītājiem vai klausītājiem.

Ar **lingvistisko kompetenci** saistīti teksta izpratnes un **tekstveides** aspekti, kas aplūkoti 12. tabulā („Tekstveides prasmju apraksts”). A0 līmenī tekstveides un žanra specifiskas jautājumi nav aktuāli. A1 un A2 līmenī pakāpeniski veidojas izpratne par tekstu veidiem, to apjomu, iekšējo struktūru un lietojuma mērķi. Tekstveides aspektā visvienkāršākā darbība ir teksta pārrakstīšana, tad seko atsevišķu izteikumu apvienošana tekstā un īsu tekstu veidošana, savukārt vidējā līmenī tā jau ir tekstu pārveidošana un pielāgošana savām vajadzībām. Iesācēja līmenī skolēni mutvārdos un rakstveidā var izveidot vienkāršus tekstus, kas ir saistīti ar praktiskām viņu vajadzībām – piemēram, uzrakstīt vēstuli, apsveikumu, aprakstu vai sagatavot īsu ziņojumu. B līmenī skolēni var veikt arī pierakstus un konspektus, rakstveidā izteikt savu vērtējumu, piemēram, recenzijas veidā B2 līmenī.

Samērā īsi **valodas kompetence** atspoguļota arī 13. tabulā. Šobrīd latviešu valodā nav pētījumu, kas raksturotu skolēnu vārdu krājuma, gramatisko formu lietojuma precizitāti un fonētiski fonoloģiskās sistēmas pārvaldīšanu dažādos vecumposmos lingvodidaktiskā skatījumā. Šis jautājums plaši izvērsti pieaugušajiem valodas apguvējiem adresētajā izdevumā *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2* (sk. 2., 3., 4., 8. nodaļu; Šalme, Auziņa 2016a). Šajā grāmatā ietvertais valodas komunikatīvo funkciju, vispārīgo jēdzienu, valodas vienību tematisko grupu, gramatikas sistēmas un fonētiski fonoloģiskās sistēmas izvērstis apraksts dod iespēju daudzus prasmes kritērijus piemērot arī jaunāka vecuma valodas apguvējiem.

6. LATVIEŠU VALODAS PRASMES PAMATLĪMEŅA UN VIDĒJĀ LĪMEŅA APRAKSTS 7–10 UN 11–15 GADUS VECIEM SKOLĒNIEM

6.1. KOMUNIKATĪVĀS DARBĪBAS UN STRATĒGIJAS

6.1.1. Mutvārdu runas uztvere (valoddarbības veids – klausīšanās)

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
1. KLAUSĪTIES PRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Saprot atsevišķus, bieži lietotus vārdus un frāzes lēnā, skaidri artikulētā runā par labi zināmām tēmām; nepieciešamības gadījumā uztveri atvieglo žesti, attēli, cita veida grafiskā informācija.	Uztver saziņas tematu, saprot atsevišķus teksta fragmentus un ļoti konkrētu informāciju, kas saistīta ar ikdienas pieredzi, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta, starp frāzēm/izteikumiem ir pauzes. Var sekot īsa stāstījuma saturam, īpaši, ja tas tiek ilustrēts un ja teksts tiek atkārtots vairākas reizes.	Saprot vienkāršas saziņas saturu, frāzes un izteikumus lēnā un skaidri artikulētā runā, kas saistīta ar ikdienas pieredzi un vajadzībām.
	Es saprotu		
7–10 11–15	- ja mani uzrunā; ja runā ar mani vai citu personu, nosaucot priekšvārdu, uzvārdu. <i>Kārlis, Anna, Bērziņš</i> - ja nosauc man tuvu vai sabiedrībā pazīstamu personu priekšvārdus un uzvārdus - ja nosauc tradicionālus, bieži lietotus dzīvnieku vārdus <i>Reksis, Muris</i> - ja runā par man zināmiem spēlfilmu, grāmatu, datorspēļu u. c. varoņiem un nosauc viņu vārdus <i>Sprīdītis, Karlsons, Pepija Garzeķe</i> - ja nosauc atsevišķu personu, dzīvnieku, varoņu iesaukas		ja ikdienas sarunās tiek nosaukts personas priekšvārds, uzvārds, runāts par mani vai kādu citu zināmu cilvēku, mākslas darba vai spēles varoni, raksturojot šo personu, tās darbību, pienākumus u. tml.

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
11–15	–	ja skaidri artikulētā, vienkāršā runā tiek minēts mans vai citas personas priekšvārds, uzvārds, kā arī dzīvnika, mākslas darba vai kādas spēles varoņa vārds	–
7–10 11–15	vārdus un vārdu savienojumus, kas nosauc ģimenes locekļus un radniekus <i>tēvs, māte, brālis, māsa</i> <i>tēva māsa, māsas vīrs, vectēva brālis</i>	- ja runā tiek pieminēta mana ģimene, ģimenes locekļi - ja raksturo manu ģimeni un manas ģimenes locekļus <i>liela/maza ģimene</i> <i>Ģimenē ir pieci cilvēki.</i> <i>jaunāks/vecāks</i>	ja runā par manu ģimeni un ģimenes locekļiem, viņu vecumu, interesēm, nodarbošanos <i>vecākais brālis/vecākā māsa</i> <i>jaunākais brālis/jaunākā māsa</i> <i>Brālim ir 9 gadi. Viņam patīk basketbols.</i> <i>Vecākā māsa ir studente, bet jaunākā māsa iet bērnudārzā.</i>
7–10 11–15	- Latvijas un citu zināmu valstu (arī kaimiņvalstu) nosaukumus <i>Latvija, Lietuva, Igaunija, Krievija, Polija</i> - atsevišķu ielu, arī dzīvesvietas ielas, nosaukumu <i>Skolas iela, Rīgas iela, Brīvības iela</i>	- ja runā par manu vai citām man nozīmīgām valstīm, pilsētām; manu vai manu draugu, radnieku dzīvesvietu, tās apkārtni <i>Tu dzīvoji Vācijā. Tagad tu dzīvo Latvijā.</i> - ja nosauc manu adresi un citas man nozīmīgas adreses, piem., skolas, vecāku darbavietas, tuvāko radnieku dzīvesvietas adreses <i>Tu dzīvo Sporta ielā 10.</i> <i>Māte strādā Rīgas centrā, Skolas ielā.</i>	
11–15	- nozīmīgāko pilsētu, ciemu nosaukumus <i>Rīga, Liepāja, Minstere, Čikāga</i> - nozīmīgāko vietu nosaukumus valstī/pilsētā, kurā es dzīvoju <i>Kurzeme, Zemgale, Vecrīga, Pārdaugava</i>	ja vienkāršā tekstā runā par manu vai citām man nozīmīgām valstīm, pilsētām; manu un manu draugu, radnieku dzīvesvietu, tās apkārtni <i>Tu dzīvoji Rīgā. Tagad tu dzīvo Itālijā.</i>	ja ikdienas sarunā apraksta manu vai man pazīstamu valsti, pilsētu, dzīvesvietu, apkārtni (norāda atrašanās vietu, virzienu, numuru) <i>Vectēva māja ir Liepājas rajonā. Mēs brauksim uz tavu māju pie Gaiziņa.</i>
11–15	ja nosauc tautību <i>latvietis/latviete, vācietis/vāciete, zviedrs/zviedriete</i>	ja runā par tautību, pilsonību, izcelsmi <i>Tavs tēvs ir igauņis, bet māte – latviete.</i> <i>Visi mūsu ģimenē ir Latvijas pilsoņi.</i> <i>Mūsu ģimene ir no Vidzemes.</i>	–
7–10 11–15	dažus ģeogrāfisku objektu apzīmējumus <i>kalns, upe, ezers, jūra</i>	–	–

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
11–15	➤ atsevišķu ievērojamu kultūras un dabas objektu nosaukumus valstī, pilsētā, manas dzīvesvietas apvidū <i>Brīvības piemineklis, Baltijas jūra, Daugava, Gaiziņš</i>	➤ ja runā par atsevišķiem kultūras un dabas objektiem, par to atrašanās vietu salīdzinājumā ar manu dzīvesvietu <i>Gaiziņš ir Vidzemē. Brīvības piemineklis ir Rīgas centrā. Siguldā var apskatīt Turaidas pili, Gūtmaņa alu, Dainu parku un Siguldas pilsdrupas.</i>	➤ ja norāda kultūras un dabas objektu, kādas ēkas atrašanās vietu, virzienu, attālumu no manas dzīvesvietas <i>Ģimenes māja ir Latvijas ziemeļos, netālu no Valkas. Mūsu vasarnīca ir pa labi no Kuldīgas tilta. Lauku mājas ir trīs kilometrus no Bauskas.</i>
7–10 11–15	➤ pazīstamāko profesiju nosaukumus <i>skolotājs, ārsts, medmāsa, policists</i> ➤ manu ģimenes locekļu, radnieku un draugu profesijas, amatus <i>strādnieks, direktors, sekretārs</i>		➤ ja runā par manu ģimenes locekļu, radu un draugu profesiju, nodarbošanos un darbavietu <i>Tēvs ir inženieris lielā rūpnīcā. Māsa strādā par sekretāri arhitektu birojā. Daži skolēni vasarā strādāja lielveikalā. Mana mamma ir pārdevēja. Viņa strādā veikalā.</i>
7–10 11–15	➤ personu un dzīvu būtņu īpašības <i>mazs, mīļš, gudrs, slinks liels – mazs, jauns – vecs</i>	➤ ja runā nosauc un raksturo kādu personu <i>Viņš ir ļoti garš. Māsa ir ļoti gudra. Viņam ir gari mati.</i>	➤ ja raksturo personas izskatu, nosauc rakstura īpašības <i>Viņam ir garāki mati nekā mātai. Brālis ir jaunāks par māsu.</i>
7–10	➤ krāsu un dažādu formu nosaukumus <i>dzeltens, sarkans; aplis, trijstūris</i> ➤ atsevišķas priekšmetu un parādību īpašības <i>dzeltens, sarkans, balts; apaļš</i>	➤ ļoti vienkāršu priekšmetu aprakstu/raksturojumu – to izmēru, krāsu, atrašanās vietu <i>liela, sarkana bumba; jauna māja, tāls mežs</i>	➤ ja raksturo pazīstamu priekšmetu, objektu, parādību • izmēru <i>augsts, zems, plats, šaurs, garš, īss</i> • formu <i>apaļš, taisns, līks, kantains</i> • svaru <i>smags, viegls</i> • temperatūru <i>karsts, auksts, silts</i>
11–15	➤ atsevišķu priekšmetu īpašības un krāsas <i>liels televizors bieža grāmata dzeltena soma</i>	➤ ja runā norāda priekšmeta vai objekta īpašības un krāsu <i>Mana soma ir smaga. Klase nav liela. Tā māja ir ļoti veca. Zemes drīz būs sarkanas.</i>	

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
7–10 11–15	➤ atsevišķu objektu, telpu nosaukumus dzīvesvietā un tuvākajā apkārtnē - mājā, dzīvoklī <i>istaba, virtuve, vannas istaba, tualete, kabinets</i> - tuvākajā apkārtnē <i>dārzs, pagalms, iela, koks</i> - skolā <i>klase, sporta zāle, skolotāju istaba, darbnīca, koridors</i>	➤ ja runā nosauc manu dzīvesvietu vai mācību telpas, sniedz vienkāršu telpas aprakstu, piem., - manas klases, istabas, dzīvokļa raksturojumu (galvenās telpas, to atrašanās vieta) <i>Mājā ir trīs istabas, virtuve, vannas istaba, liels koridors, veranda.</i> - priekšmetus, to novietojumu telpā (istabā, klasē) - objektus un priekšmetus, to novietojumu tuvākajā apkārtnē, pie mājas, skolas, pilsētā u. c. <i>Pie/aiz skolas ir dārzs un sporta laukums.</i>	➤ ja raksturo manu dzīvesvietu un skolu, sniedz informāciju par tās atrašanos, objektiem, priekšmetiem šajās ēkās <i>Skola ir Rīgas centrā. Otrajā stāvā pa kreisi ir sporta zāle, pa labi – bibliotēka. Klasē ir četri logi, pie sienas ir plaukti, aizmugurē – skapji. Pirmajā stāvā ir mācību klases, bibliotēka un skolotāju istaba. Blakus skolai ir peldbaseins. Pie loga... Pie sienas... Uz galda... Skapī, plauktā...</i>
7–10 11–15	➤ atsevišķus priekšmetus, objektus klasē, skolā, skolas apkārtnē u. c. <i>galds, krēsls, tāfele, plaukts, skapis, dators</i> <i>sporta laukums, pagalms</i>	➤ ja runā nosauc dažādus sadzīves priekšmetus, raksturo to izmantojumu	➤ ja sniedz informāciju par atsevišķiem sadzīves priekšmetiem, to izmantojumu, īpašībām un nozīmi <i>ūdensspainis, grāmatu plaukts</i> <i>Man ir liela sporta soma, ar kuru es eju uz treniņiem.</i>
7–10 11–15	➤ dažu dzīvnieku un augu nosaukumus <i>suns, kaķis, koks, puķe, zāle</i>	➤ ja stāsta par dzīvniekiem, izmantojot vienkāršus, īsus izteikumus <i>Zaķis dzīvo mežā. Zilonis ir ļoti liels.</i> ➤ ja stāsta par augiem un to daļām, izmantojot vienkāršus, īsus izteikumus <i>Puķe smaržo. Dzeltenas lapas.</i>	➤ vienkāršus apgalvojumus par man zināmiem dzīvniekiem <i>Kaķis ķer peles.</i> ➤ ja runā par augiem un dzīvniekiem, raksturo tos ➤ ja runā par augu un dzīvnieku nozīmi
7–10 11–15	➤ atsevišķus vārdus sarunā vai citā mutvārdu tekstā par laika apstākļiem, dabas parādībām <i>negaiss, vējš, ledus, lietis, snieg, saule</i>		➤ ja runā par laika apstākļiem, izmantojot vienkāršus, īsus izteikumus <i>Šodien ir auksts. Snieg. Līst. Rīt būs silts.</i>

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
11–15	–		➤ laika ziņas, informāciju par dabas parādībām un klimatu • par to norisi <i>Līst.</i> <i>Snieg.</i> <i>Pūš vējš.</i> • temperatūru <i>auksts, karsts, mitrs, vējains, saulains, lietains laiks</i> <i>Būs karsts laiks.</i> <i>Gaisa/ūdens temperatūra – plus divdesmit grādu.</i>
7–10 11–15	➤ svētku un svinamo dienu nosaukumus <i>Ziemassvētki, Lieldienas, Jāņi</i> <i>dzimšanas diena, vārdadiena</i>	➤ ja runā par svētkiem un to svinēšanu <i>Manā dzimšanas dienā ēdām torti.</i> ➤ vārdus un frāzes, kas apzīmē nedēļas dienas un kalendāra mēnešus, svētkus, svinamās dienas; atsevišķas reālijas, svētku paražas <i>dāvana, Ziemassvētku eglīte</i> <i>dāvināt, apsveikt, svinēt, ielūgt</i> ➤ ja norāda mēnešu un dienu nosaukumus <i>janvāris, februāris, marts</i> <i>pirmdiena, otrdiena, trešdiena</i> <i>Šodien ir pirmdiena.</i>	➤ vienkāršu informāciju par nedēļas dienām, kalendāra mēnešiem, gadalaikiem, svētku pasākumiem, piem., par to, kā gribētu svinēt dzimšanas dienu ➤ ja raksturo latviešu svētkus un svinamās dienas, to norisi, nosauc būtiskākās svētku paražas ➤ ja nosauc datumu
7–10 11–15	➤ atsevišķu ķermeņa daļu nosaukumus <i>roka, kāja, galva, pirksts, auss, acs, deguns, mute</i>	–	–
7–10 11–15	➤ atsevišķus apģērbu un apavu nosaukumus <i>jaka, kurpes, cepure, zeķe</i>	➤ vārdus un frāzes, kas saistītas ar ģērbšanos <i>Uzvelc jaku!</i> <i>Uzliec cepuri!</i> ➤ ja runā par apģērbu un ģērbšanos • par apģērba gabaliem, raksturo tos • par darbībām, kas saistītas ar ģērbšanos <i>ģērbt/vilkt, likt</i>	➤ ja runā par apģērbu un ģērbšanos • par apģērba gabaliem, raksturo tos (pēc krāsas, formas) • par apģērbu, apavu un citu aksesuāru izmantojumu <i>vilkt mugurā kleitu, vilkt kājās zeķes, likt galvā cepuri, likt ap kaklu šalli</i> • par darbībām, kas saistītas ar ģērbšanos <i>ģērbt/vilkt, likt, (ap-, sa-)ģērbties</i>

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
7–10 11–15	—	—	ja runā par apgērba piemērotību sezonai (vasaras, ziemas, rudens), laika apstākļiem (lietaiņā laikā, salā, karstā laikā), noteiktām nodarbēm (skolā, sporta zālē, peldbaseinā)
7–10 11–15	- atsevišķus vārdus un frāzes, kas saistītas ar uzturu, — - ēdienus un dzērienus <i>dārzeni, gaļa, sula, piens, maize</i> - ēdienreīžu nosaukumus <i>brokastis, pusdienas, vakariņas</i> - ēdienu un dzērienu raksturojumu <i>garšīgs/negaršīgs, salds, skābs</i> - galda piederumu, trauku nosaukumus <i>karote, dakša, nazis, krūze, šķivis, glāze</i>	ja runā nosauc ēdienus un dzērienus, ēdienreizes un raksturo ēšanu, dzeršanu <i>Ēdu brokastis mājās/skolā. Man garšo/negaršo... Pusdienās es ēdu... Brokastīs es dzeru... Es gribu...</i>	- vienkāršu sarunu par ēdieniem un dzērieniem, ēdienreizēm, ēdienu pagatavošanu un izvēli - atsevišķu ēdienu un dzērienu piedāvājumu ēdienkartēs, to cenu, daudzumu, veidus <i>apelsīnu/ābolu/plūmju sula gaļas/dārzeņu/biešu salāti</i> - ja stāsta, kādus pārtikas produktus ieteicams ņemt līdz uz skolu
11–15	—	- ja piedāvā izvēlēties ēdienu - atsevišķu ēdienu un dzērienu piedāvājumu ēdienkartēs, to cenu, daudzumu, veidus <i>apelsīnu/ābolu/plūmju sula gaļas/dārzeņu/biešu salāti</i>	vienkāršu sarunu par ēdieniem un dzērieniem, to kvalitāti, novērtējumu
7–10 11–15	atsevišķu ar transportu, ceļošanu un pārvietošanos saistītu iestāžu nosaukumus <i>stacija, autoosta, lidosta</i>	- ar transportu saistītas darbības <i>braukt, iet</i> - ar ceļošanu un pārvietošanos pilsētā saistītus vārdus un frāzes <i>biļete, pietura, braukt/iet uz</i> - ar pārvietošanos saistītus izteikumus <i>Tur ir pietura. Kase ir autoostā. Uz Jūrmalu brauksim ar vilcienu.</i>	- vienkāršu informāciju par ceļošanu un pārvietošanos pilsētā - kādu sabiedrisko transportu izmantot <i>Tramvajs iet uz Mežaparku. Vilciens būs pēc 10 minūtēm.</i> - cik maksā biļetes <i>Biļete maksā 1 eiro.</i> - vienkāršu informāciju par virzienu, transporta kustības maršrutu un grafiku <i>Vilciens uz Jūrmalu būs pēc 10 minūtēm.</i>
7–10 11–15	atsevišķus vārdus, kas nosauc ikdienas darbības <i>iet, braukt, dziedāt, dejot, lasīt, rakstīt</i>	ja runā par vienkāršām ikdienas darbībām, kas saistītas ar virzību, kustību <i>iet uz skolu/uz kino/uz treniņu braukt uz baseinu apmeklēt mūzikas skolu</i>	ja runā par dažādām sadzīviskām darbībām <i>ēst brokastis/pusdienas/vakariņas tīrīt, kārtot, lasīt, rakstīt</i>

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	–	➤ ja runā par manām interesēm un vaļasprieku <i>lasīt grāmatu</i> <i>spēlēt futbolu</i> <i>dejojot tautas dejas</i> <i>fotografēt</i> <i>spēlēt datorspēles</i>	
7–10 11–15	➤ vārdus un frāzes, kas saistītas ar mācībām un skolas dzīvi - nodarbību (mācību stundu) nosaukumus <i>matemātika, latviešu valoda, svešvaloda (angļu, vācu, krievu valoda), sports, informātika, mūzika</i> - mācību līdzekļu nosaukumus <i>grāmata, burtnīca, vārdnīca</i> - mācību piederumu nosaukumus <i>pildspalva, zīmulis, lineāls, skolas soma</i>	➤ ja runā par mācībām (mācību priekšmetiem, nodarbību sarakstu, mācību līdzekļiem, veicamajiem darbiem) ➤ ja sniedz vienkāršu matemātisko darbību aprakstu <i>plus, mīnus, reizināt/reiz, dalīts</i>	➤ vienkāršu sarunu par mācībām un skolu – ikdienas darbiem un pienākumiem skolā
7–10 11–15	➤ mācībās apgūtos skaitāmpantus un dziesmu tekstus	➤ mācību saturam piemērotus (adaptētus) literāros darbus (stāstus, pasakas, dzejoļus u. c.)	
7–10 11–15	Saprot vienkāršus skolotāja paskaidrojumus un norādījumus dažādos mācību priekšmetos.		
	Es saprotu		
7–10 11–15	➤ īsus skolotāja izteikumus, norādījumus klasē <i>Lasi!/Lasiet!</i> <i>Raksti!/Rakstiet!</i> <i>Ļoti labi!</i> <i>Tālāk!</i> <i>Sākam!</i> <i>Beidzam!</i>	➤ vienkārša paziņojuma, paskaidrojuma saturu par mācību jautājumiem skolā ➤ izvērstākus un plašākus skolotāja norādījumus un komentārus klasē <i>Rīt rakstīsim kontroldarbu.</i> <i>Šodien mēs runāsim par...</i> <i>Lasi tekstu!</i> <i>Runā skaļāk!</i> <i>Apskatiet attēlu!</i> <i>Labs darbs!</i>	
7–10	Nav sasniedzams. ¹⁵		
11–15	Saprot galveno domu īsos, vienkāršos un skaidri izrunātos paziņojumos, sludinājumos.		

¹⁵ Ieraksts nozīmē, ka šajā prasmes kritēriju grupā norādītajā vecumposmā mācību rezultāti pagaidām nav sasniedzami (attiecīgi ailēs zemāk, kur prasmes būtu raksturojamas detalizētāk no valodas lietotāja skatpunkta (*es saprotu, es protu, es varu*), apgūto nav iespējams norādīt (-). Var būt arī gadījumi, kur atsevišķi mācību rezultāti kritēriju grupā ir sasniedzami, bet daudzi nav, kas norādīts ar svītrīņu (-) (sk., piem., 4. tabulas 1. kritēriju grupu „Runātprasme: vispārīgs apraksts”).

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
	Es saprotu		
11–15	–	> vienkārša sludinājuma un reklāmas saturu (radio, televīzijā, publiskajā telpā)	> vienkārša paziņojuma saturu par - man interesējošiem jautājumiem televīzijā, radio - nozīmīgu publisku informāciju (sapulcē, klubā, sporta zālē, veikalā) > vienkārša sludinājuma un reklāmas saturu
7–10 11–15	Saprot frāzes un izteicienus saturiski vienkāršā saziņā ar ļoti konkrētu informāciju, kā arī pieklājības frāzes.		
	Es saprotu		
7–10 11–15	> dažus pazīstamus vārdus un frāzes, piem., skolotāja norādījumos, dziesmā vai skaitāmpantā, kā arī nedēļas dienu, krāsu vai skaitļu nosaukumus <i>lasi, pirmdiena, sarkans, viens</i> > sasveicināšanās un pieklājības frāzes <i>Labdien!, Labvakar!, Sveiki!, Uz redzēšanos!, Atā!, Paldies!, Lūdzu! u. c.</i>	> vārdus un izteikumus sarunā par ģimeni, skolu, dzīvniekiem, vaļasprieku, transporta līdzekļiem, ceļošanu, slimības pazīmēm <i>Tie ir mani vecāki.</i> <i>Es eju uz skolu.</i> <i>Tas ir mans suns.</i> <i>Man patīk peldēt.</i> <i>Es gaidu autobusu.</i> <i>Mēs braucam uz lidostu.</i> <i>Man sāp galva.</i> > ja cilvēki runā lēni un ieturot lielākas pauzes un ja ir laiks apdomāt dzirdēto	> īsu dialogu, piem., skolēna un skolotāja sarunu, vai informāciju, kas jāizstāsta vecākiem > ja kāds ļoti vienkāršā valodā stāsta par man pazīstamu produktu, piem., datorspēli > vienkāršu lomu spēli, piem., sarunu starp diviem cilvēkiem
7–10 11–15	Saprot jautājumus, kas tiek uzdoti apstiprinājuma vai nolieguma saņemšanai vai lai noskaidrotu vēlamu informāciju.		
	Es saprotu		
7–10 11–15	> vienkāršus jautājumus, ko uzdod, lai saņemtu apstiprinājumu vai noskaidrotu informāciju <i>Kā tevi sauc?</i> <i>Kā tev iet/klājas?</i> <i>Kur tu dzīvo?</i>	> vienkāršus jautājumus apstiprinājuma/nolieguma saņemšanai <i>Vai tu dzīvo Rīgā? — Jā./Nē.</i> <i>Vai tev ir māsa/brālis?</i> > vienkāršus jautājumus, ko uzdod, lai noskaidrotu kādu vienkāršu informāciju <i>No kurienes tu esi?</i> <i>Cik maksā saldējums?</i> <i>Cik maksā tā grāmata?</i>	> dažādus jautājumus informācijas ieguvei <i>Kāds šodien laiks?</i> <i>Kāds būs laiks?</i> <i>Cik pulkstenis? Cikos?</i> <i>Ko tu dari? Ko tu darīsi rīt?</i> <i>Ko tu darīji vakar?</i> <i>Kura šodien diena? Kurš datums?</i>

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
7–10 11–15	Saprot nosauktās cenas, datumus (skaitļus) lēnā, skaidri artikulētā runā pazīstamu darbību jeb ikdienas notikumu kontekstā.		
	Es saprotu		
7–10 11–15	➤ ja nosauc skaitļus (1–10) <i>viens, divi, trīs, četri, pieci</i>	➤ ja nosauc skaitļus (1–100) <i>desmit, vienpadsmit, divpadsmit, divdesmit viens, divdesmit divi</i> ➤ ja nosauktie skaitļi veido mājas/dzīvokļa numuru, tālruņa numuru, ja tie ietverti matemātiskās darbībās <i>Dzirnavu iela 4, dzīvoklis 10, LV-1010</i> $2 \times 2 = 4$, $1 + 5 = 6$ <i>tālruņa/mobilā tālruņa/telefona numurs 12345678</i> ➤ ja, izmantojot skaitļus, nosauc priekšmetu vai personu skaitu, norāda cenu <i>15 gadi, 2 mēģas, 4 kaķi, 1 eiro [un] 90 centi</i>	➤ ja runā par tēmām, kur minēti pamata skaitļa vārdi (t. sk. simti, tūkstoši), piem., tiek nosaukti personas dati, adrese, matemātiskās darbības, procenti, daudzums/skaits, cenas u. tml.
7–10 11–15	➤ ja nosauc • nedēļas dienas • kalendāra mēnešus • gadalaikus		➤ ja runā ietverti kārtas skaitļa vārdi (t. sk. simti, tūkstoši), piem., gads, datums <i>10. janvāris, 23. jūnijs, 2018. gads</i> ➤ ja priekšmetus un lietas norāda noteiktā secībā, izmantojot kārtas skaitļa vārdus <i>1. tramvajs, 2. klase, 10. diena</i>
7–10 11–15	—	➤ ja runā par pulksteņa laiku (stundām, pusstundām) <i>Pulkstenis ir astoņi.</i> <i>Filma būs pussešos.</i>	➤ ja kāds, piem., televīzijas raidījuma vadītājs, nolasa pulksteņa laiku <i>Pulkstenis ir astoņi vakarā.</i>
7–10 11–15	—	➤ ja runā norādīta • atsevišķu ēdienu un dzērienu cena, daudzums • informāciju par transporta biļešu u. c. cenām <i>Biļete maksā 2 eiro.</i>	
11–15	—	—	➤ ja runā par temperatūru <i>Gaisa/ūdens temperatūra — plus divdesmit grādi.</i>
11–15	—	—	➤ vienkāršu informāciju par transporta kustības laika grafiku <i>Vilciens būs pēc 10 minūtēm.</i>

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
1.1. TEIKTĀ UZTVERE CITU PERSONU SARUNAS LAIKĀ			
7–10 11–15	Saprot dažus vārdus un izteicienus, kad cilvēki runā par sevi, ģimeni, skolu, vaļaspriekiem vai apkārtni, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta.	Saprot vārdus un īsus izteikumus par pazīstamu tēmu lēnā un skaidri artikulētā citu cilvēku sarunā.	Saprot vārdus, atsevišķus izteikumus un uztver sarunas tēmu lēnā un skaidri artikulētā citu cilvēku sarunā.
11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var sekot līdzī vienkāršai, īsai sarunai (piem., starp klientu un pārdevēju veikalā, skolotāju un klasesbiedriem), ja vien runa ir lēna un skaidri artikulēta.
Es saprotu			
7–10 11–15	➤ dažus vārdus un izteikumus, kad cilvēki runā par sevi, ģimeni, skolu, vaļaspriekiem vai apkārtni, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta	➤ vispārīgus, bieži lietotus vārdus un frāzes par man pazīstamām tēmām <i>Kā tev iet? – Labi, paldies.</i>	
7–10 11–15	–	➤ vārdus, izteikumus un būtiskāko klasesbiedru sarunā mācību stundas laikā	➤ būtiskāko skolotāja un klasesbiedru sarunās mācību stundas laikā ➤ draugu un klasesbiedru neformālas sarunas tematu un nozīmīgāko sarunas saturā
11–15	–	➤ vārdus un īsus izteikumus lēnā, skaidri artikulētā citu cilvēku sarunā labi zināmā saziņas situācijā par pazīstamām tēmām, piem., • par kādu personu • par ģimeni • par dzīvesvietu • par skolu • par dzīvniekiem un augiem • par iepirkšanos	➤ īsas sarunas galveno domu un atsevišķas sarunas detaļas, ja runā par man pazīstamām tēmām, piem., • par kādu personu • par ģimeni • par dzīvesvietu • par skolu • par dzīvniekiem un augiem • par laika apstākļiem • par vecāku darbu • par iepirkšanos

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
1.2. CITU PERSONU RUNAS UZTVERE PLAŠĀKĀ AUDITORIJĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Saprot ļoti vienkāršu informāciju noteiktās/paredzamās situācijās, ja vien runa ir lēna un skaidri artikulēta un starp izteikumiem ir pauzes.	
11–15	Nav sasniedzams.	Saprot ļoti vienkāršu informāciju par labi zināmu tēmu lēnā un skaidri artikulētā runā, ja runātājs nepieciešamības gadījumā ievēro garākas pauzes.	Var sekot un daļēji saprot vienkāršu, labi strukturētu runu par pazīstamu tēmu, ko papildina uzskates materiāli un attēli, ja runātājs pēc klausītāja lūguma ievēro garākas pauzes vai atkārto izteikumus.
Es saprotu			
7–10 11–15	—	➤ vienkāršu informāciju par labi zināmu tēmu lēnā un skaidri artikulētā runā, ja runātājs ievēro garākas pauzes (piem., mācību stundā, muzejā, ekskursijas laikā) <i>Mēs tiekamies pulksten divos pie izejas</i>	
11–15	—	➤ bieži lietotus vārdus un vienkāršas frāzes par labi zināmu tēmu lēnā un skaidri artikulētā runā, ja runātājs ievēro garākas pauzes (mācību stundā, muzejā, uz ielas)	➤ vienkāršu, labi strukturētu runu par pazīstamu tēmu, ko papildina uzskates materiāli, attēli un runātāja žesti
1.3. PAZIŅOJUMU, PUBLISKĀS INFORMĀCIJAS, DAŽĀDU NORĀDĪJUMU UN NORĀŽU SATURA UZTVERE			
7–10 11–15	Saprot īsus, lēni un skaidri izteiktus norādījumus par darbībām pazīstamās sadzīves situācijās, ja runātājs atkārto izteikumu un runājot izmanto žestus vai citu vizuālu informāciju.		Saprot vienkāršus un īsus skolotāja paskaidrojumus, paziņojumus un norādījumus dažādos mācību priekšmetos. Saprot īsus norādījumus, kas izteikti pazīstamās ikdienas/sadzīves situācijās.
Es saprotu			
7–10 11–15	➤ īsus skolotāja izteikumus, norādījumus klasē <i>Lasi!//Lasiet! Raksti!//Rakstiet! Ļoti labi! Tālāk! Sākam!//Beidzam! Apsēdies!//Apsēdieties!</i>		➤ vienkārša paziņojuma, paskaidrojuma saturu par mācību jautājumiem skolā ➤ tiešus skolotāja norādījumus un komentārus klasē <i>Rīt rakstīsim kontroldarbu. Apskatiet attēlu! Atkārto, lūdzu! Šodien mēs runāsim par... Lasi tekstu!, Lasi skaļi! Runā skaļāk! Apskatiet attēlu! Labs darbs!</i>
			➤ plašākus skolotāja norādījumus un komentārus klasē

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
7–10 11–15	–	–	➤ ja draugi stāsta, kā spēlēt kādu spēli <i>Tev jāmet kauliņš.</i> <i>Tev jāpaceļ kārtis.</i>
7–10 11–15	➤ īsus norādījumus, lai veiktu kādu ikdienas darbību <i>Dod!</i> <i>Nem!</i> <i>Aizver durvis!</i> <i>Ienāc!</i>	➤ plašākus, skaidri izteiktus norādījumus rīcībai pazīstamās ikdienas/sadzīves situācijās <i>Atnes krēslus!</i> <i>Pasniedz man, lūdzu, maizi! (pie galda)</i>	
7–10 11–15	Saprot , ja kāds lēni un skaidri, izmantojot žestus un/vai citu vizuālo informāciju, norāda, kur tuvākajā apkārtnē atrodas kāds objekts.	Saprot , ja kāds lēni un skaidri norāda, kur tuvākajā apkārtnē atrodas kāds objekts. Saprot īsas, lēni un skaidri izteiktas norādes uz objektiem tuvākajā apkārtnē vai saprot virzienu, ja runājot tiek izmantoti arī žesti un vizuālā informācija (piem., kartes, informācijas stendu attēli).	
	Es saprotu		
7–10	–	➤ ja, izmantojot žestus, norāda - uz priekšmetu atrašanos telpā (istabā, klasē) <i>Grāmata ir tur.</i> - objektu un priekšmetu novietojumu apkārtnē (pie mājas, skolas, pilsētā) <i>Pie/aiz skolas ir dārzs un sporta laukums.</i>	
11–15	➤ vienā vārdā vai vienkāršā frāzē izteiktu norādi uz objektu, ja tiek izmantoti arī žesti un/vai vizuālā informācija <i>te, tur, priekšā</i> (papildu norāde ar žestu) <i>Tur ir veikals.</i>	➤ īsos teikumus izteiktas norādes uz objektiem tuvākajā apkārtnē <i>Muzejs ir pa kreisi.</i> <i>Netālu ir stadions.</i> <i>Ej taisni!</i> <i>Te tas ir kartē.</i> <i>Tur ir informācija.</i>	
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Saprot cenas, pulksteņa laiku (u. c. skaitļus), kas lēni un skaidri tiek nosaukti paziņojumā skaļrunī, radio u. tml., piem., dzelzceļa stacijā, veikalā, ja ziņojuma saturs ir pazīstams, iepriekš paredzams.	
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Saprot biežāk lietotus jautājumus, kas tiek uzdoti apstiprinājuma vai nolieguma saņemšanai vai – lai noskaidrotu vēlamo informāciju.	
	Es saprotu		
7–10 11–15	–	➤ informāciju sabiedriskajā transportā <i>Nākamā pietura – galapunkts.</i> ➤ paziņojumus autoostā, stacijā, lidostā un ostā <i>Lidmašīna kavējas.</i> ➤ paziņojumus veikalā <i>Veikalu slēgs pēc 5 minūtēm.</i>	

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
1.4. DAŽĀDU RAIDĪJUMU, AUDIO UN VIDEO IERAKSTU SATURA UZTVERE			
7–10 11–15	Saprot atsevišķus pazīstamus vārdus (t. sk. arī skaitļus) īsā audio ieraksta fragmentā, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta.	Saprot pazīstamus vārdus un izteikumus, galveno tēmu lēnā, skaidri artikulētā runā īsā audio fragmentā.	Saprot pamatinformāciju īsā, skaidri uztveramā audio vai video fragmentā par labi zināmu tēmu, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta, izteikta viegli uztveramā valodā. Saprot būtisko tekstā/ pamatinformāciju īsās radiopārraidēs, piem., laika ziņās, reklāmās, sporta ziņās, ja diktors runā lēni un skaidri.
Es saprotu			
7–10 11–15	› pazīstamus vārdus īsā audio fragmentā, piem., reklāmā, informācijā par kultūras, sporta, izglītības notikumiem, ja runa ir lēna un izruna skaidra	› galveno domu īsā mutvārdu teksta fragmentā, piem., kādā dzejas pantā vai dziesmā, reklāmā, laika prognozē	› garāka vēstījuma saturu, ja runa ir par ikdienišķām lietām un zināmiem jautājumiem, piem., kas patīk/nepatīk, ko cilvēki valkā, ko vēstījuma autors darījis brīvdienās › vēstījuma saturu, kas izteikts viegli uztveramā valodā mācībām paredzētā audiomateriālā › pamatinformāciju īsos radio ziņojumos, reportāžās vai intervijās par aktuāliem ikdienas notikumiem, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta un informācija tiek izklāstīta viegli uztveramā valodā › laika prognozi, kas nolasīta vienkāršā, viegli uztveramā valodā
11–15	–	› vārdus un izteikumus, kā arī galveno domu īsā audio vai video fragmentā, piem., informāciju par laika apstākļiem, rezultātiem sportā, reklāmu, ja saturs izteikts skaidrā, viegli uztveramā valodā	› svarīgāko plašai sabiedrībai veidotas reportāžas, intervijas, stāstījuma, pārraides, piem., audiostāsta, sporta vai ziņu pārraides, intervijas, laika prognozes saturā, kas izklāstīts vienkāršā, viegli uztveramā valodā

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Saprot galveno domu mācību vajadzībām piemērotos (adaptētos) literāros darbos un var sekot līdz sižeta pavērsieniem.
11–15	Saprot vēstījuma sižetu un svarīgāko informāciju mācībām paredzētos audiotekstos.		
	Es saprotu		
7–10	—	—	› vēstījuma saturu mācībām paredzētā audiotekstā, kas izteikts viegli uztveramā valodā › mācību saturam piemērotus (adaptētus) literāros darbus — stāstus, pasakas, dzejoļus u. c.
11–15	› vēstījuma galveno saturu mācībām paredzētā audiotekstā		› galveno domu, saturu, sižetu mācībām paredzētos literāros (audio) tekstos
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Uztver/saprot konkrētu, vienkāršu informāciju īsā videosižetā, kur lēnu un skaidri artikulētu runu papildina vizuālā informācija.	levēro tēmu maiņu televīzijas (TV) ziņu pārraidēs, uztver dzirdētā galveno domu.
	Es saprotu		
7–10 11–15	—	› ikdienā lietotus vārdus un izteikumus bērnu un pusaudžu spēlfilmās, reklāmās un paziņojumos › dažus vārdus un frāzes, kā arī ļoti konkrētu informāciju citās TV pārraidēs	› audiotāstus un videoierakstus, kas tiek izmantoti mācību vajadzībām › ziņu fragmentus par lietām, kas interesē › galveno domu bērnu spēlfilmās, animācijas filmās u. c. videomateriālos par zināmām tēmām › laika prognozi, kas izteikta vienkāršā, viegli uztveramā formā

1.1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
11–15	–	–	▶ pamatinformāciju īsos TV ziņojumos, reportāžās vai intervijās par aktuāliem ikdienas notikumiem, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta un informācija tiek izklāstīta viegli uztveramā formā ▶ dokumentālo filmu saturu ▶ stāsta vai notikuma sižetisko līniju, galveno saturu plašai sabiedrībai domātās pārraidēs vai videomateriālos, piem., animācijas filmas, videostāsta, sporta pārraides, ziņu pārraides saturu, ja tas izteikts viegli uztveramā valodā

1.2. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	B1	B2
1. KLAUSĪTIES PRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS		
7–10 gadus veci skolēni	Saprot skaidri uztveramu konkrētu informāciju literārajā valodā, kas saistīta ar ikdienas vajadzībām, interesēm un mācībām skolā, piem., sadzīviskā sarunā, sarunā uz ielas, kultūras un izglītojošā pasākumā, mācību stundā u. c. (Sk. tabulā „Valodas lietošanas ārējais konteksts” trīs saziņas jomu – personiskās, sabiedriskās, izglītības – situāciju aprakstus (Pamatnostādnes, 49).)	Saprot pietiekami skaidri uztveramu informāciju kopumā un detaļas tekstā dažādās saziņas situācijās literārajā valodā, ja komunikācija saistīta ar zināmām un mazāk zināmām personiskās, sabiedriskās un izglītības jomas tēmām. (Sk. Pamatnostādnes, 49)
11–15 gadus veci skolēni	Saprot skaidri uztveramu konkrētu informāciju literārajā valodā formālās un neformālās saziņas situācijās, kas saistītas ar ikdienas vajadzībām, interesēm un mācībām skolā, piem., sadzīviskā sarunā, sarunā uz ielas, iestādēs un dažādu pakalpojumu sniegšanas vietās, kultūras un izglītojošā pasākumā, mācību stundā u. c. (Sk. Pamatnostādnes, 49)	

1.2. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	B1	B2
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Saprot vienkāršu un konkrētu informāciju, kas piedāvāta dažādos komunikācijas veidos – kā tieša saruna, publiska runa, telefonsaruna, saruna tiešsaistē, audio un audiovizuāla informācija ierakstos, TV tiešraide un radio pārraide. Saprot konkrētu informāciju, ja runa ir papildināta ar vizuālu informāciju (attēliem, video, priekšmetu demonstrējumu), kā arī žestiem, mīmiku un citiem neverbālās saziņas līdzekļiem. Saprot ar pazīstamām vārdformām tekstā izteiktās gramatiskās nozīmes (laiks, persona, dzimte, skaitlis, locījums). Uztver saziņas nolūku/mērķi un struktūru atsevišķos runas žanra (piem., telefona sarunas, reklāmas u. c.) tekstos.	Saprot plašāku satura informāciju par pazīstamu tematu, kas piedāvāta dažādos komunikācijas veidos – kā tieša saruna, publiska runa, telefonsaruna, saruna tiešsaistē, audio un audiovizuāla informācija ierakstos, TV tiešraide un radio pārraide. Saprot galvenās idejas saturiski un lingvistiski sarežģītākā runā literārajā valodā par konkrētiem un abstraktiem tematiem, ieskaitot sarunas par mācību satura jautājumiem skolā. Uztver informāciju un daļēji saprot galveno domu runā, kuru ietekmē runātāja valodas paveids – idiolekts, dialekts vai sociolekts, kā arī dažādi uztveri traucējoši faktori – vides trokšņi, runas skaļums un temps, psiholoģiskā vide u. c. Saprot ar dažādām vārdformām tekstā izteiktās gramatiskās nozīmes (laiks, persona, dzimte, skaitlis, locījums, vārdšķīra). Uztver un saprot vienkāršā runā ietvertās emocijas, vienkāršu zemtekstu un citus netiešus izteikumus. Uztver saziņas nolūku/mērķi un struktūru dažādos runas žanra tekstos.
	Es saprotu	
7–10 11–15	➤ vienkāršu informāciju neformālās un formālās sarunās un stāstījumā par ikdienas vajadzībām, interesēm un mācībām skolā	➤ plašāku, saturiski un lingvistiski sarežģītāku informāciju neformālās un formālās sarunās un stāstījumā par ikdienas vajadzībām, interesēm un mācībām skolā
7–10 11–15	➤ paziņojumus, norādījumus un instrukcijas (gan klātesot, gan ierakstā), kas izteiktas personiski, publiski un izglītības vidē ➤ lēnā tempā un vienkāršā valodā izteiktus skolotāja paskaidrojumus mācību stundās un dažādos izglītojošos pasākumos	➤ sarežģītākus paziņojumus, specifiskus norādījumus un instrukcijas (tiešā sarunā, ierakstā, pārraidē), kas izteiktas personiski (piem., ģimenē), publiski (piem., stacijā, lidostā, veikalā, ārstniecības iestādē) un izglītības vidē (piem., mācību stundā, izglītojošā pasākumā) ➤ skolotāja paskaidrojumus un detalizētus norādījumus dažādos mācību priekšmetos un izglītojošos pasākumos
11–15	–	➤ galveno domu runā, kurai raksturīgas nelielas valodas paveidu pazīmes (dialekts, sociolekts, idiolekts) un kuru ietekmē vides apstākļi (trokšņi, fiziskā un psiholoģiskā vide, informācijas saglabāšanas vide)
7–10 11–15	➤ vienkāršu informāciju audiovizuālos mācību raidījumos, kuros saturu papildina attēli, neverbālo saziņas līdzekļu izmantojums un citas runātāja emocionālās izpausmes	➤ plašāku informāciju un skaidrojumus audiovizuālos mācību raidījumos

1.2. TABULA. Klausīties prasmes apraksts		
	B1	B2
7–10 11–15	vienkāršu sarunu, stāstījumu (gan klātesot, gan video un audioierakstā) par kultūras zīmēm, simboliem, to nozīmi, kā arī par tautas tradīcijām un rituāliem ikdienas dzīvē un kultūrā	svarīgāko informāciju plašā stāstījumā (lekcijā, mācību stundā, video un audiomateriālā) un vairāku cilvēku sarunā par kultūras simboliem, un nozīmi; tradīcijām un rituāliem, to norisi un nepieciešamību personiskā, sabiedriskā un izglītības aspektā
7–10 11–15	vienkāršu informāciju (gan tiešā sarunā, gan ierakstā) un norādes (sarunā, stāstījumā, aprakstā, ziņojumā) par pulksteņa un kalendāro laiku, kādu laika posmu, notikumu secību un periodiskumu personiskā saziņā, sabiedriskajā un mācību vidē	plašu un niansētu informāciju (gan klātesot, gan ierakstā) un norādes (sarunā, stāstījumā, aprakstā, ziņojumā) par pulksteņa un kalendāro laiku, laika posmu, notikumu secību un periodiskumu personiskā saziņā, sabiedriskajā un mācību vidē
	Es saprotu	
7–10 11–15	tiešu informāciju, kuru papildina žesti, mīmika un attēli, par pazīstamām, vecumam atbilstošām tēmām, piemēram, apģērbu, uzturu, sporta un brīvā laika aktivitātēm, laika apstākļiem u. c.	plašu un arī detalizētu informāciju par pazīstamām un arī mazāk pazīstamām tēmām, piemēram, apģērbu, uzturu, sporta un brīvā laika aktivitātēm, ceļošanu, cilvēku savstarpējām attiecībām, veselības stāvokli u. c.
	Es saprotu	
7–10 11–15	atsevišķas runas emocionāli ekspresīvās nozīmju nianšes	runas emocionāli ekspresīvās nozīmju nianšes, vienkāršu zemtekstu, kā arī citus netiešus izteikumus
11–15	saziņas nolūku un mērķi, teksta struktūru, uzbūvi, noteiktos runas žanra tekstos	saziņas nolūku un mērķi, teksta struktūru, uzbūvi dažādos runas žanra tekstos
1.1. TEIKTĀ UZTVERE CITU PERSONU SARUNAS LAIKĀ		
7–10 11–15	Saprot galveno saturu citu personu ikdienas sarunā par zināmām tēmām, ja tiek lietotas vienkāršas izteikumu formas un pazīstama leksika. Var sekot līdzī secīgai citu personu neformālai un formālai sarunai literārajā sarunvalodā par pazīstamām tēmām un saprast galveno domu, ja saruna ir skaidri uztverama, saturiski un lingvistiski vienkārša.	
	Saprot citu personu sarunu un sarunas detaļas dažādās saziņas situācijās par zināmām un mazāk zināmām personiskās, sabiedriskās un izglītības jomas tēmām arī tad, ja saziņa norit sarunvalodā (ar atsevišķiem neliterārās sarunvalodas elementiem). Uztver un daļēji saprot galveno domu sarunā, kurā tiek lietoti noteikta valodas paveida – idiolekta, dialekta vai sociolekta – elementi. Uztver un saprot galveno domu sarunā arī tad, ja uztveri apgrūtinā dažādi fizioloģiski, psiholoģiski un citi ārēji faktori – runas skaļums un temps, specifisks runas sniegums, vides trokšņi u. c. Uztver un saprot runas emocionāli ekspresīvās nozīmju nianšes, vienkāršu zemtekstu, kā arī citus netiešus izteikumus.	

1.2. TABULA. Klausīties prasmes apraksts		
	B1	B2
7–10	Saprot mācību procesā dzirdēto skaidri uztveramā, saturiski un lingvistiski vienkāršā sarunā.	Saprot galveno domu un atsevišķus informācijas aspektus citu personu saturiski un lingvistiski sarežģītākā sarunā par konkrētiem un abstraktiem tematiem, ieskaitot sarunas par mācību satura jautājumiem skolā.
11–15	Saprot sarunu un diskusiju saturu mācību procesā skaidri uztveramā, saturiski un lingvistiski vienkāršā sarunā.	Saprot galvenos jautājumus un argumentus diskusijā, kas notiek skaidri artikulētā literārajā valodā. Var sekot līdz intensīvai sarunai starp ļoti lietpratīgiem runātājiem (B2+).
	Es saprotu	
7–10 11–15	- galveno saturu skaidri uztveramā, saturiski un lingvistiski vienkāršā citu personu sarunā par man pazīstamām tēmām - ar vienkāršiem valodas līdzekļiem izteiktas runas emocionāli ekspresīvās nozīmju nianšes un teksta autora pausto attieksmi	- sarunas tematu un sarunas detaļas dažādās saziņas situācijās par zināmām un mazāk zināmām personiskās, sabiedriskās un izglītības jomas tēmām arī, ja personu saziņa norit sarunvalodā (ar atsevišķiem neliterārās sarunvalodas elementiem) - galveno domu un atsevišķus informācijas aspektus citu personu saturiski un lingvistiski sarežģītākā sarunā par konkrētiem un abstraktiem tematiem, ieskaitot sarunas par mācību satura jautājumiem skolā - daļēji galveno domu sarunā, kurā izmantoti kāda valodas paveida – idiolekta, dialekta vai sociolekta – elementi - galveno domu sarunā, kuras uztveri apgrūtina fizioloģiski, psiholoģiski un citi ārēji faktori – runas skaļums un temps, specifisks runas sniegums, vides trokšņi u. c. - ar vienkāršiem valodas līdzekļiem izteiktas runas emocionāli ekspresīvās nozīmju nianšes un teksta autora pausto attieksmi, vienkāršu zemtekstu un citus netiešus izteikumus
11–15	vienkāršas diskusijas saturu skolā vai izglītojošā pasākumā par pazīstamu tēmu skaidri uztveramā, saturiski un lingvistiski vienkāršā sarunā	galvenos jautājumus un argumentus diskusijā, kas notiek skaidri artikulētā literārajā sarunvalodā
	Es varu sekot līdz	
7–10 11–15	secīgi citu personu neformālai un formālai sarunai literārajā valodā par pazīstamām tēmām un saprast galveno domu, ja saruna ir skaidri uztverama un tā ir saturiski un lingvistiski vienkārša	intensīvai sarunai starp ļoti lietpratīgiem runātājiem (B2+)

1.2. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	B1	B2
1.2. CITU PERSONU RUNAS UZTVERE PLAŠĀKĀ AUDITORIJĀ		
7–10 11–15	Saprot citas personas runas (monologa) saturu un galveno domu, ja runas tēma ir pazīstama un izteikta skaidri uztveramā literārajā valodā. Saprot vienkārša publiska ziņojuma vai prezentācijas saturu, ja runa ir skaidri strukturēta un tajā izmantoti dažādi papildlīdzekļi (attēli, audiovizuālie līdzekļi, izdales materiāli, priekšmeti un modeļi, darbību un procesu demonstrējumi).	Saprot citas personas runas (monologa) saturu un teksta detaļas par zināmām un mazāk zināmām tēmām, kas izteiktas skaidri uztveramā literārajā valodā. Saprot publiska ziņojuma vai prezentācijas galveno ideju un konkrētu pausto informāciju saturiski un lingvistiski sarežģītākā runā literārajā valodā par pazīstamām tēmām. Uztver informāciju un daļēji saprot galveno domu runā, kuru ietekmē runātāja valodas paveids – idiolekts, dialekts un sociolekts, kā arī dažādi uztveri traucējoši faktori – vides trokšņi, runas skaļums un temps, psiholoģiskā vide u. c. Saprot runā ietverto informāciju skolotāja, lektora, gida u. c. stāstījumā par mācību satura un vispārīgiem izglītojošiem jautājumiem, ja runa ir skaidri artikulēta, precīzi strukturēta un atbilst literārās sarunvalodas normām. Saprot un šķir runas galveno tēmu no blakus tēmām, kā arī runātāja viedokli no faktiem, ja runa ir skaidri strukturēta un viegli uztverama. Saprot ar dažādām vārdformām tekstā izteiktās gramatiskās nozīmes (laiks, persona, dzimte, skaitlis, locījums, vārdšķira). Uztver un saprot citas personas runas emocionāli ekspresīvās nozīmju nianšes, vienkāršu zemtekstu un netiešus izteikumus. Var sekot līdzi sarežģītākiem argumentiem skaidri strukturētā runā literārajā valodā, ja runas tēma ir pietiekami pazīstama. Var sekot līdzi lekciju, runu un referātu saturam, kā arī cita veida mācību tekstiem, kur tiek izmantota specifiska nozares leksika un gramatiskās struktūras.
11–15	Saprot galveno domu un konkrētu informāciju skolotāja, lektora, gida u. c. stāstījumā par mācību satura un vispārīgiem izglītojošiem jautājumiem, ja runa ir skaidri artikulēta, precīzi strukturēta un atbilst literārās sarunvalodas normām.	Detalizēti saprot skolotāja, lektora, gida u. c. stāstījumu par mācību satura un vispārīgiem izglītojošiem jautājumiem, ja runa ir skaidri artikulēta, precīzi strukturēta un atbilst literārās sarunvalodas normām.
	Es saprotu, varu sekot līdzi	
7–10 11–15	➤ citas personas teikto mācību stundā vai citā publiskā pasākumā par labi zināmu/populāru tēmu skaidri artikulētā literārajā valodā (piem., stāstījumu par kādu personu, tās nodarbošanos, interesēm, izskatu, attiecībām ar citiem cilvēkiem, dažādām reālijām, dabas un kultūras objektiem, to funkcijām, nozīmi, vēstures notikumiem, ceļojumiem)	

1.2. TABULA. Klausīties prasmes apraksts		
	B1	B2
7–10 11–15	› vienkārša publiska ziņojuma vai prezentācijas saturu, kurā runa ir skaidri strukturēta un satura atklāšanai izmantoti dažādi papildlīdzekļi (attēli, audiovizuāla informācija, izdales materiāli, priekšmeti un modeļi, darbību un procesu demonstrējums)	› saturiski un valodiski sarežģītāka publiska ziņojuma vai prezentācijas saturu bez papildlīdzekļu izmantojuma
11–15	› galveno domu un konkrētu informāciju skolotāja, lektora, gida u. c. stāstījumā par mācību satura un vispārīgiem izglītojošiem jautājumiem, ja runa ir skaidri artikulēta, precīzi strukturēta un atbilst literārās sarunvalodas normām	› sekot līdz garākam monologam par pazīstamu tēmu, ja vien stāstījums ir skaidri strukturēts un viegli uztverams
7–10 11–15	› publiska ziņojuma vai prezentācijas galveno saturu par zināmu tēmu, ja runa ir skaidri artikulēta, labi uztverama, loģiski sakārtota un atbilst literārās valodas normām	› sekot līdz stāstītajam skolā vaiursos par mācību jautājumiem, svarīgāko saprotot arī tad, ja saturs ir sarežģīts un izklāstā ir izmantoti īpaši valodas līdzekļi un teksta uzbūves paņēmieni (piem., speciālā leksika, termini, mācību jomai raksturīga teksta/runas uzbūve un tās pasniegšanas veids)
1.3. PAZIŅOJUMU, PUBLISKĀS INFORMĀCIJAS, DAŽĀDU NORĀDĪJUMU UN NORĀŽU SATURA UZTVERE		
7–10 11–15	Saprot vienkāršu tehnisku informāciju un norādes, piem., lietošanas audio pamācības sadzīves tehnikas priekšmetiem, ja runu papildina attēli vai videoieraksts. Saprot vienkāršus mutiskus norādījumus par mācību procesā veicamajām darbībām, piem., sporta, datorikas, amata mācības nodarbībās. Saprot vienkāršus paziņojumus, norādījumus un norādes telefonsarunā un tiešsaistes audiosaziņā. Saprot galveno publiska paziņojuma tekstā skaidri artikulētā runā (stacijā, sabiedriskā transporta līdzeklī, veikalā). Saprot vienkāršas norādes par rīcību vai darbībām sabiedriskās vietās (piem., audiogida stāstījumu, ziņojumus, ko sniedz datorizētas automātiskās ierīces).	Saprot audiomateriāla (tehniskas informācijas, norāžu un instrukciju) saturā svarīgāko par dažādu ierīču uzbūvi un izmantošanu. Saprot detalizētus mutiskus norādījumus par mācību procesā veicamajām darbībām, piem., sporta, datorikas, amata mācības nodarbībās. Saprot dažādus izvērstus paziņojumus, norādījumus un norādes telefonsarunā un tiešsaistes audiosaziņā. Saprot publiskus informatīvus paziņojumus (stacijā, sabiedriskā transporta līdzeklī, veikalā). Saprot norādes un instrukcijas par rīcību vai darbībām sabiedriskās vietās (piem., audiogida stāstījumu, ziņojumus, ko sniedz datorizētas automātiskās ierīces, audio instruktāžas).
	Es saprotu	
7–10 11–15	› vienkāršus tehniska satura mutiskus norādījumus par ierīču lietošanu, kas papildināti ar attēliem vai videoinformāciju, piem., datoram, viedtālrunim › vienkāršas mutiskas instrukcijas, piem., kā izmantot dažāda veida aprīkojumu skolā vai mājās › informatīvus paziņojumus publiskā telpā par transporta kustības grafiku, ceļa norādes	› svarīgāko mutiskos tehniska satura norādījumos vai instrukcijās par ierīču uzbūvi un lietošanu › detalizētus mutiskos norādījumus, instrukcijas par mācību procesā veicamajām darbībām, piem., sporta, datorikas, amata mācības nodarbībās › dažādus paziņojumus, norādījumus un norādes telefonsarunā un tiešsaistes audiosaziņā

1.2. TABULA. Klausīties prasmes apraksts		
	B1	B2
7–10 11–15	› vienkāršas norādes un paziņojumus telefonsarunā un tiešsaistes audiosaziņā › galveno publiska paziņojuma tekstā skaidri artikulētā runā (stacijā, sabiedriskā transporta līdzeklī, veikalā)	› informatīvus publiskus paziņojumus (stacijā, sabiedriskā transporta līdzeklī, veikalā) › norādes un instrukcijas par rīcību vai darbībām sabiedriskās vietās (piem., audiogida stāstījumu, virtuālā asistenta rīkojumus, ziņojumus, ko sniedz datorizētas automātiskās ierīces, audio instruktāžas)
1.4. DAŽĀDU RAIDĪJUMU, AUDIO UN VIDEO IERAKSTU SATURA UZTVERE		
7–10 11–15	Saprot galveno domu garākā tekstā, kā arī konkrētu informāciju radio, TV un interneta ziņu sižetu un audio ierakstos par pazīstamām tēmām, ja tiek runāts pietiekami lēni skaidri artikulētā literārajā valodā.	Saprot galveno radio un TV (video) ierakstu sižetos, ja tiek runāts literārajā valodā. Saprot plašāku informāciju par pazīstamām tēmām radio raidījumos, TV pārraidēs, audio un video ierakstos literārajā valodā. Uztver runātāja noskaņojumu, balss toni u. tml. emocionāli ekspresīvās nozīmju nianšes. Uztver un daļēji saprot galveno domu raidījumos un ierakstos arī tad, ja runātāja valodā ir vērojamas kāda valodas paveida – idiolekta, dialekta vai sociolekta – iezīmes.
Es saprotu, uztveru		
7–10 11–15	› atsevišķos radio, TV un interneta raidījumos runāto (intervijas, informatīvus ziņojumus/ ziņu pārraides, izklaides raidījumus) par pazīstamām tēmām, ja tiek runāts pietiekami lēni un skaidri artikulētā literārajā valodā › galveno domu garākā tekstā par pazīstamām tēmām, ja tiek runāts pietiekami lēni un skaidri artikulētā literārajā valodā	› plašāku informāciju par pazīstamu tēmu radio raidījumos, TV pārraidēs, audio un video ierakstos literārajā valodā › runātāja noskaņojumu, balss toni u. tml. emocionāli ekspresīvās nozīmju nianšes › garāka sižeta vai ieraksta saturu un svarīgāko informāciju par pazīstamām tēmām, ja tiek runāts skaidri uztveramā literārajā valodā
7–10 11–15	Var sekot līdz vieglā valodā pielāgotam literāro raidījumu un ierakstu saturam (stāstiem, lugām, dzejoļiem). Saprot vienkārša literāra darba saturu un uztver sižeta virzību.	Saprot svarīgāko radio un TV (video) ierakstu sižetos par jautājumiem, ar kuriem saskaras ikdienā un mācībā, uztver runātāja pausto attieksmi pret informācijas saturu. Var sekot līdz literāro raidījumu un ierakstu saturam (stāstiem, lugām, dzejas lasījumiem). Saprot literārā darba saturu, sižeta attīstību.
11–15	Nav sasniedzams.	Uztver vienkārša literārā darba zemtekstu.
Es saprotu, uztveru		
7–10 11–15	› galveno domu un nozīmīgas detaļas literāro raidījumu un daiļdarbu lasījumu sižetos, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta › vienkārša literārā darba saturu un sižeta virzību, ja ierunātais teksts ir par pazīstamām tēmām un to lielākoties veido zināmas valodas struktūras un leksika	› saturiski svarīgāko sižetos, ar kuriem saskaros ikdienā un mācībā › runātāja viedokli un attieksmi pret informācijas saturu › literāro darbu saturu, sižeta attīstību, problemātiku, ja literārais darbs ir pietiekami vienkāršā valodā

1.2. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	B1	B2
11–15	–	› vienkārša literārā darba zemtekstu › sarunu šovus, intervijas, seriālus un filmas, videopamācības internetā, dokumentālos raidījumus un filmas par zinātņi, dabu, vēsturi, ekoloģiju u. c. atbilstoši vecumam, ja runātājs izsakās skaidri artikulētā literārajā valodā
7–10 11–15	› lielāko daļu informācijas radio, TV un interneta pārraidēs par pazīstamām tēmām, ja runātājs izsakās skaidri artikulētā literārajā valodā	

6.1.2.

Rakstveida teksta/runas uztvere (valoddarbības veids – lasīšana)

2.1. TABULA. Lasītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
1. LASĪTPRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Saprot atsevišķus vārdus teikumā vai tekstā, kurā informāciju papildina attēli, piem., vārdus ēdienkartē, komiksu/bilžu grāmatā, reklāmas izdevumā.	Saprot īsa, vienkāršas uzbūves teksta virsrakstu un teksta galveno domu, ja tajā ir pazīstami vārdi un frāzes, kā arī tekstam ir pievienoti attēli vai grafiskas zīmes.	Saprot īsa, vienkāršas uzbūves teksta saturu un atsevišķas informatīvas detaļas, ja tajā ir pazīstami vārdi, frāzes un viegli atpazīstami svešvārdi.
11–15 gadus veci skolēni			
Es saprotu			
7–10 11–15	› atsevišķus vārdus teikumā vai īsā tekstā, kurā informāciju papildina attēli • valstu vai dažādu pasaules reģionu nosaukumus <i>Latvija, Eiropa, Baltijas jūra</i> • tautību nosaukumus <i>latvietis, krievs, vācietis</i> • brīvdienu un svinību nosaukumus <i>Ziemassvētki, Lieldienas, dzimšanas diena</i> • dzīvnieku un augu nosaukumus <i>kakis, suns, puķe, koks</i> • pārtikas produktu un dzērienu nosaukumus <i>gaļa, ūdens, maize, zupa, ābols, tēja</i>	› vienkāršas uzbūves teksta virsrakstu un galveno domu, ja tajā ir pazīstami vārdi un frāzes › vienkāršu informāciju, ja tā papildināta ar attēliem vai grafiskām zīmēm	› vienkāršas uzbūves teksta saturu par zināmu tēmu, ja tajā ir pazīstami vārdi, frāzes, viegli saprotami svešvārdi/ internacionālismi, grafiskas zīmes, attēli › īsus tekstus, izmantojot tulkojošo vārdnīcu

2.1. TABULA. Lasītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
7–10 11–15	• parādību un laika apstākļu nosaukumus <i>saule, lietus, sniegs</i> • dažādu transporta līdzekļu nosaukumus <i>divritenis, automašīna, tramvajs, lidmašīna</i> • nedēļas dienas un mēnešus, gadalaikus <i>pirmdiena, otrdiena; janvāris, februāris; vasara, rudens</i> • apģērbu un apavu nosaukumus <i>jaka, bikses, kurpes, sandales</i> • krāsu un formu nosaukumus <i>sarkans, zils; apaļš, taisns</i> • ķermeņa daļu nosaukumus <i>galva, roka, kāja, deguns, mute, mati</i> • profesijas <i>skolotājs, ārsts, pārdevējs, strādnieks</i>		
7–10 11–15	Nav sasniezams.	Saprot iepriekš aplūkotus jautājumus par personu vienkāršā veidlapā.	Saprot jautājumus, skaidrojumus, norādes vienkāršā veidlapā.
	Es saprotu		
7–10 11–15	—	➤ personisku informāciju vienkāršā veidlapā <i>vecums, vārds, dzīvesvieta, skola, klase</i>	➤ jautājumus, skaidrojumus, norādes vienkārša satura veidlapā
2. LAŠĪŠANA INFORMĀCIJAS IEGUVEI			
2.1. RAKSTVEIDA NORĀŽU (telpās, uz ielas, sabiedriskajās ēkās u. c.) UN INSTRUKCIJU UZTVERE			
7–10 11–15	Saprot vienkāršu zīmju, izkārtņu informāciju, virziena un transportu kustības norādes (veikalu, veikala nodaļu un preču nosaukumus, ceļa norādes un zīmes, aizliegumus, informāciju sabiedriskā transporta kustības grafikos u. c.).	Saprot uzrakstus, grafiskās zīmes un īsus tekstus sabiedriskās vietās un skolā (piem., iestāžu darba laika norādes un apmeklētāju pieņemšanas laikus, reklāmu, stendu informāciju, skolas ēdnīcas ēdienkartē teikto, preču zīmes, informāciju sporta zālē, peldbaseinā, muzejā, norādes par virzienu un atrašanās vietu publiski pieejamā kartē).	Saprot vienkāršus tekstus – dažāda veida informāciju, paziņojumus, norādes, aprakstus, instrukcijas –, kā arī grafiskās zīmes skolā un sabiedriskajās vietās.

2.1. TABULA. Lasītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
7–10 11–15	Saprot īsas norādes (vai atsevišķus vārdus), kas uzskatāmi papildinātas ar ilustrācijām, zīmējumiem, simboliem vai citām grafiskām zīmēm.	Saprot svarīgāko informāciju, kas papildināta ar ilustrācijām, zīmējumiem, simboliem vai citām grafiskām zīmēm.	
	Es saprotu		
7–10 11–15	> vienkāršus uzrakstus, izkārtnes apkārtējā vidē (zīmes, nosaukumus), virziena norādes, kas papildinātas ar attēliem vai grafiskām zīmēm <i>leeja, lzeja, (tualetes), Aizliegts!, Aizliegts ievest suņus!, Fotografēt aizliegts!, Kafejnīca, Ģērbtuve, Dabas muzejs</i> > ielu, apdzīvotu u. c. vietu nosaukumi <i>Brīvības iela, Raiņa bulvāris, Liepājas rajons, Tērvetes Pasaku mežs</i> > veikalu, to sekciju nosaukumus, dažādu sabiedrisku iestāžu nosaukumus <i>Lielveikals, Sporta preces, Rakstāmlietas, Pasts, Aptieka</i> > pārtikas produktu nosaukumus un cenu norādes veikala preču zīmēs <i>Banāni kg 1,00 €; Cepumi „Selga” 0,70 €</i>	> uzrakstus, izkārtnes sabiedriskās vietās <i>Bērnu un jauniešu centrs, Laivu noma, Tenisa klubs</i> > tekstu zem attēliem, fotogrāfijām un vizuālām zīmēm <i>vienkāršas izvēlnes interaktīvās sistēmās Dokumenti, Fotoattēli, Kalendārs</i> > telpu nosaukumus skolā vai citās iestādēs, to izvietojuma norādes (ar vārdisku un ilustratīvu paskaidrojumu, piem., peldbaseinā, parkā, izkļaižu parkā) <i>Matemātikas klase, Informātikas klase, Atpūtas telpa</i> > informāciju ēdienkartē <i>Kompleksās pusdienas Tomātu zupa Karbonāde, kartupeļi, salāti Kompots</i> > vienkāršus ziņojumus, instrukcijas, norādes publiskās vietās un skolā <i>Pārtraukums no 12.00–13.00, Veikals slēgts.</i>	> norādes, atgādnēs, paziņojumos skolā <i>Instrukcija par drošību ekskursijā 210. telpā. Moderno deju grupas mēģinājums pārcelts uz 12. maiju.</i> > informāciju kartēs un izvēlnēs <i>pilsētas karte, nometnes ierīkošanas vieta</i> > informāciju sludinājumos un plakātos <i>Izpārdošana, Muzeju nakts 18. maijā, Skolēnu nometne „Vasaras gidi”</i> > vienkāršas instrukcijas un norādes publiskās vietās, iestādēs <i>leeja tikai ar ielūgumiem! Uz jumta strādā! Dzīvniekus nebarot!</i>
7–10 11–15	> norādes par sabiedriskā transporta kustību (atiešanas un pienākšanas laika norādes, kustības grafikus un shēmas) <i>Rīga–Liepāja caur Kalnciemi 7.05, 8.20, 10.45</i> > savu vārdu sarakstā (sporta sacensībās, konkursā, skatē) <i>100 metru skrējiens Jānis Kažociņš Ralfs Dāliņš</i>	> vienkāršu informāciju diagrammās, tabulās, shēmās, kā arī uzrakstus un informāciju uz iekārtām un mehānismiem <i>Laika prognoze 5 dienām (meteogrammas, infografikas), Sacensību kalendārs/rezultāti (tabulas)</i>	

2.1. TABULA. Lasītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Saprot norādes un instrukcijas sadzīvē un mācību vidē.	
	Es saprotu		
7–10 11–15	—	➤ īsas norādes (vienā vārdā vai īsā teikumā), aizliegumus un brīdinājumus, ja tie ir papildināti ar attēliem, fotogrāfijām un citām grafiskām zīmēm <i>Peldēties aizliegts!, Ienākt sporta apavos!</i>	➤ vienkāršas instrukcijas, kā rīkoties dažādās ikdienas situācijās, izmantot sadzīves ierīces un mehānismus, lietot pārtikas produktus un medikamentus, gatavot ēdienu • kā rīkoties/uzvesties noteiktā situācijā (uz ūdens, sporta zālē) • norādījumus un noteikumus ikdienas ierīču un iekārtu lietošanai, piem., kā lietot tālruni, sporta inventāru • instrukcijas un norādījumus datorprogrammu izmantošanai • īsas, vienkāršas instrukcijas datorspēlēm, galda spēlēm, sporta spēlēm • vienkāršu ēdienu pagatavošanas recepti, īpaši, ja tā ir papildināta ar attēliem, kas ilustrē darbību secību • vienkāršas norādes par pārtikas produktu lietošanu, derīguma termiņu u. c. • vienkāršas norādes par medikamentu lietošanu
11–15	—	—	➤ nepieciešamo dažādos piedāvājumos vai citos sarakstos, piem., kādas preces tirgotāja tuvākā veikala norādes, <i>Google</i> vai citu interneta meklētājprogrammu atrastos piedāvājumus

2.1. TABULA. Lasītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
2.2. INFORMĀCIJAS UZTVERE SARAKSTĒ			
7–10 11–15	Saprot atsevišķus vārdus un frāzes īsos, vienkāršos ziņojumos apsveikuma kartītē, ielūgumā, īsziņas tekstā, e-pasta vēstulē.	Saprot svarīgāko informāciju vienkāršā privātā vēstulē, e-pasta ziņojumā, pastkartē, ielūgumā, ziņojumā no skolas (pasākuma veidu, tā norises vietu, laiku u. c.).	Saprot vienkāršu lietišķa satura informāciju sarakstē (e-pasta vēstulē, īsziņā).
	Es saprotu		
7–10 11–15	▶ atsevišķus vārdus un frāzes ielūgumā, e-pasta vēstulē, apsveikuma kartītē u. c. • uzrunu un personvārdu <i>Labdien, Aija! Mihails</i> • vienkāršu apsveikuma tekstu <i>Daudz laimes! Apsveicu!</i> • īsu informatīvu tekstu <i>Ekskursija 12. septembrī.</i> • ielūgumā, ziņojumā norādīto vietu un laiku <i>rīt 14.00, svētdien stadionā futbols</i>	▶ svarīgāko informāciju vienkāršās īsziņās, e-pasta vēstulēs, ielūgumos, ziņojumos <i>Es esmu bibliotēkā. Būšu pēc stundas.</i> <i>Ielūdzu Tevi uz dzimšanas dienas svinībām svētdien, 18. novembrī, plkst. 12.00.</i> ▶ vienkāršas ziņas un komentārus e-mācību vidē vai uz mācību darba lapām <i>Labs darbs!, Teicami!, Nav mājas darba!</i>	▶ īsas personiska rakstura vēstules, e-pasta vēstules, īsziņas, ielūguma, apsveikuma teksta u. c. saturu ▶ lietišķa satura informāciju e-sarakstē ar skolu par mācību jautājumiem, lietišķa rakstura tipveida atbildes no pakalpojumu sniedzējiem
7–10 11–15	—	▶ īsus, vienkāršus ziņojumus/tvītus, kas publicēti dažādās sociālās saziņas vietnēs — <i>Instagram, Twitter, Facebook</i>	
2.3. INFORMATĪVO MATERIĀLU SATURA UZTVERE			
7–10 11–15	Saprot atsevišķus vārdus un frāzes vienkāršā informatīvā tekstā, ko papildina attēli vai citi vizuāli līdzekļi.	Var atrast un saprot svarīgāko par kādu precī un pakalpojumu informatīvos materiālos, reklāmās, pasākumu programmās, bukletos, brošūrās un sarakstos, kā arī grāmatu un rakstu virsrakstus.	Var atrast un saprot informāciju izglītojošā literatūrā, ilustrētos izdevumos, brošūrās, uzziņu krājumos. Pēc virsrakstiem un īsas anotācijas var noteikt grāmatas vai raksta tēmu.

2.1. TABULA. Lasītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
	Es saprotu		
7–10 11–15	› vienkārši un īsi formulētus uzrakstus zem attēliem › atsevišķus vārdus un frāzes tekstā, kas papildināts ar attēliem vai citu vizuālu informāciju – ēdienkartē, preču katalogā, reklāmas izdevumā, uzziņu materiālos • vietas nosaukumu, pasākuma nosaukumu, norises vietas un laika norādi • informāciju par preces cenu › atsevišķus vārdus un frāzes komiksa un mēmes tekstā	› svarīgāko informatīvos materiālos – plakātos, katalogos, sludinājumos, reklāmās, ceļvežos, ja saturs izklāstīts vienkāršā un viegli uztveramā valodā • kāda pasākuma norises vietu un laiku • pasākuma saturu, tēmu (piem., kinoseansa, teātra izrādes, koncerta, izklaides kluba pasākuma, darba grupas, mācību vai sporta pulciņa, sporta sacensību nosaukumu un aprakstu) • informāciju sabiedriskajā transportā (par kustības grafika izmaiņām, biļešu cenu) • informāciju par dažādiem pakalpojumiem, piem., divriteņu nomu, baseina izmantošanas iespējām, dalību pulciņā, konkursā • informāciju kafejnīcas ēdienkartē • dienu un mēnešu nosaukumus kalendārā › īsus tekstus par interesējošām tēmām (piem., par sportu, mūziku, ceļojumiem), kas uzrakstīti vienkāršā, viegli uztveramā valodā un papildināti ar attēliem › uzrakstus un paskaidrojumus zem attēliem › komiksa, mēmes saturu, ja tekstā lietoti pazīstami vārdi › vienkāršas norādes, kā aizpildīt veidlapas, piem., uzņemšanai interešu pulciņā skolā, reģistrēšanās veidlapas sporta sacensībām › informāciju par laika apstākļiem (laika ziņas), ja pievienoti paskaidrojoši attēli	› informatīvu materiālu saturu (plakātu, katalogu, sludinājumu, reklāmu, ceļvežu tekstu), ja saturs izklāstīts vienkāršā un viegli uztveramā valodā • vienkāršus aprakstus un pamatinformāciju, piem., par cilvēkiem, vietām, notikumiem • informāciju par svētkiem vai svinamām dienām, to norisi, pasākumiem • informāciju par kādu vietu, valsti, pilsētu, ko papildina attēli • vienkāršu ilustrētu tekstu par cilvēka ķermeni, izskatu un raksturu • vienkāršu ilustrētu tekstu par dabu, dzīvniekiem, dabas aizsardzību, piem., dzīvi laukos › grāmatu nosaukumus, laikrakstu vai žurnālu virsrakstus un izdevumos/publicācijās ietvertās tēmas, īsas anotācijas tekstu › adaptēta teksta saturu par interesējošām tēmām

2.1. TABULA. Lasītprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15		› stundu sarakstu skolā › nepieciešamo vārdu/šķirkli vārdnīcā, ja zinu alfabētu › grāmatu nosaukumus, laikrakstu vai žurnālu virsrakstus	
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Var atrast atslēgvārdus mācību tekstos, prot izmantot tos, lai uztvertu mācību saturu.	
	Es saprotu		
7–10 11–15	–	› atslēgvārdus, ciparus, simbolus, atgādnas mācību uzdevumos	› saturiski vienkāršus, ilustrētus tekstus mācību līdzekļos, enciklopēdijās, izmantojot pazīstamus atslēgvārdus
11–15	–	–	› svarīgāko informāciju dažādos mācību priekšmeta materiālos, izmantojot pazīstamus atslēgvārdus
11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Saprot sociālās saziņas vietnēs un dažādos plašsaziņas līdzekļos izteiktos viedokļus un vērtējumus.
	Es saprotu		
11–15	–	–	› jauniešu izdevumos un sociālās saziņas vietnēs publicētos viedokļus un vērtējumus
3. LASĪŠANA ATPŪTAM UN IZKLAIDEI (estētiskā lasīšana)			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Saprot/uztver īsu, tematiski pazīstamu stāstu (adaptētu tekstu) galveno domu, ja šie stāsti uzrakstīti vienkāršā, viegli uztveramā valodā un papildināti ar ilustrācijām.	Saprot/uztver īsa, tematiski pazīstama vēstījuma un apraksta (adaptēta teksta) sižetu, ja tas izklāstīts vienkāršā, viegli uztveramā valodā.
	Es saprotu		
7–10 11–15	–	› īsus un vienkāršus tekstus (komiksus, dzejoļus un skaitāmpantus, adaptētus stāstus), kur attēli palīdz saprast teksta saturu	› svarīgāko informāciju fotostāstos, piem., žurnālā jauniešiem › saturu īsā rakstā par labi zināmu jautājumu bērnu un pusaudžu žurnālos › īsa, ilustrēta stāsta sižetu un varoņu raksturojumu, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu › adaptēta mācību grāmatas teksta vai kāda stāsta galveno domu un atpazīstu galvenos stāsta varoņus

2.2. TABULA. Lasītprasmes apraksts		
	B1	B2
1. LASĪTPRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Saprot vienkāršus, interesēm un vajadzībām atbilstošus informatīvus tekstus (piem., afišas, sludinājumus, paziņojumus, ierakstus dienasgrāmatā u. c.) literārajā valodā, kā arī mācībām adaptētus tekstus, informāciju uzziņu avotos, kur izmantota ikdienā bieži lietota leksika un pazīstamas valodas konstrukcijas.	Saprot interesēm un vajadzībām atbilstošus dažāda žanra, stila, satura un apjoma informatīvus tekstus, kuros nav izmantots liels skaits nepazīstamu vārdu un sarežģītas valodas konstrukcijas.
	Saprot vienkāršu literāru darbu – dzejas, prozas (galvenokārt adaptētu tekstu) – saturu, idejas, tēlu raksturojumu un darbību, aprakstīto notikumu attīstību.	Saprot vecumam un interesēm atbilstošu literāro darbu – prozas un dzejas – saturu, noskaņu, autora paustās idejas, tēlu raksturojumu un darbību, aprakstīto notikumu attīstību, zemtekstu.
	Prot izmantot atsevišķas lasīšanas stratēģijas, lai izprastu tekstā ietvertu saturu un iegūtu nepieciešamo informāciju.	Prot izmantot noteiktas lasīšanas stratēģijas, lai iegūtu konkrētu informāciju, uztvertu teksta ideju un detaļas.
Es saprotu		
7–10 11–15	› vienkāršus, interesēm un vajadzībām atbilstošus informatīvus un daiļdarbu tekstus literārajā valodā, kuros • ir izmantota ikdienā bieži lietota leksika, • izmantotas pazīstamas gramatiskās struktūras, • ir vienkārša teksta uzbūve, • saturu papildina attēli un shēmas, • ir atsevišķas literārajai sarunvalodai raksturīgas iezīmes	› dažādu žanru, stila un satura tekstus, kam nav augsta sarežģītības pakāpe un kuros • lietota mazāk pazīstama vai nezināma leksika, • tiek izmantoti sinonīmi, svešvārdi, frazeoloģismi, termini, īpašvārdi, kultūrspecifiska leksika, • ir izmantota gan literārā valoda, gan sarunvalodas elementi, • var būt atsevišķas idiolekta un dialekta iezīmes (gan leksikā, gan gramatikā), • ir daudzveidīgas, saturiski un lingvistiski pietiekami sarežģītas gramatiskās konstrukcijas
	› mācību tekstus skaidri uztveramā valodā (vieglajā valodā)	› dažādiem mācību priekšmetiem paredzēto tekstu saturu, atrodot tajos nepieciešamo informāciju
	› teksta saturu saistībā ar tā virsrakstu un tematu › teksta saturu kopumā un konkrētu informāciju › skaidri uztverama daiļdarba saturu, tā galveno domu, sižeta attīstību un tēlu raksturojumu › teksta noskaņu, kas izteikta ar skaidri saprotamiem valodas līdzekļiem	› detalizētu informāciju un teksta saturu kopumā › būtiskākās informācijas atšķirības dažādu žanra tekstos, kas ir saturiski līdzīgi › daiļdarba saturu, autora nolūku, kompozīcijas īpatnības, tēlu tiešo un netiešo raksturojumu
	› galveno lietišķa rakstura tekstos privātā un publiskā saziņā – ielūgumā, vēstulē, veidlapā, afišā, paziņojumā, norādījumos u. c. › grafiskās zīmes un simbolus dažādos informācijas avotos (piem., instrukcijā, noteikumos, kartē, ceļojuma katalogā)	› lietišķa satura informāciju dažādu žanru tekstos

2.2. TABULA. Lasītprasmes apraksts		
	B1	B2
	Es protu	
7–10 11–15	› atrast balstvārdus, lai saprastu svarīgāko informāciju vienkāršā tekstā un uztvertu saturu kopumā	› atrast svarīgākos balstvārdus, lai saprastu detalizētu informāciju un teksta saturu kopumā
	› izsecināt atsevišķu vārdu un frāžu nozīmi pēc konteksta vai identificējot vārda sastāvdaļas, ja teksta saturs kopumā ir saprotams un tēma pazīstama	› uztvert informāciju kontekstā, ja tekstā ir lietoti nepazīstami vārdi vai sarežģītas gramatiskās konstrukcijas
11–15	› apkopot vienkāršu informāciju no vairākiem avotiem	› salīdzināt informāciju dažādos avotos un izvēlēties lasīšanas mērķim atbilstošāko, pēc vajadzības lietojot papildu uzziņas avotus
2. LASĪŠANA INFORMĀCIJAS IEGUVEI		
2.1. RAKSTVEIDA NORĀŽU (telpās, uz ielas, sabiedriskajās ēkās u. c.) UN INSTRUKCIJU UZTVERE		
7–10	Var atrast informāciju, piem., afišās, paziņojumos, reklāmās, sludinājumos, plakātos, uzrakstos, programmās, instrukcijās u. c. tekstos. Saprot svarīgu informāciju vienkāršos sludinājumos plašsaziņas līdzekļos, ja vien tekstā nav daudz saīsinājumu (abreviatūru), svešvārdu, sarežģītu valodas konstrukciju. Saprot svarīgāko informāciju īsās pamācībās un instrukcijās. Saprot skaidras un strukturētas instrukcijas, piem., drošības instrukcijas sabiedriskajā transportā, sadzīves elektronisko ierīču lietošanas instrukcijas.	Var atrast nepieciešamo informāciju, lasot dažādus tekstus, t. sk. lingvistiski pietiekami sarežģītus plašāka apjoma tekstus un instrukcijas. Saprot sarežģītākas instrukcijas saistītā tekstā, piem., rokasgrāmatā, ja pārzina aprakstītos procesus.
11–15	Saprot svarīgo informāciju plašsaziņas līdzekļos publicētos sludinājumos, ja vien tur nav daudz saīsinājumu (abreviatūru), svešvārdu, sarežģītu valodas konstrukciju. Saprot svarīgāko informāciju pamācībās, instrukcijās par ēdienu sastāvdaļām un gatavošanu, zāļu lietošanu u. tml. Saprot, vai teksts ir saistīts ar atbilstošu tēmu.	Saprot samērā plašas, interesēm un vajadzībām atbilstošas instrukcijas, arī sīkākas noteikumu detaļas, nepieciešamības gadījumā vārda nozīmes noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu.
	Es saprotu	
7–10 11–15	› informāciju plakātos, sludinājumos, paziņojumos u. c. › mācību pasākumu un dažādu citu notikumu norises plānus › informāciju, aprakstus ēdienkartē › laika prognozi laikrakstā, interneta ziņu portālā › skaidri strukturētas instrukcijas, piem., mobilā telefona lietošanas, galda spēļu, datorspēļu pamācības	› plašāku, lingvistiski un saturiski pietiekami sarežģītu informāciju sludinājumos, programmās, paziņojumos

2.2. TABULA. Lasītprasmes apraksts

	B1	B2
11–15	- galveno informācijā par produktu sastāvu, ēdienu gatavošanu un zāļu lietošanu, piem., pamācību, kā cept kūku, izmantojot gatavo miltu maisījumu - skaidri un strukturēti uzrakstītas instrukcijas, piem., drošības instrukcijas sabiedriskajā transportā un sadzīves elektronisko ierīču lietošanas pamācību	- plašākas un lingvistiski sarežģītākas instrukcijas un noteikumus, piem., ugunsdrošības noteikumus, darba drošības instrukcijas - saturiski izvērstus, interesēm un vajadzībām atbilstošus noteikumus un instrukcijas (darba drošības noteikumus, uzvedības noteikumus sporta nodarbībās, ierīču izmantošanas instrukcijas u. c.), arī sīkākas šo noteikumu prasības, nepieciešamības gadījumā vārda nozīmes noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu
2.2. INFORMĀCIJAS UZTVERE SARAKSTĒ		
7–10	Saprot īsās personiska rakstura, t. sk. e-pasta, vēstulēs ietvertu informāciju, kas nepieciešama, lai sniegtu konkrētu atbildi rakstveidā. Var sazināties ar vēstulju draugu.	Saprot personisko, t. sk. e-pasta, vēstulju saturu, nepieciešamības gadījumā vārda nozīmes noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu.
11–15	Saprot personiska rakstura, t. sk. e-pasta, vēstulēs ietvertu informāciju, teksta emocionālo ekspresiju, izteiktās vēlmes un detalizētus aprakstus pietiekami labi, lai varētu sniegt atbildi rakstveidā.	Saprot personisko un oficiālo, t. sk. e-pasta, vēstulju saturu, nepieciešamības gadījumā vārda nozīmes noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu. Saprot vēstulēs izteikto viedokli, teksta emocionālo ekspresiju, netieši izteiktu vienkāršu zemtekstu.
	Es saprotu	
7–10 11–15	standarta vēstules saturu atbilstoši tās struktūrai (ievadfrāzes – uzruna, sasveicināšanās –, pamatteksts, noslēguma un atvadīšanās frāzes)	–
11–15	–	strukturāli un saturiski sarežģītākas vēstules tekstu, kurā izklāstīti vairāki jautājumi, ietverti argumenti
7–10	- pastkartēs rakstīto tekstu (apsveikumu, ielūgumu, īsu vēstuli) - īsas privātas vēstules, e-pasta vēstules	personiskas, t. sk. e-pasta, vēstules, kurās izmantoti mazāk pazīstami svešvārdi, sarunvalodas vārdi un frazeoloģismi
11–15	personiskās, t. sk. e-pasta, vēstulēs sniegtos notikumu aprakstus, paustās vēlmes, emocionāli ekspresīvo teksta nokrāsu	

2.2. TABULA. Lasītprasmes apraksts		
	B1	B2
2.3. UZZIŅAS MATERIĀLU SATURA UZTVERE		
7–10 11–15	Saprot galveno domu uzziņas materiālos, piem., avīzēs, žurnālos, ziņu portālos, ceļvežos, ja ir rakstīts par zināmu tēmu un ja teksts ir skaidri strukturēts, papildināts ar attēliem.	Saprot galveno domu un atrod sev nozīmīgu informāciju uzziņas materiālos, piem., avīzēs, žurnālos, ziņu portālos, ceļvežos, ja ir skaidri saprotams teksta autora viedoklis un tēma ir pazīstama. Prot lietot konkrētās mācību jomas pamatvārdu krājumu un svarīgākos terminus.
11–15	Daļēji saprot skaidri strukturētus mācību tekstus (piem., ķīmijas, fizikas, bioloģijas mācību grāmatās), mācību uzdevumu saturu un nosacījumus, kā arī sasniedzamos rezultātus, ja tie ir saistīti ar mācību programmu. Spēj apkopot un analizēt vienkāršu informāciju no dažādiem avotiem (piem., no interneta resursiem, rokasgrāmatām). Prot atrast vajadzīgo informāciju viegli uztveramos uzziņas materiālos.	Saprot tekstus par aktuāliem jautājumiem, var salīdzināt un analizēt dažādos avotos atrodamo informāciju, izprot autora viedokli. Saprot specializētus tekstus, kas saturiski ir virs skolēnam nepieciešamo pamatzināšanu līmeņa, vārdnīcā noskaidrojot nepazīstamo vārdu (terminu) nozīmi. Saprot un prot atšķirt dažādus tekstos paustus viedokļus (pretējus uzskatus, problēmas risinājuma variantus, cēloņu un sekas analīzi izklāstā). Prot atrast vajadzīgo informāciju dažādos uzziņas materiālos.
	Es saprotu	
7–10	› vienkāršu uzziņas tekstu (drukātu, elektronisku) saturu par pazīstamu tēmu › vienkāršus uzdevumu aprakstus, to izpildes nosacījumus un sasniedzamos rezultātus › mācībām paredzēto tekstu galveno saturu un uzdevumu aprakstus	› saturu un galveno domu plašākos, saturiski un lingvistiski sarežģītākos uzziņas materiālu tekstos par mani interesējošiem jautājumiem › specializētus tekstus, kuru saturs ir plašāks nekā manas pamatzināšanas, noskaidrojot nepazīstamo vārdu (terminu) nozīmi kontekstā un uzziņu avotos
11–15	› vienkāršu uzziņas tekstu (drukātu, elektronisku) saturu, uztveru teksta galvenās idejas, svarīgāko informāciju, tekstā izteiktos viedokļus › mācībām paredzēto tekstu galveno saturu un uzdevumu aprakstus	› teksta informatīvo saturu › protu analizēt tekstus par aktuāliem jautājumiem, salīdzināt dažādos avotos atrodamo informāciju un tajos izteiktos viedokļus, noteikt informācijas ticamības pakāpi › specializētus tekstus, kuru saturs ir plašāks nekā manas pamatzināšanas, nepieciešamības gadījumā vārdnīcā noskaidrojot nepazīstamo vārdu (terminu) nozīmi
	Es protu	
11–15	› atrast nepieciešamo informāciju dažādos avotos, piem., enciklopēdijās, brošūrās, uzziņu vietnēs	› atrast vajadzīgo informāciju dažādos uzziņas materiālos un analizēt to

2.2. TABULA. Lasītprasmes apraksts		
	B1	B2
3. LASĪŠANA ATPŪTAI UN IZKLAIDEI (estētiskā lasīšana)		
7–10	Saprot galveno saturu vienkāršos izklaidējoša rakstura tekstos, piem., bērnu žurnālu publikācijās, enciklopēdiskos izdevumos u. c. Saprot vecumam piemērota un interesēm atbilstoša, vienkārša literārā darba tematu, tā galveno domu, saturu, vārdnīcā noskaidrojot nepazīstamo vārdu nozīmi. Saprot vienkāršas uzbūves dzejoļa un dziesmas teksta saturu, nepazīstamo vārdu noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu.	Saprot svarīgāko informāciju zināšanām un valodas prasmei atbilstošos populārzinātniskajos rakstos, izklaidējoši izglītojoša rakstura materiālos. Saprot vecumam, zināšanām un valodas prasmei atbilstoša literārā darba sižetu, tēlu raksturojumu un galvenās problēmas, uztver literārajā darbā ietverto autora nolūku un vienkāršu zemtekstu. Saprot viegli uztverama dzejoļa un dziesmas teksta saturu, noskaņu.
11–15	Saprot galveno saturā un uztver autora nolūku vienkāršos izklaidējoša rakstura tekstos par vaļaspriekiem, pasākumiem u. tml. – aprakstos, ceļvežos, intervijās, kultūras notikumu apskatos u. c. Saprot vienkārša, vecumam piemērota un interesēm atbilstoša literārā darba tematu, galveno domu, nepazīstamo vārdu noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu. Saprot vienkāršas uzbūves dzejoļa un dziesmas teksta saturu, ietverto ideju, nepazīstamo vārdu noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu.	Saprot galveno saturā un autora nolūku dažādos izklaidējoša rakstura tekstos par vaļaspriekiem, pasākumiem u. tml. – aprakstos, ceļvežos, intervijās, kultūras notikumu apskatos u. c. Saprot un var patstāvīgi lasīt interesēm atbilstošos dažādu žanru literāros tekstus (piem., literāro publicistiku, romānus, stāstus, aprakstus, biogrāfijas, dzeju, lugas u. tml.), uztver sižetu, daiļdarba kompozīciju, tēlu raksturu un notikumus; spēj novērtēt daiļdarba saturu. Saprot prozas darba saturu, kam ir skaidri uztverams sižets, kompozīcija, ir varoņi, ar ko var identificēties, un ja daiļdarbs uzrakstīts literārajā valodā. Nepieciešamības gadījumā labākai teksta sapratnei izmanto vārdnīcu. Saprot galvenās atziņas, idejas populārzinātniskās un izklaidējoša rakstura publikācijās par literatūras un kultūras tēmām.
	Es saprotu	
7–10	› vienkārša interesēm un zināšanām atbilstoša izklaidējoša rakstura teksta saturu, nepazīstamo vārdu noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu › vecumam piemērota un interesēm atbilstoša, vienkārša literārā darba tematu, galveno domu, saturu, nepazīstamo vārdu noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu › vienkāršas uzbūves dzejoļa un dziesmas teksta saturu, ietverto ideju, nepazīstamo vārdu noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu	› svarīgāko informāciju man piemērotos populārzinātniskajos rakstos, izklaidējoša izglītojoša satura publikācijās › vecumam, zināšanām un valodas prasmei piemērota literārā darba sižetu, tēlu raksturu, notikumus un galvenās problēmas, uztveru literārajā darbā ietverto autora nolūku un vienkāršu zemtekstu › viegli uztverama dzejoļa un dziesmas teksta saturu, noskaņu
11–15	› galveno saturā un autora nolūku vienkāršos izklaidējoša satura tekstos – aprakstos, ceļvežos, intervijās, kultūras notikumu apskatos u. c.	› galveno ideju un autora nolūku dažādos izklaidējoša rakstura tekstos – aprakstos, ceļvežos, intervijās, kultūras notikumu apskatos u. c.

2.2. TABULA. Lasītprasmes apraksts		
	B1	B2
11–15	› literārā darba tematu, galveno domu, saturu, vārdu noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu › vienkāršas uzbūves dzejoļa un dziesmas teksta saturu, ietverto ideju, nepazīstamo vārdu noskaidrošanai izmantojot vārdnīcu	› prozas darba saturu, kam ir skaidri uztverams sižets, kompozīcija, ir varoņi, ar ko var identificēties, un ja daiļdarbs uzrakstīts literārajā valodā, nepieciešamības gadījumā labākai teksta sapratnei izmantojot vārdnīcu › galvenās atziņas, idejas populārzinātniskajos un izklaidējošā satura rakstos par literatūras un kultūras tēmām
	Es protu, spēju	
11–15	› izmantot dažādas lasīšanas stratēģijas, lai lasot saprastu izklaidējoša rakstura literatūru (daiļdarbus, informatīvus tekstus)	› patstāvīgi lasot, saprast interesēm atbilstošus dažādu žanru literāros tekstus (piem., literāro publicistiku, romānus, stāstus, aprakstus, biogrāfijas, dzeju, lugas u. tml.), uztvert sižetu, daiļdarba kompozīciju, tēlu raksturu un notikumus › novērtēt daiļdarba saturu

6.1.3.

Teksta uztverē (klausīšanās un lasīšanas kā receptīvu darbību īstenošanā) izmantojamās palīgdarbības

3.1. TABULA. Palīgdarbību apraksts vieglākai teksta uztverei			
	A0	A1	A2
PALĪGDARBĪBAS SEKMĪGAI TEKSTA UZTVEREI (klausoties un lasot)			
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Prot izsecināt vārda nozīmi pēc pievienotā attēla vai piktogrammas.	Prot izsecināt vārdu, izteikumu un vienkārša teksta nozīmi sižetisku attēlu virknē, komiksos par zināmām tēmām.	Prot noteikt teksta veidu pēc tā struktūras: ziņas, laika ziņas, reklāma, raksts mācību grāmatā, tiešsaistes saziņa tīmeklī, interneta forums u. tml. Prot izmantot skaitļus, datumus, nosaukumus, īpašvārdus u. c. valodas vienības un elementus, lai noteiktu teksta tematu. Prot noteikt valodas vienību, konstrukciju, teksta struktūras sastāvdaļu/elementu nozīmi un funkcijas pēc to novietojuma rakstītajā tekstā (piem., vēstules sākumā vai beigās).

3.1. TABULA. Palīdzarbību apraksts vieglākai teksta uztverei

	A0	A1	A2
	Es protu		
7–10 11–15	izsecināt vārda nozīmi pēc pievienotā attēla vai piktogrammas	izsecināt vārdu, izteikumu un vienkārša teksta nozīmi pēc pievienotajiem attēliem (attēlu kopuma) par pazīstamu tēmu	- noteikt teksta veidu pēc tā formāta un struktūras - noteikt teksta tematu pēc tekstā izmantotajiem atslēgvārdiem, īpašvārdiem, datuma norādēm, skaitļiem, simboliem u. tml. - noteikt atsevišķu valodas elementu nozīmi un funkcijas pēc to novietojuma tekstā

3.2. TABULA. Palīdzarbību apraksts vieglākai teksta uztverei

	B1	B2
PALĪGDARBĪBAS SEKMĪGAI TEKSTA UZTVEREI (klausoties un lasot)		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Prot izmantot atslēgvārdus, virsrakstus un apakšvirsrakstus, kā arī attēlus un grafiskās norādes, lai noteiktu teksta tematu un galveno saturu. Prot vienkāršā tekstā noskaidrot nepazīstamo vārdu nozīmes no konteksta vai izmantojot noteiktus uzziņu avotus, ja teksts ir saistīts ar valodas apguvēja interesēm un vajadzībām (mācību teksts, informatīvais un daiļliteratūras teksts).	Saprot mazāk pazīstama teksta saturu, izsecinot atsevišķu īpatnējās leksikas vārdu nozīmes no konteksta vai izmantojot noteiktus uzziņu avotus.
11–15 gadus veci skolēni	Prot pēc uzbūves noteikt pazīstamākos, vienkāršākos teksta žanrus, uztvert to informācijas organizācijas, tekstveides specifiku. Prot izsecināt nepazīstamo vārdu nozīmes no konteksta tematiski pazīstamā tekstā, ja teksts ir saistīts ar valodas apguvēja interesēm un vajadzībām (mācību teksts, informatīvais un daiļliteratūras teksts).	Saprot dažādu žanru un apjoma tekstus, piemērojot klausīšanās un lasīšanas veidu un stratēģijas konkrētajam tekstam vai informācijas ieguves mērķim, piem., klausoties var pierakstīt svarīgāko informāciju, maina lasīšanas tempu, pārlasa atsevišķus fragmentus tekstā, izpratnei pēc vajadzības izmantojot atbilstošus uzziņu avotus vai tulkošanas rīkus.
	Prot izmantot noteiktas klausīšanās un lasīšanas stratēģijas, lai saprastu teksta saturu.	
	Es protu, spēju	
7–10	- noteikt teksta tematu un saturiski nozīmīgo strukturāli vienkāršā tekstā, iepazīstoties ar virsrakstu un apakšvirsrakstiem, noskaidrojot atslēgvārdus un nepazīstamos vārdus - izsecināt nepazīstamo vārdu nozīmes no konteksta vai izmantojot noteiktus uzziņu avotus tematiski pazīstamā tekstā, ja teksts ir saistīts ar manām interesēm un vajadzībām (mācību teksts, informatīvs un daiļliteratūras teksts)	- noteikt teksta tematu un galveno saturā dažādos tekstos, iepazīstoties ar virsrakstu un apakšvirsrakstiem, noskaidrojot atslēgvārdus un nepazīstamos vārdus - uztvert mazāk pazīstama teksta saturu, izsecinot atsevišķu īpatnējās leksikas vārdu nozīmes no konteksta vai izmantojot noteiktus uzziņu avotus

3.2. TABULA. Palīgdarbību apraksts vieglākai teksta uztverei

	B1	B2
11–15	- noteikt pazīstamākos tekstu žanus, izsecināt tajos ietvertās informācijas specifiku - noteikt teksta tematu un saturiski nozīmīgo strukturāli vienkāršā tekstā, iepazīstoties ar virsrakstu un apakšvirsrakstiem, noskaidrojot atslēgvārdus un izmantojot dažādas teksta lasīšanas un klausīšanās stratēģijas - izsecināt nepazīstamo vārdu nozīmes no konteksta tematiski pazīstamā tekstā, ja teksts ir saistīts ar manām interesēm un vajadzībām (mācību teksts, informatīvs un daijliteratūras teksts)	- uztvert dažāda, arī sarežģītākus un apjoma ziņā plašākus, tekstus, izmantojot noteiktas lasīšanas vai klausīšanās stratēģijas - noteikt mazāk pazīstama teksta saturu, izsecinot nepazīstamo vārdu nozīmes no konteksta vai izmantojot noteiktus uzzīņu avotus

6.1.4.

Mutvārdu saziņa (valoddarbības veids – runāšana¹⁶)

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts

	A0	A1	A2
1. RUNĀTPRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Var atbildēt uz jautājumiem par sevi, izmantojot atsevišķus vārdus, īsas un formālas frāzes (stabilus izteicienus) un žestus.	Var uzdot vienkāršus jautājumus un atbildēt uz šādiem jautājumiem.	
11–15 gadus veci skolēni	Var uzdot dažus ļoti vienkāršus standarta/tipveida jautājumus.		
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Var uzsākt sarunu un nepieciešamības gadījumā var atbildēt uz jautājumiem, ja sarunas temats ir labi zināms.	
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Var sazināties lēnā runas tempā, lietojot iepriekš apgūtus vārdus un izteikumus, nepieciešamības gadījumā pārfrāzējot vai labojot teikto.	Var sazināties ar sarunbiedru ikdienas situācijās, ja saruna ir par pazīstamām tēmām, piem., ģimeni, dzīvesvietu, skolu, brīvā laika pavadīšanu.
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var iesaistīties ļoti īsā sarunā, bet reti spēj saprast pietiekami, lai sarunu turpinātu pēc savas ierosmes.
11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var iesaistīties sarunā par vienkāršiem ikdienas uzdevumiem, ja informācijas apmaiņa ir īsa un tieša.

¹⁶ Klausīties prasmes, resp., teksta uztveres, aprakstu sk. 1. tabulā.

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts

	A0	A1	A2
	Es varu		
7–10 11–15	- nosaukt savu vai citas personas vārdu un noskaidrot sarunbiedra vārdu <i>Mani sauc Kārlis. Kā tevi sauc?</i> - noskaidrot, kam pieder tas vai cits priekšmets <i>Man ir zīmulis.</i> <i>Vai tev ir...?</i> - pajautāt, kas patīk/nepatīk <i>Man patīk putni.</i>	uzdot vienkāršus jautājumus informācijas ieguvei un atbildēt uz tiem <i>Kā tevi sauc? – Mani sauc...</i> <i>Kur tu dzīvo? – Es dzīvoju Rīgā.</i> <i>No kurienes tu esi? – Es esmu no...</i> <i>Cik maksā saldējums? – Saldējums maksā vienu eiro.</i>	
7–10 11–15	–	sarunāties ar cilvēkiem, ja viņi runā lēni un atkārto vārdus, kurus es nesaprotu, un palīdz formulēt atbildi	- iesaistīties vienkāršās lomu spēlēs - dialogā - mācību saturam piemērotā lugā - telefonsarunā
11–15	–	- sarunāt tikšanos <i>Vai mēs varam tikties pie skolas?</i> <i>Tiekamies skolā.</i> - uzdot vienkāršus jautājumus un atbildēt uz šādiem jautājumiem	- aprunāties par ikdienas darbiem, uzdevumiem un pienākumiem - izteikt savus uzskatus un piedalīties diskusijā par zināmām tēmām, piem., dzīvesvietu, dzīvniekiem, pārtiku - apspriest attēlu ar savu sarunbiedru - raksturot krāsas, formas - izteikt savu patiku vai nepatiku
11–15	–	- apmainīties ar informāciju par man zināmu tēmu (ģimeni, skolu, interesēm), izmantojot īsas, vienkāršas frāzes, nepieciešamības gadījumā pārfrāzējot sakāmo vai labojot teikto, kā arī izmantojot žestus - saprast vienkāršus paziņojumus, norādījumus un atbildēt uz tiem, piem., par tikšanos pirms došanās ekskursijā vai par mācību telpu maiņu	uzdot jautājumiem par sadzīvi un mācībām un atbildēt uz šādiem jautājumiem

4.1. TABULA. Runātpasmes apraksts

	A0	A1	A2
2. SAZINĀŠANĀS			
2.1. IESAISTĪŠANĀS SARUNĀ			
7–10 11–15	Var uzrunāt cilvēkus vārdā, nosaukt savu vārdu, sasveicināties un atvadīties, saprot un var lietot arī dažas citas pieklājības frāzes.	Saprot un sarunā var lietot plašāk pazīstamas pieklājības frāzes un iepriekš apgūtus ar sadzīves un mācību vajadzībām saistītus izteicienus. Var izmantot uzrunas formas.	Var pajautāt un atbildēt uz jautājumiem, kas saistīti ar sadzīves un mācību situācijām. Var izteikt uzaicinājumu, var atbildēt uz ielūgumiem, ieteikumiem un var atvainoties . Saprot un var lietot pieklājības frāzes un izteicienus sarunās par labi pazīstamām tēmām. Prot sarunā paust emocijas, saprast sarunbiedra emocionāli ekspresīvo vēstījumu. Var pastāstīt , kas patīk vai nepatīk.
Es varu			
7–10 11–15	➤ izteikt piekrišanu un noraidījumu <i>Jā, Nē.</i> ➤ sasveicināties un atvadīties <i>Labdien!, Uz redzēšanos!</i> ➤ pajautāt, kā klājas, un atbildēt <i>Kā iet?, Kā klājas?</i> ➤ izteikt pateicību <i>Paldies!, Lūdzu!</i> ➤ atvainoties <i>Atvainojiet!</i> ➤ īsi iepazīstināt ar sevi <i>Es esmu Kārlis.</i> ➤ uzrunāt kādu <i>Jāni!, Anna!</i>	➤ sasveicināties un atvadīties, apjautāties par labsajūtu, vajadzībām, vēlmēm ➤ izmantot ikdienas pieklājības frāzes un uzrunas formas ➤ vienkāršos vārdos iepazīstināt ar sevi, pavaicāt, kā sarunbiedru vai kādu personu sauc, iepazīstināt sarunbiedru ar vēl kādu klātesošu personu	➤ piedalīties vienkāršā sarunā par pazīstamu tēmu, piem., skolu, ģimeni, brīvo laiku ➤ jautāt un atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par sadzīviskiem un mācību tematiem ➤ runāt un atbildēt uz jautājumiem par to, kā jūtos, kad esmu slims, noguris vai garlaikots ➤ apsveikt un izteikt vienkāršus novēlējumus, atbildēt uz uzaicinājumu ➤ uzrunāt cilvēkus, izteikt vajadzības, lūgumu, ierosinājumu, piedāvājumu, pavēli, lūgt palīdzību ➤ atvainoties attiecīgā situācijā, pieņemt citu atvainošanos ➤ uzaicināt sarunbiedru uz tikšanos vai izteikt cita veida uzaicinājumu, pieklājīgi atbildēt uz viņa uzaicinājumu (piekrist vai noraidīt to) ➤ paust patiku/nepatiku, prieku, sajūsma, saprast sarunbiedra emocionāli ekspresīvo vēstījumu

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	–	➤ ar īsu izteikumu vai iepriekš apgūtu frāžu palīdzību iesaistīties sarunā par ļoti vienkāršiem ikdienas un mācību jautājumiem ➤ uzdot iepriekš sagatavotus jautājumus, kā arī atbildēt uz jautājumiem ar iepriekš sagatavotām, pārdomātām frāzēm, izteikumiem	➤ sekot līdzi vienkāršai, labi strukturētai sarunai par pazīstamu tematu, iesaistīties tajā, izteikt īsas replikas
2.2. INFORMĀCIJAS APMAIŅA SARUNAS/SAZIŅAS LAIKĀ			
7–10	Var izmantot vienkāršus skaitļus ikdienas sarunās.	Var pajautāt un nosaukt dienu, laiku un datumu, piem., savu dzimšanas datumu, noskaidrot sarunbiedra dzimšanas datumu.	
11–15	Var izmantot vienkāršus skaitļus ikdienas sarunās, piem., pajautāt un nosaukt dienu, laiku un datumu.	Var nosaukt dažādus skaitļus, ikdienas ierastās situācijās, norādot daudzumu, cenas, kāda notikumu norises laiku. Var uzdot jautājumus par dzīvesvietu, paziņām un viņiem piederošām lietām, atbildēt uz jautājumiem par sevi un citiem.	Spēj noskaidrot personīgu informāciju un informēt par to citus. Var pajautāt par darba pienākumiem un brīvā laika pavadīšanas iespējām, atbildēt uz šādiem jautājumiem.
	Es varu		
7–10 11–15	➤ lietot vienkāršus skaitļus ikdienas sarunās ➤ nosaukt pulksteņa laiku un tālruņa numuru <i>Pieci. Divpadsmit.</i> <i>22357001 – divi, divi, trīs, pieci, septiņi, nulle, nulle, viens</i> ➤ nosaukt gadalaiku, mēnesi, nedēļas dienu <i>ziema; februāris; pirmdiena</i>	➤ pateikt pulksteņa laiku <i>Pulkstenis ir pieci.</i> ➤ uzdot jautājumus un atbildēt uz jautājumiem par gadalaiku, mēnesi, nedēļas dienu, datumu un laiku <i>nākamnedēļ, pagājušajā piektdienā, novembrī, pulksten trijos</i> <i>Šodien ir otrdiena. Tagad ir marts.</i> <i>Cik ir pulkstenis, lūdzu?</i>	
11–15	➤ pajautāt par nedēļas dienu, datumu un laiku, t.sk. arī pajautāt par dzimšanas datumu un nosaukt savu	➤ izmantot skaitļus, lai pateiktu daudzumu, cenas ➤ pateikt īsus teikumus par slimību ➤ atbildēt uz īsiem, vienkāršiem jautājumiem par sevi ➤ uzdot jautājumus par to, kur cilvēki dzīvo, kas ir viņu paziņas un kādas lietas viņiem pieder, atbildēt uz šādiem jautājumiem ➤ nosaukt apģērba vai citu zināmu priekšmetu krāsas un pajautāt, kādā krāsā ir priekšmeti (piem., jaunais velosipēds)	➤ uzdot cilvēkiem jautājumus par to, ko viņi dara darbā vai skolā un savā brīvajā laikā, un atbildēt uz šādiem jautājumiem ➤ uzdot vienkāršus jautājumus par kādu pasākumu un atbildēt uz šāda veida jautājumiem, piem., par pasākuma norises laiku un vietu, tā dalībniekiem un raksturu

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	Var uzdot jautājumus apstiprinājuma vai nolieguma saņemšanai un atbildēt šādiem jautājumiem, nepieciešamības gadījumā izmantojot žestus. Var uzdot ļoti vienkāršus tiešos jautājumus, piem., „Kas tas ir?”. Saprot viena vai divu vārdu atbildes.		Var pajautāt un atbildēt uz jautājumiem par to, ko dara darbā, skolā un brīvajā laikā.
7–10 11–15	Var pateikt cilvēkiem savu vārdu un noskaidrot citu cilvēku personvārdus.	Var uzsākt sarunu, pajautāt un atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem, apgalvojumiem par zināmiem tematiem vai ja runa ir par jautājumiem, kas jārisina nekavējoties.	Var apmainīties ar ierobežotu daudzumu informācijas par zināmiem ikdienas jautājumiem.
	Es varu		
7–10 11–15	› atbildēt uz personiska rakstura jautājumiem (par savu vai kāda cita cilvēka vecumu, vārdu un uzvārdu, dzīvesvietu, ģimeni)	› jautāt un atbildēt uz vienkāršiem personiska rakstura jautājumiem (piem., par ģimeni un draugiem), kā arī skolas un ikdienas dzīvi (t. sk. par to, ko patīk/nepatīk darīt, par svētkiem un svināmām dienām)	› jautāt un atbildēt uz jautājumiem • par brīvā laika pavadīšanu, piem., par mīļāko filmu, grāmatu, sporta veidu, par ceļošanu • ikdienas dzīves situācijām, piem., par laika apstākļiem, tiem piemērotu apģērbu, par dzērieniem un pārtikas produktiem, dažādiem priekšmetiem/lietām, par dzīvniekiem mājās • profesijām un šo profesiju darba pienākumiem › jautājot vai atbildot raksturot priekšmetus/lietas, apģērbu u. c. pēc to krāsas, formas, izmēra
7–10 11–15	› atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem, izmantojot atsevišķus vārdus un žestus › pajautāt, kāds ir citu cilvēku vārds un uzvārds	› atbildēt uz vienkāršiem tiešajiem jautājumiem, izmantojot atsevišķus vārdus, frāzes vai īsus izteikumus	› uzdot tiešos jautājumus par labi zināmu tematu, reaģējot uz dzirdēto <i>Kur ir...?, Kāds ir...?, Kad būs...?</i> › uzdot jautājumus par dzīvesvietu (ciematu, pilsētu), par tuvāko apkārtni un sabiedriskajām ēkām, piem., tirgu, veselības centru, teātri, muzeju, dzīvesvietas tuvumā vai izcelsmes valsti

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	➤ sniegt informāciju par sevi (piem., mītnes vai izcelsmes valsti, dzīvesvietas adresi un tālruņa numuru), runājot ar personu, kurai ir nepieciešami mani personas dati reģistrācijai	➤ noskaidrot, kur var atrast, piem., grāmatu, bumbu vai citus zināmus priekšmetus, atbildēt uz šādiem jautājumiem ➤ paskaidrot, ka vēlos spēlēt spēli ➤ mācību procesā izmantot skaitļus un dažus pamatjēdzienus ➤ grupu darbā izmantot dažus zinātniskus terminus ➤ sniegt īsas atbildes uz vienkāršiem jautājumiem valodas apguves stundās	➤ pateikt, kā jūtos ➤ noskaidrot spēles noteikumus ➤ atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem, izmantojot mācību tekstu ➤ izmantot saziņā vienkāršu populārzinātniska satura informāciju
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Varu lūgt/jautāt norādes un sniegt tās citiem, izmantojot karti vai plānu.
Es varu			
7–10 11–15	—	—	➤ jautāt un sniegt norādījumus par atrašanās vietu, izmantojot karti vai plānu
11–15	—	—	➤ lūgt parādīt ceļu; palūgt norādes, kā nokļūt līdz ceļa mērķim, izmantojot karti
2.2.1. NEFORMĀLA SARUNA/SAZIŅA AR DRAUGIEM			
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var apspriest dažādus ikdienas jautājumus, izteikties par pazīstamām tēmām. Var apspriest, ko darīt, kur iet, vienoties par tikšanās vietu un laiku. Var izteikt savu viedokli, bet valodas izteiksmes līdzekļi ir ierobežoti.
11–15	Nav sasniedzams.	Var iesaistīties sarunā un izteikt vienkāršas, iepriekš apgūtas replikas.	Var iesaistīties sarunā par sadzīves un mācību jautājumiem, izmantojot ļoti vienkāršas valodas formas. Var izteikt savu viedokli ierastās situācijās.

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
	Es varu		
7–10	–	–	➤ piedalīties īsā sarunā par pazīstamu tēmu, piem., par mīļāko sporta veidu, skolu, ģimeni ➤ īsi atbildēt uz jautājumiem par pazīstamu tēmu, piem., par iecienītākajiem pārtikas produktiem, par skolu ➤ norunāt tikšanos ➤ kopā ar draugiem saplānot, ko darīt, kur iet, kad tikties ➤ piedalīties vienkāršā sarunā un izteikt savu viedokli • par labi zināmiem jautājumiem, piem., dzīvesvietu, mājdzīvniekiem, uzturu • par attēlu, raksturojot sarunas objekta krāsas, formas • izsakot savu patiku/ nepatiku • lūdzot palīdzību • sniedzot kādus norādījumus
11–15	–	➤ iesaistīties sarunā, ko labi saprotu, izteikt vienkāršas replikas	➤ iesaistīties sarunā par pazīstamiem ikdienas jautājumiem ➤ īsi un vienkāršā formā izteikt savu viedokli par apspriežamajiem jautājumiem
2.2.2. SAZIŅA PAR MĀCĪBĀM			
7–10	Nav sasniedzams.		
11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var īsi izteikties par tēmām, kas ir saistītas ar mācībām, nodarbošanos, interesēm.
	Es varu		
11–15	–	–	➤ īsi izteikties par mācību jautājumiem, saviem darbiem, plāniem un ārpusstundu interesēm

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
2.2.3. LIETIŠKA SARUNA (ar konkrētu mērķi) (piem., par pasākuma organizēšanu, mājas darbu un pienākumu izpildes kārtību u. c.)			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var sazināties par ikdienas darbiem, izmantojot jau apgūtos vārdus un vienkāršas frāzes, – lai palūgtu kaut ko un padotu lietas, iegūtu vienkāršu informāciju un apspriestu turpmāko rīcību.
11–15	Nav sasniedzams.	Var atbildēt uz jautājumiem, kas formulēti vienkāršā un viegli uztveramā valodā, un izpildīt norādes. Var izteikt vienkāršus norādījumus un lūgumus. Sarunā prot izmantot atsevišķus ar noteiktu mācību priekšmetu saistītus terminus.	
	Es varu		
7–10 11–15	–	–	▶ runāt par kādu jautājumu, problēmu, izmantojot apgūtos vārdus un frāzes ▶ vienoties ar draugiem, ko darīt, kā spēlēties ▶ izteikt lūgumu, piem., lūgt palīdzību mācību un mājas darbos
11–15	–	▶ saprast vienkāršus, skaidri formulētus jautājumus ▶ saprast vienkāršus norādījumus un lūgumus, ja sarunbiedrs nepieciešamības gadījumā atkārtoti, pārfrāzē vai ar žestiem un attēliem demonstrē savu izteikumu	
11–15	–	▶ runā iesaistīt mācībās biežāk sastopamos terminus	▶ runā iesaistīt mācībās biežāk sastopamās speciālās valodas vienības no mācību grāmatas vai vārdnīcas
2.2.4. SAZIŅA SADZĪVES SITUĀCIJĀS: IEPIRKŠANĀS UN PAKALPOJUMI			
7–10 11–15	Var iepirkties vai pasūtīt ēdienu vai dzērienu, izmantojot atsevišķus vārdus un vienkāršas frāzes, nepieciešamības gadījumā ar žestiem norādot un ar sejas mīmiku papildinot izteikumu.		Var palūgt parādīt kaut ko (kādu preci) vai sniegt kādu pakalpojumu, var citiem piedāvāt palīdzību. Var veikt vienkāršus darījumus veikalā, pastā, birojā vai bankā. Prot nosaukt skaitļus, lai norādītu cenu un preču daudzumu, svaru, tilpumu u. c. Prot pasūtīt nepieciešamo, piem., kafējnīcā. Var izteikt savu patiku/nepatiku, apmierinātību/neapmierinātību.

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	Nav sasniedzams.	Prot nosaukt skaitļus, lai norādītu cenu un preču daudzumu, svaru, tilpumu u. c.	Prot izmantot atsevišķus nepieciešamos vārdus un izteikumus, lai veiktu vienkāršus darījumus veikalā, kafejnīcā, pastā, remontdarbnīcā u. c. pakalpojumu iestādēs. Var noskaidrot vienkāršu informāciju par preču daudzumu, cenu, īpatnībām, kvalitāti, kā arī dažādu pakalpojumu specifiku. Var izteikt attieksmi par preču, pakalpojumu un/vai apkalpošanas kvalitāti.
Es varu			
7–10 11–15	➤ iepirkties vai pasūtīt nepieciešamo, lietojot atsevišķus vārdus vai vienkāršas frāzes, kā arī izmantojot žestus		➤ sniegt vienkāršu informāciju par precēm, kuras pazīstu ➤ jautāt/noskaidrot preces cenu ➤ pateikt, ko vēlos pirkt ➤ pateikt, kas man patīk/nepatīk, garšo/negaršo <i>Ēdiens ir auksts., Istaba ir tumša.</i> ➤ pasūtīt nepieciešamo, piem., kafejnīcā, restorānā
11–15	–	➤ izteikt lūgumu, vajadzību vai norādījumus ➤ lietot skaitļus iepērkoties, veicot pasūtījumu (runājot par preces cenu, daudzumu, tilpumu, svaru u. c.)	➤ sazināties ar vienkāršu frāžu palīdzību dažādās iepirkšanās situācijās un saņemot citus pakalpojumus (piem., veikalā, pasta nodaļā, dzelzceļa stacijā) ➤ iegūt informāciju par preču daudzumu, cenu, īpašībām un kvalitāti, kā arī dažādiem pakalpojumiem ➤ izteikt savu attieksmi par preču un pakalpojumu kvalitāti (izteikt savu patiku/nepatiku, prieku, izteikties par to, kas garšo/negaršo)

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var noskaidrot nepieciešamo informāciju par ceļojumiem, sabiedriskā transporta pakalpojumiem. Var pajautāt un noskaidrot ceļojumam nepieciešamo informāciju un sniegt dažādus norādījumus citiem, kā arī var iegādāties biļetes.
Es varu			
7–10 11–15	–	–	➤ iegūt ceļošanai nepieciešamo pamatinformāciju, ziņas par transporta kustību un maršrutu, kā arī iegādāties biļetes un veikt citus maksājumus par transporta izmantošanu (piem., par divriteņa pārvadāšanu sabiedriskajā transportā)
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var izstāstīt medicīnas darbiniekam par savu veselības stāvokli un pašsajūtu, nepieciešamības gadījumā izmantojot žestus un ķermeņa valodu.
Es varu			
7–10	–	–	➤ izstāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu, ja nepieciešams, izmantojot žestus un ķermeņa valodu
11–15	–	–	➤ vienkāršos vārdos medicīnas iestādē un/vai aptiekā izstāstīt par savām problēmām, lai saņemtu ārstniecisko pakalpojumu vai zāles
2.2.5. INTERVIJA			
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem intervijas laikā un reaģēt uz vienkāršiem apgalvojumiem, piem., par sevi, veselību un pašsajūtu, izmantojot žestus un ķermeņa valodu.
11–15	Nav sasniedzams.	Var atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem intervijas laikā un reaģēt uz vienkāršiem apgalvojumiem, piem., par sevi, veselību un pašsajūtu, izmantojot žestus un ķermeņa valodu.	

4.1. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
	Es varu		
7–10	–	–	› intervijas laikā atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par pazīstamu tēmu
11–15	–	› intervijas laikā atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par pazīstamu tēmu	
2.2.6. TELEFONSARUNA UN SARUNA TIEŠSAISTĒ			
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var iesaistīties īsā un vienkāršā telefonsarunā un sarunā tiešsaistē (piem., <i>Skype</i> vidē) ar zināmu personu par paredzamu tēmu (piem., par ierašanās laiku, par tikšanos), ja sarunbiedrs atkārto un precizē pateikto.
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var apstiprināt , ka dzirdētā informācija (piem., <i>Mans lidojums ir vēlu, ierodos plkst. 10.00.</i>) saprasta, un informēt par dzirdēto citas iesaistītās personas.
	Es varu		
7–10 11–15	–	–	› sarunāties pa telefonu un nosaukt • savu vārdu (pateikt, kas zvana) • savu tālruņa numuru › uz klausīt vienkāršu ziņu vai lūgt atzvanīt vēlāk › atbildēt uz zvanu, izmantojot standarta frāzes <i>Hallo/Labdien, kas zvana? Esmu Tomass.</i>
11–15	–	–	› sazināties telefoniski ar saviem vienaudžiem, piem., lai norunātu tikšanos, runātu par mācību un skolas uzdevumu izpildi u. c. jautājumiem, iepriekš sarunai sagatavojoties

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts

	B1	B2
	1. RUNĀTPRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS	
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Var sarunāties (sākt, uzturēt un pabeigt sarunu) par pazīstamām tēmām (praktiskiem sadzīves un vienkāršiem mācību jautājumiem) tipiskās ikdienas saziņas situācijās. Var pastāstīt (vēstīt, aprakstīt) vienkāršā veidā par dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, ievērojot secīgu, loģisku izklāsta gaitu. Var pārstāstīt vienkāršu informāciju, pārsūstāt, noskaidrojot nesapirsto, precizēt un papildināt teikto. Prot raksturot dzīvas būtnes, priekšmetus un parādības, nosaukt to skaitu un daudzumu, norādīt darbības vietu, laiku, veidu, lietot dažādas gramatiskas un semantiskas norādes uz darbību un norišu laiku. Prot atstāstīt, pārstāstīt vienkārša daiļdarba saturu, deklamēt dzeju, iesaistīties lugas iestudējumā un lomu spēlēs. Var uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, neskaidrību gadījumā pārsūstājot, lūdzot atkārtot teikto vai paskaidrot nezināma vārda nozīmi, var atbildēt uz šādiem jautājumiem. Prot izmantot runas situācijai atbilstošu, labi pazīstamu leksiku un valodas gramatiskās struktūras, lai izveidotu kontaktu ar sarunbiedru, izteiktu noteiktas saziņas vajadzības, paustu emocijas.	Var sarunāties (sākt, uzturēt un pabeigt sarunu) par dažādām interesējošām, mazāk pazīstamām tēmām (praktiskiem sadzīves, kultūras un mācību jautājumiem) ikdienas saziņas situācijās. Var pastāstīt (aprakstīt, vēstīt) pietiekami izvērsti un detalizēti par dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, ievērojot secīgu, loģisku izklāsta gaitu. Prot detalizēti raksturot dzīvas būtnes un priekšmetus, sniegt par tiem plašu informāciju, norādīt uz darbības vietu, laiku, veidu, lietot dažādas gramatiskas un semantiskas norādes uz darbību un norišu laiku. Prot atstāstīt, pārstāstīt daiļdarba saturu, iesaistīties lugas iestudējumā; radoši interpretēt daiļdarba saturu. Var uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, noskaidrotu, precizētu sarunas partneru viedokli, attieksmi, nodomu, var atbildēt uz šādiem jautājumiem. Prot izmantot runas situācijai, saziņas mērķim un nolūkam, kā arī runas žanram atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un gramatiskos formu sinonīmus), lai izveidotu kontaktu, izteiktu noteiktas saziņas vajadzības, paustu emocijas. Prot veidot izvērstus izteikumus, iesaistīt runā dažādas sintaktiskās konstrukcijas, lai izteiktu precizējumus, paskaidrojumus, iestarpinājumus, salīdzinājumus u. c.
7–10	Var sniegt konkrētu mutvārdu informāciju par noteiktiem mācību satura jautājumiem skolā. Var sarunāties apspriest vienkāršus jautājumus par savu interešu jomu, paust savu viedokli.	Var sniegt samērā plašu mutvārdu informāciju mācību priekšmetos par dažādām tēmām. Var pietiekami detalizēti pārstāstīt, precizēt un papildināt teikto.
11–15	Var sarunāties apspriest atsevišķas problēmas, sniegt ieteikumus, vienoties par to risinājumu. Var sniegt vienkāršu mutvārdu informāciju dažādos mācību priekšmetos par noteiktiem mācību satura jautājumiem skolā.	Var sarunāties apspriest dažādas problēmas, jautājumus, ieteikt risinājumus, vienoties par kopīgiem darbu izpildes uzdevumiem. Var pietiekami detalizēti pārstāstīt informāciju, komentēt faktus, precizēt un papildināt teikto. Var sniegt samērā plašu mutvārdu informāciju dažādos mācību priekšmetos par noteiktām tēmām, kā arī sniegt informāciju par specifiskiem mācību satura jautājumiem.

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts

	B1	B2
	Es varu	
7–10 11–15	➤ piedalīties sarunās par dažādām pazīstamām ikdienas situācijām un mācību uzdevumiem skolā ➤ izveidot vienkāršu stāstījumu (vēstījumu, aprakstu) par dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, ievērojot pietiekami secīgu, loģisku izklāsta gaitu ➤ pārstāstīt lasīto, dzirdēto, redzēto, pārjautāt, noskaidrojot nesaprazto, precizēt un papildināt teikto ➤ raksturot dzīvas būtnes, priekšmetus un parādības, nosaukt to skaitu, daudzumu, norādīt darbības vietu, laiku, veidu, lietot dažādas gramatiskas un semantiskas norādes uz darbību un norīšu laiku ➤ sniegt skolā vienkāršu mutvārdu informāciju par dažādām, labi zināmām mācību tēmām ➤ iesaistīties vienkāršā diskusijā par pazīstamām tēmām, sarunā izsakot savu viedokli un vērtējumu ➤ atstāstīt, pārstāstīt vienkārša daiļdarba saturu, deklamēt dzeju, iesaistīties lugas iestudējumā un lomu spēlēs ➤ uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, atbildēt uz līdzīgiem jautājumiem	➤ sarunāties par dažādām interesējošām, mazāk pazīstamām tēmām (praktiskiem sadzīves, kultūras un mācību jautājumiem) ikdienas saziņas situācijās ➤ izveidot izvērstu stāstījumu (vēstījumu, aprakstu) un sniegt detalizētu skaidrojumu par dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, ievērojot secīgu, loģisku izklāsta gaitu ➤ pietiekami detalizēti pārstāstīt lasīto, dzirdēto, redzēto, komentēt faktus, precizēt un papildināt teikto ➤ detalizēti raksturot dzīvas būtnes, priekšmetus un parādības, sniegt par tām plašāku informāciju, norādīt darbības vietu, laiku, veidu, cēloni, lietot dažādas gramatiskas un semantiskas norādes uz darbību un norīšu laiku ➤ sniegt samērā plašu mutvārdu informāciju dažādos mācību priekšmetos par noteiktām tēmām ➤ iesaistīties diskusijā par dažādām interesējošām tēmām, sarunā izsakot savu viedokli, argumentus, attieksmi, vērtējumu ➤ atstāstīt, pārstāstīt daiļdarba saturu un radoši to interpretēt, iesaistīties lugas iestudējumā ➤ uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, noskaidrotu sarunas partneru viedokli, attieksmi, nodomu, atbildēt uz līdzīgiem jautājumiem
7–10	➤ informēt citus par noteiktiem mācību satura jautājumiem, kā arī, apspriežoties par tiem, paust savu viedokli	➤ pietiekami plaši informēt citus par dažādiem mācību satura jautājumiem, kā arī detalizēti pārstāstīt dzirdēto
11–15	➤ īsi informēt citus par dažādiem mācību satura jautājumiem, kā arī apspriesties ar citiem par atsevišķiem jautājumiem, problēmām	➤ pietiekami plaši informēt citus par dažādiem, arī specifiskiem, mācību satura jautājumiem, kā arī detalizēti pārstāstīt dzirdēto, komentējot faktus, tos precizējot ➤ apspriest dažādas problēmas un jautājumus, vienoties par kopīgu darbu izpildi
	Es protu	
7–10 11–15	➤ izmantot atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras un elementus, lai izveidotu kontaktu, izteiktu vienkāršas saziņas vajadzības, piem., pamudinājumu, pavēli, šaubas u. tml., kā arī paustu noteiktas emocijas	➤ izmantot atbilstošu leksiku, sinonīmvārdus un noteiktas gramatiskās formas (arī gramatisko formu sinonīmiju), lai izveidotu kontaktu, izteiktu noteiktas saziņas vajadzības, piem., pamudinājumu, pavēli, šaubas u. tml., kā arī paustu noteiktas emocijas

4.2. TABULA. Runātpasmes apraksts		
	B1	B2
2. SAZINĀŠANĀS		
2.1. IESAISTĪŠANĀS SARUNĀ		
7–10 11–15	Var iesaistīties sarunā par praktiskiem sadzīves jautājumiem, kā arī par jautājumiem, kas saistīti ar skolēna interesēm un vienkāršiem mācību satura jautājumiem, nepieciešamības gadījumā pārjautājot vai precizējot informāciju, kā arī saziņā izmantojot piemērotus neverbālos komunikācijas līdzekļus. Var iesaistīties sarunā, lai izteiktu savas vajadzības, iegūtu vienkāršu informāciju, noskaidrotu faktus, paustu emocijas, izteiktu savu viedokli un reaģētu uz saziņas partneru teikto. Prot izmantot vienkāršus valodas līdzekļus (labi pazīstamu leksiku un valodas gramatiskās formas u. c.), lai sāktu sarunu, uzturētu to un pabeigtu.	Var iesaistīties sarunā par praktiskiem sadzīves jautājumiem, kā arī par jautājumiem, kas saistīti ar skolēna interesēm un mācību saturu, runāt par mazāk pazīstamām tēmām dažādās ikdienas saziņas situācijās. Var iesaistīties sarunā, lai izteiktu savas vajadzības, iegūtu informāciju, noskaidrotu faktus, risinātu problēmas, ieteiktu dažādus to risinājumus. Prot izmantot dažādus emocionāli ekspresīvos un stilistiskos izteiksmes līdzekļus (piem., izsaukmes vārdus, izsaukumus, partikulas). Prot izmantot atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās formas (arī leksiskos un gramatiskos formu sinonīmus), lai sāktu sarunu vai iesaistītos tajā, paustu savu attieksmi.
Es varu, protu		
7–10 11–15	- iesaistīties un piedalīties sarunā ģimenē, draugu lokā, ārpus mājas un skolā par praktiskiem sadzīves un ar mācību procesu saistītiem jautājumiem, nepieciešamības gadījumā pārjautājot vai precizējot informāciju, kā arī izmantojot neverbālos saziņas līdzekļus - iesaistīties sarunā, lai izteiktu savas vajadzības, iegūtu vienkāršu informāciju, noskaidrotu faktus, paustu emocijas, izteiktu savu viedokli un reaģētu uz saziņas partneru teikto	- iesaistīties sarunā par praktiskiem sadzīves jautājumiem, kā arī par jautājumiem, kas saistīti ar skolēna interesēm un mācību saturu, runāt par mazāk pazīstamām tēmām dažādās ikdienas saziņas situācijās - iesaistīties sarunā, lai izteiktu savas vajadzības, iegūtu informāciju, noskaidrotu faktus, risinātu problēmas, ieteiktu dažādus to risinājumus - izmantot valodas emocionāli ekspresīvos un stilistiskos izteiksmes līdzekļus (izsaukmes vārdus, partikulas, ekspresīvas frāzes) un neverbālos komunikācijas līdzekļus (žestus, mīmiku) atbilstoši situācijai
11–15	–	paredzēt sarunas virzību un izmantot sarunbiedram un saziņas situācijai atbilstošus valodas līdzekļus
Es protu		
7–10 11–15	lietot vienkāršus valodas līdzekļus, kas nepieciešami, lai iesaistītos sarunā	izvēlēties un lietot sarunai atbilstošu leksiku un gramatiskās formas, t. sk. paust savus uzskatus un attieksmi

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts		
	B1	B2
2.2. INFORMĀCIJAS APMAIŅA SARUNAS/SAZIŅAS LAIKĀ		
7–10 11–15	Var apspriest vienkāršus jautājumus, taču reizēm var būt grūti izteikties precīzi, atrast iederīgākos vārdus. Sadzīves un mācību situācijās var pastāstīt (vienkārša vēstījuma, apraksta formā) vai pārstāstīt dzirdēto, redzēto, lasīto, piedzīvoto, iztēloto, veidojot secīgu stāstījumu ar loģisku informācijas izklāstu. Var uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, neskaidrību gadījumā pārjautājot, lūdzot atkārtot teikto vai paskaidrot nezināma vārda nozīmi. Var atbildēt uz šādiem jautājumiem. Spēj paust izjūtas un vārdiski var reaģēt uz sarunbiedru emocijām, piem., pārsteigumu, prieku, skumjām, vienaldzību, ieinteresētību. Prot izmantot pazīstamu leksiku un valodas gramatiskās struktūras, lai sarunā lietotu atbilstošus izteikumus.	Var sarunāties (sākt, uzturēt un pabeigt sarunu) par dažādām interesējošām, mazāk pazīstamām tēmām (praktiskiem sadzīves, kultūras un mācību jautājumiem) ikdienas saziņas situācijās. Var izvērsti pastāstīt (vēstījuma, apraksta formā) un detalizēti izskaidrot klausītājiem redzēto, piedzīvoto, iztēloto, veidojot secīgu stāstījumu ar loģisku informācijas izklāstu. Var pietiekami detalizēti atstāstīt informāciju, komentēt faktus, precizēt un papildināt teikto. Var uzdot dažāda veida (arī iepriekš nesagatavotus) jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, noskaidrotu sarunbiedru viedokli, attieksmi, nodomu. Var atbildēt uz šādiem jautājumiem. Prot izmantot runas situācijai, saziņas mērķim un nolūkam, kā arī runas žanram atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un gramatisko formu sinonīmus), lai sāktu sarunu, veidotu kontaktus, sniegtu noteiktu informāciju, paustu emocijas. Spēj sarunā paust izjūtas un vārdiski reaģēt uz sarunbiedru emocijām.
11–15	Var piedalīties vienkāršās diskusijās par pazīstamiem sadzīves un mācību jautājumiem, lietojot atbilstošas replikas un nepieciešamības gadījumā teikto papildinot ar žestiem un mīmiku, kā arī pārfrāzējot sarežģītus izteikumus vienkāršākā valodas izteiksmes formā, lai izskaidrotu un argumentētu savu viedokli.	Var apspriest dažādus jautājumus, uzņemties iniciatīvu sarunā, ieteikt dažādus problēmu risinājumus, vienoties par kopīgu darbu izpildi, ja sarunbiedrs pielāgojas viņa valodas prasmju un zināšanu līmenim. Prot veidot izvērstus izteikumus, iesaistot savā runā dažādas komunikatīvas vienības – precizējumus, paskaidrojumus, iestarpinājumus, salīdzinājumus u. c.

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts

	B1	B2
	Es varu	
7–10 11–15	➤ iesaistīties sarunā (sākt, turpināt un pabeigt sarunu) par man zināmām tēmām, neskaidrību gadījumā pārjautājot, lūdzot atkārtot teikto vai paskaidrot man nezināma vārda nozīmi ➤ vienkāršā veidā informēt par kaut ko, atstāstīt vai pārstāstīt kādu notikumu, raksturot dzīvas būtnes, priekšmetus un parādības, norādīt uz darbības vietu un laiku, izmantojot vienkāršu gramatisko formu un konstrukciju iespējas ➤ atbildēt uz paredzamiem un vienkāršiem spontāniem jautājumiem sarunā par praktiskām sadzīves un mācību tēmām ➤ izmantot pazīstamu leksiku un valodas gramatiskās struktūras, lai sarunā ietvertu atbilstošus izteikumus	➤ sākt, uzturēt un pabeigt sarunu par dažādām interesējošām un mazāk pazīstamām tēmām (praktiskiem sadzīves, kultūras un mācību jautājumiem) ➤ virzīt sarunu, ieteikt dažādus aplūkoto problēmu risinājumus, vienoties par kopīgu darbu izpildi, ja sarunbiedrs pielāgojas manam valodas prasmju un zināšanu līmenim ➤ iesaistīties sarunā par piedzīvoto, loģiski izklāstīt informāciju ➤ pietiekami detalizēti pārstāstīt informāciju, komentēt faktus, precizēt un papildināt teikto ➤ sarunas pozitīvai norisei izmantot dažādas pieklājības frāzes, pārjautāt, izteikties vienkāršāk, raksturot lietas, pēc nepieciešamības izmantot neverbālus izteiksmes līdzekļus ➤ uzdot dažāda veida (arī iepriekš nesagatavotus) jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, noskaidrotu sarunbiedra viedokli, attieksmi, nodomu, kā arī atbildēt uz šādiem jautājumiem ➤ izmantot runas situācijai, saziņas mērķim un nolūkam, kā arī runas žanram atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un gramatisko formu sinonīmus, dažādas sintaktiskās konstrukcijas), lai sāktu sarunu, veidotu kontaktus, sniegtu noteiktu informāciju, paustu emocijas
11–15	➤ piedalīties vienkāršās diskusijās par pazīstamiem sadzīves un mācību jautājumiem, lietojot atbilstošas replikas un nepieciešamības gadījumā teikto papildinot ar žestiem un mīmiku, kā arī pārfrāzējot sarežģītus izteikumus vienkāršākā valodas izteiksmes formā	➤ sarunā apspriest dažādus jautājumus, uzņemties iniciatīvu, ieteikt dažādus problēmu risinājumus, vienoties par kopīgu darbu izpildi, ja sarunbiedrs pielāgojas manam valodas prasmju un zināšanu līmenim ➤ veidot izvērstus izteikumus, iesaistīt savā runā dažādas komunikatīvas vienības – precizējumus, paskaidrojumus, iestarpinājumus, salīdzinājumus u. c.
	Es protu	
7–10 11–15	➤ paust savas emocijas, atbilstoši reaģēt uz sarunbiedra izjūtām, ievērojot pieņemtās saziņas normas	

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts		
	B1	B2
2.2.1. NEFORMĀLA SARUNA/SAZIŅA AR DRAUGIEM		
7–10 11–15	Var sākt neformālu sarunu par pazīstamu tematu, turpināt/uzturēt to un pabeigt. Var sarunāties par praktiskiem sadzīves jautājumiem un interesējošām tēmām, sekot līdzi sarunai, sniegt informāciju, piedāvāt risinājumus praktiskiem jautājumiem. Var sarunā paust savu viedokli, attieksmi, izteikt vērtējumu, gribu, nepieciešamību, lūgumu u. c. un noskaidrot sarunbiedra viedokli, attieksmi, nodomu. Var pastāstīt par dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, atstāstīt notikumus, veidojot secīgu, loģisku notikumu izklāstu. Var izmantot pazīstamu leksiku (arī sarunvalodas vārdus) un valodas gramatiskās formas un konstrukcijas, lai veidotu neformālai sarunai atbilstošus izteikumus. Spēj sarunā paust izjūtas un reaģēt uz sarunbiedra emocijām, izteikt piekrišanu vai noraidījumu.	Var iesaistīties neformālā sarunā par dažādām interesējošām, mazāk pazīstamām tēmām, praktiskiem jautājumiem. Var izvērsti pastāstīt (vēstījuma, apraksta formā) par dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, ievērojot notikumu secību un tekstveides loģiku. Var uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, noskaidrotu vai precizētu sarunbiedru viedokli, attieksmi, nodomu. Var atbildēt uz šādiem jautājumiem.
11–15	Nav sasniedzams.	Var apspriest dažādas problēmas/jautājumus, uzņemties iniciatīvu sarunā, ieteikt dažādus apspriestās situācijas risinājumus, vienoties par kopīgu darbu izpildi. Prot veidot izvērstus izteikumus, iesaistīt savā runā dažādas komunikatīvas vienības – precizējumus, paskaidrojumus, iestarpinājumus, salīdzinājumus u. c., izmantot sarunvalodas leksiku un sarunvalodai raksturīgas gramatiskās konstrukcijas.
	Es varu	
7–10 11–15	➤ iesaistīties neformālā sarunā – sākt sarunu, turpināt/uzturēt un pabeigt to ➤ sarunāties par praktiskiem sadzīves jautājumiem un interesējošām tēmām, sekot līdzi sarunai, sniegt informāciju, piedāvāt risinājumus praktiskiem jautājumiem. ➤ dalīties dzirdētajā, redzētajā un piedzīvotajā, atstāstot notikumus vienkāršā valodā, izmantojot jau zināmas un pierastas valodas gramatiskās formas un konstrukcijas ➤ sarunā paust savu viedokli, attieksmi, izteikt vērtējumu, gribu, nepieciešamību, lūgumu u. c., noskaidrot sarunbiedru viedokli, attieksmi, nodomu	➤ iesaistīties neformālā sarunā par dažādām interesējošām, mazāk pazīstamām tēmām, praktiskiem jautājumiem ikdienas saziņas situācijās ➤ izvērsti pastāstīt (vēstījuma, apraksta formā) vai atstāstīt dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, veidojot secīgu, loģisku stāstījumu ➤ uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, noskaidrotu vai precizētu sarunbiedru viedokli, attieksmi, nodomu ➤ atbildēt uz šādiem jautājumiem

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts		
	B1	B2
11–15	–	› apspriest dažādas problēmas/jautājumus, uzņemties sarunā iniciatīvu, ieteikt dažādus apspriestās situācijas risinājumus, vienoties par kopīgiem darbu izpildes uzdevumiem › plaši izteikties, izvērst savu domu, lietojot dažādas komunikatīvās vienības
	Es spēju	
7–10 11–15	› paust savas emocijas, atbilstoši reaģēt uz sarunbiedra izjūtām	
2.2.2. SAZIŅA PAR MĀCĪBĀM		
7–10 11–15	Var sarunāties par vienkāršiem mācību satura jautājumiem. Var iesaistīties vienkāršu mācību uzdevumu izpildē (spēlēs un rotaļās, lugu iestudējumos, sporta sacensībās), izteikt noteiktu attieksmi un emocijas nodarbību laikā. Var pastāstīt dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, atstāstīt notikumus, minēt faktus, veidojot secīgu, loģisku notikumu izklāstu. Var uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, neskaidrību gadījumā pārjautājot, lūdzot atkārtot teikto vai paskaidrot nezināma vārda nozīmi. Var atbildēt uz šādiem jautājumiem. Var izmantot nepieciešamo pamatvārdu krājumu, vienkāršu terminoloģiju, pazīstamas valodas struktūras, lai runātu par pazīstamiem mācību satura jautājumiem.	Var skaidri un pietiekami izvērsti sarunāties par mācību satura jautājumiem. Var klasē izvērsti pastāstīt (apraksta, vēstījuma formā) par dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto un detalizēti skaidrot nepieciešamo, ievērojot notikumu secību un loģiku izklāstā. Var uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, noskaidrotu sarunbiedra viedokli, attieksmi, nodomu. Var atbildēt uz šādiem jautājumiem. Prot runā izmantot atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un leksiski gramatiskos formu sinonīmus), lai runātu par pazīstamiem mācību satura jautājumiem.
11–15	Var sarunāties/diskutēt par vienkāršām problēmām, izteikt savu viedokli, to pamatot, sniegt ieteikumus, vienoties par problēmas risinājumu.	Var iesaistīties dažādu mācību uzdevumu izpildē un diskusijās, sniegt norādījumus, uzdevumu izpildes laikā paust noteiktu viedokli, attieksmi, izmantojot valodas kultūrai atbilstošus emocionāli ekspresīvos valodas līdzekļus.
	Es varu	
7–10 11–15	› iesaistīties sarunās ar klasesbiedriem un skolotāju par man labi zināmiem mācību satura jautājumiem, pārrunāt mācību uzdevumu saturu, to izpildes nosacījumus un gaitu › pastāstīt par dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, atstāstīt notikumus, minēt faktus, sniegt vienkāršu mutvārdu ziņojumu, veidojot secīgu, loģisku satura izklāstu	› skaidri un pietiekami izvērsti sarunāties ar klasesbiedriem un skolotāju par mācību satura jautājumiem › klasē sniegt izvērstu runu un detalizētu skaidrojumu par dzirdēto, redzēto, piedzīvoto, iztēloto, ievērojot notikumu secību, izklāsta loģiku

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts		
	B1	B2
7–10 11–15	➤ iesaistīties noteiktu mācību uzdevumu izpildē (spēlēs un rotaļās, lugu iestudējumos, sporta sacensībās), izteikt noteiktu attieksmi un emocijas nodarbību laikā ➤ uzdot dažāda veida jautājumus, kas saistīti ar mācību procesu un zināšanu apguvi, atbildēt uz šādiem jautājumiem	➤ iesaistīties dažādu mācību uzdevumu izpildē (individuāli un grupā) un diskusijā, paust noteiktu attieksmi, viedokli, sniegt norādījumus, kā arī izmantot emocionāli ekspresīvas valodas līdzekļus, lai paustu emocijas ➤ uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu vai precizētu informāciju, noskaidrotu sarunbiedru viedokli, attieksmi, nodomu ➤ atbildēt uz šādiem jautājumiem
11–15	➤ sarunāties/diskutēt par vienkāršām problēmām, izteikt savu viedokli, to pamatot, sniegt ieteikumus, vienoties par problēmas risinājumu	➤ iesaistīties dažādu mācību uzdevumu izpildē un diskusijās, sniegt norādījumus, uzdevumu izpildes laikā paust noteiktu attieksmi, viedokli, izmantojot valodas kultūrai atbilstošus emocionāli ekspresīvas valodas līdzekļus
Es protu		
7–10	➤ runā izmantot atbilstošu vārdu krājumu (t.sk. vienkāršu terminoloģiju) un pazīstamas valodas struktūras, lai sarunātos/stāstītu par pazīstamām mācību tēmām	➤ runā izmantot plašu vārdu krājumu un sarežģītākas valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un gramatisko formu sinonīmus), lai sarunātos/stāstītu par noteiktiem mācību jautājumiem
2.2.3. LIETIŠĶA SARUNA (ar konkrētu mērķi) (piem., par pasākuma organizēšanu, mājas darbu un pienākumu izpildes kārtību u. c.)		
7–10	Var sākt sarunu un piedalīties sarunā, lai apspriestu kādu vienkāršu jautājumu, problēmu, meklētu tās risinājumu. Prot saziņas mērķa sasniegšanai izmantot noteiktas leksiskās vienības un pazīstamas gramatiskās struktūras.	Prot izmantot lietišķās saziņas situācijai, mērķim un nolūkam atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un gramatisko formu sinonīmus), lai izveidotu kontaktu, izteiktu noteiktas saziņas vajadzības, rosinātu uz sadarbību, paustu emocijas. Prot lietišķā sarunā izmantot atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un gramatisko formu sinonīmus).
	Var uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu un precizētu informāciju, noskaidrotu sarunbiedra viedokli. Var atbildēt uz šādiem jautājumiem.	
11–15	Var lietišķā sarunā atklāt komunikācijas nolūku vai izteikt attieksmi pret teksta saturu. Var sarunāties par noteiktiem mācību uzdevumiem, plānojot to izpildi, apzinot uzdevuma noteikumus un sasniedzamo rezultātu utt.	Var sākt un uzturēt lietišķu sarunu, lai apspriestu kādu jautājumu, meklētu problēmas risinājumu. Var sarunāties par noteiktiem darba uzdevumiem, to izpildes kārtību/plānu, darba organizāciju, dalībnieku rīcību, pienākumiem un sasniedzamo rezultātu. Var piedalīties sarunā par mazāk zināmām vai interesējošām tēmām, spēj niansēti paust savu viedokli un reagēt uz citu izteikto viedokli, atklāt sarunā savu attieksmi pret konkrēto situāciju un apspriežamo jautājumu.

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts		
	B1	B2
	Es varu	
7–10	› sākt sarunu un piedalīties sarunā par pazīstamām tēmām, lai apspriestu kādu praktisku jautājumu – uzdevumu un tā risinājumu, neskaidros gadījumos pārjautājot un precizējot nepieciešamo informāciju › sarunāties par noteiktiem mācību darba uzdevumiem, plānojot to izpildi – apspriest uzdevumu saturu, vienoties par izpildes gaitu un sasniedzamo rezultātu	› sarunāties par noteiktiem mācību uzdevumiem, to izpildes kārtību/plānu, darba organizāciju, dalībnieku rīcību, pienākumiem un sasniedzamo rezultātu › sarunā niansēti paust savu viedokli un reaģēt uz citu izteikto viedokli, izsakot savu attieksmi pret konkrēto situāciju un apspriežamo jautājumu
	› uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu un precizētu informāciju, noskaidrotu sarunbiedru viedokli › atbildēt uz šādiem jautājumiem	
11–15	› piedalīties sarunā par pazīstamām tēmām, lai apspriestu kādu praktisku jautājumu – uzdevumu un tā risinājumu, neskaidros gadījumos pārjautājot un precizējot nepieciešamo informāciju › lietišķā sarunā atklāt komunikācijas nolūku, izteikt attieksmi pret apspriežamo jautājumu (vēlmes, vajadzības, lūgumu, prasības, norādījumus, atteikumu u. c.)	› sākt un uzturēt lietišķu sarunu par pazīstamām un mazāk pazīstamām tēmām, lai apspriestu kādu jautājumu/problēmu, uzdevumu, meklētu tās risinājumu
	Es protu	
7–10	› saziņas mērķa sasniegšanai izmantot noteiktas leksiskās vienības (arī vienkāršus terminus) un pazīstamas gramatiskās struktūras	› izmantot lietišķās saziņas situācijai, mērķim un nolūkam atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un gramatisko formu sinonīmus), lai izveidotu kontaktu, izteiktu noteiktas saziņas vajadzības, attīstītu sadarbību, paustu emocijas

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts

	B1	B2
	2.2.4. SAZIŅA SADZĪVES SITUĀCIJĀS: IEPIRKŠANĀS UN PAKALPOJUMI	
7–10 11–15	Var izteikt vēlmes un vajadzības, iepērkoties vai izmantojot kādu pakalpojumu, īsi raksturot un pamatot savas vajadzības. Var veikt vienkāršus darījumus, iepērkoties vai saņemot citus pakalpojumus (pastā, frizētavā, remontdarbnīcā). Var aprunāties par ēdienu un dzērienu piedāvājumu, cenu, porciju lielumu, ēdienam raksturīgo (kafejnīcā, skolas ēdnīcā). Var uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu informāciju un saprastu teikto par preci vai pakalpojumu, atbildētu uz jautājumiem par vajadzībām un vēlmēm. Prot izmantot atbilstošu leksiku un izteikumus, lai tiktu galā ikdienas situācijās veikalā, kafejnīcā, pastā, remontdarbnīcā u. c. pakalpojumu iestādēs. Var pieklājīgi izteikt savu attieksmi, patiku/nepatiku, apmierinātību/neapmierinātību ar preču, pakalpojumu un apkalpošanas kvalitāti, izmantojot zināmus izteikumus un gramatiskās konstrukcijas. Var noskaidrot informāciju par preču daudzumu, svaru, cenu, īpatnībām, kvalitāti, kā arī dažādu pakalpojumu specifiku.	Var sazināties dažādās ikdienas situācijās, iepērkoties veikalā, izmantojot pasta pakalpojumus, pakalpojumus frizētavā, remontdarbnīcā, pasūtīt ēdienu vai dzērienu kafejnīcā u. c. Iepērkoties un veicot citus darījumus, var detalizēti izskaidrot savas vajadzības (piem., izsakot individuālās vēlmes, kafejnīcā brīdinot par alerģiskām reakcijām uz to vai citu produktu), noskaidrot sev interesējošos jautājumus, izteikt viedokli par preces, pakalpojuma/apkalpošanas kvalitāti. Prot izmantot atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un gramatisko formu sinonīmus). Pārzina pieņemtās pieklājības normas un prot tās izmantot.
	Es varu	
7–10 11–15	➤ sarunāties, veicot ikdienišķus darījumus ierastās situācijās – iepērkoties vai saņemot citus pakalpojumus (pastā, frizētavā, remontdarbnīcā u. c.) ➤ izteikt vēlēšanos un vajadzību, iepērkoties vai izmantojot dažādus pakalpojumus: aprakstīt savas vajadzības ➤ uzdot dažāda veida jautājumus, lai iegūtu informāciju un saprastu teikto par preci vai pakalpojumu (kvalitāti, lietojumu, cenu u. c.) ➤ atbildētu uz jautājumiem par preču iegādes un pakalpojumu vajadzībām; rīkoties pēc pakalpojuma sniedzēja norādēm ➤ sarunāties par ēdienu un dzērienu piedāvājumu, cenu, daudzumu, īpatnībām, kvalitāti (kafejnīcā, skolas ēdnīcā); veikt pasūtījumu ➤ izteikt savu attieksmi, patiku/nepatiku, apmierinātību/neapmierinātību par preču, pakalpojumu un apkalpošanas kvalitāti, izmantojot gariskus izteikumus un sarežģītākas gramatiskās konstrukcijas, ievērojot pieklājības normas	➤ dažādās ikdienas dzīves situācijās pietiekami plaši un detalizēti sarunā izteikt savas vajadzības un vēlmes, piem., iepērkoties veikalā, izmantojot pasta pakalpojumus, pakalpojumus frizētavā, remontdarbnīcā, veicot pasūtījumu kafejnīcā u. c. ➤ pietiekami plaši izskaidrot savas vajadzības (piem., kafejnīcā pamatot savas individuālās vēlmes, brīdinot par alerģiskām reakcijām), noskaidrot sev interesējošos jautājumus, paust viedokli par preces, pakalpojuma/apkalpošanas kvalitāti ➤ izmantot atbilstošu leksiku un valodas gramatiskās struktūras (arī leksiskos un gramatisko formu sinonīmus) dažādās sadzīves situācijās

4.2. TABULA. Runātpasmes apraksts		
	B1	B2
7–10 11–15	Var mērķtiecīgi plānot ceļojumus, braucienus un noskaidrot nepieciešamo informāciju par sabiedriskā transporta pakalpojumiem Var jautājot noskaidrot ceļojumam nepieciešamo informāciju un sniegt dažādus ieteikumus citiem. Var iegādāties biļetes, mērķtiecīgi plānojot un noskaidrojot izdevīgākos piedāvājumus un variantus.	Mērķtiecīgi un patstāvīgi prot plānot ceļojumu un iegūt nepieciešamo informāciju.
	Es varu	
7–10 11–15	› iegūt ceļošanai nepieciešamo informāciju, ziņas par transporta kustību un maršrutu, kā arī iegādāties biļetes un veikt citus maksājumus par transporta izmantošanu (piem., par rokas bagāžas, dzīvnieka vai divriteņa pārvadāšanu sabiedriskajā transportā), mērķtiecīgi plānojot un noskaidrojot izdevīgākos piedāvājumus un variantus	
7–10 11–15	Var īsos teikumos izstāstīt medicīnas darbiniekam par savu veselības stāvokli un pašsajūtu.	Var niansēti, izmantojot specifisku leksiku, izstāstīt medicīnas darbiniekam par savu veselības stāvokli un pašsajūtu.
	Es varu	
7–10	› īsos teikumos, izmantojot vienkāršu leksiku, izstāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu	› niansēti izstāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu, izmantojot specifisku leksiku
11–15	› medicīnas iestādē un/vai aptiekā īsi izklāstīt par savām problēmām, lai saņemtu ārstniecisko pakalpojumu vai zāles	› medicīnas iestādē un/vai aptiekā niansēti izstāstīt par savām problēmām, lai saņemtu ārstniecisko pakalpojumu vai zāles
2.2.5. INTERVIJA		
7–10 11–15	Var pastāstīt intervijā par sevi, savām interesēm, nodarbošanos, mācībām skolā, praktiskiem sadzīves jautājumiem u. c. Var samērā precīzi atbildēt uz skaidri formulētiem jautājumiem un reaģēt uz izteikumiem.	Var atbildēt uz dažādiem jautājumiem (arī par iepriekš nepārdomātām/nesagatavotām tēmām). Var precīzi atbildēt uz dažādiem jautājumiem, sniegt izvērstus komentārus un skaidrojumus.
	Var uzdot precizējošus jautājumus, lai labāk saprastu izteikumu/uzdoto jautājumu saturu.	
	Es varu	
7–10 11–15	› intervijas laikā samērā precīzi atbildēt uz skaidri formulētiem jautājumiem par pazīstamu tēmu › uzdot precizējošus jautājumus, lai labāk saprastu uzdoto jautājumu saturu	› atbildēt uz dažādiem jautājumiem (arī par iepriekš nepārdomātām/nesagatavotām tēmām) › intervijā precīzi atbildēt uz dažādiem jautājumiem, sniegt izvērstus komentārus un skaidrojumus par sarunas tematu
	› uzdot precizējošus jautājumus, lai labāk saprastu izteikumu/uzdoto jautājumu saturu	

4.2. TABULA. Runātprasmes apraksts

	B1	B2
2.2.6. TELEFONSARUNA UN SARUNA TIEŠSAISTĒ		
7–10 11–15	Var iesaistīties telefonsarunā un sarunā tiešsaistē (piem., <i>Skype, Zoom, Microsoft Team, Google Meet</i> u. c. vidēs) ar zināmu personu par paredzamu tēmu (piem., par ierašanās laiku, par tikšanos).	Var iesaistīties telefonsarunā (arī tad, ja ir fona trokšņi un skaņas signāls ir nekvalitatīvs) un sarunā tiešsaistē ar zināmu personu arī par tēmām, kas mazāk pazīstamas, pārjautāt nesadzirdēto un nesaprasto.
	Var apstiprināt , ka dzirdētā informācija saprasta, nepieciešamības gadījumā pārjautājot. Var informēt par dzirdēto citas iesaistītās personas.	
	Es varu	
7–10 11–15	➤ sarunāties pa telefonu vai tiešsaistē un uzklaut teikto, kā arī lūgt atzvanīt vēlāk ➤ atbildēt uz zvanu, izmantojot apgūtās standarta frāzes ➤ apstiprināt, ka dzirdēto informāciju esmu sapratis	➤ samērā brīvi sarunāties pa telefonu, apspriežot pazīstamas tēmas, precīzi formulēt jautājumus un atbildēt uz jautājumiem

6.1.5.

Rakstveida saziņa (valoddarbības veids – rakstīšana)

5.1. TABULA. Rakstītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
1. RAKSTĪTPRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Pēc parauga prot uzrakstīt atsevišķus vārdus vai īsas frāzes par sevi vai kādu citu (piem., vārdu, uzvārdu, adresi) piezīmēs.	Prot uzrakstīt īsu informāciju par sevi, atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem vai rakstiski iegūt informāciju par vienkāršiem jautājumiem.	Prot uzrakstīt īsas, vienkāršas ziņas, sludinājumus, zīmītes, komentārus, atbildēt uz jautājumiem, izmantojot standartfrāzes. Prot sarakstīties par sadzīves un mācību tēmām, apmainoties ar vienkāršu informāciju.
	Es protu		
7–10 11–15	➤ uzrakstīt pēc parauga atsevišķus vārdus vai īsas frāzes piezīmēs par sevi vai citu personu	➤ rakstiski sniegt informāciju par sevi, piem., uzrakstīt vārdu, uzvārdu, adresi, dzimto vietu, vecumu, intereses un vaļaspriekus ➤ rakstiski iegūt informāciju par kādu vienkāršu jautājumu ➤ rakstiski atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem	➤ uzrakstīt īsu, vienkāršu ziņu, sludinājumu, komentāru (uz ziņojumu daļu, skolas žurnālā, interneta komentāru vietnē) ➤ iesaistīties rakstiskā informācijas apmaiņā par interesējošām tēmām sociālajos tīklos, jauniešu žurnālā, izmantojot vienkāršus valodas līdzekļus ➤ īsi sarakstīties par sadzīves un mācību jautājumiem

5.1. TABULA. Rakstītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
2. SARAKSTE			
7–10 11–15	Prot uzrakstīt atsevišķus vārdus un īsas frāzes par sevi vai citu personu pēc parauga. Prot uzrakstīt īsu apsveikumu, novēlējumu pēc parauga.	Prot uzrakstīt īsu vēstuli, e-pasta vēstuli, ielūgumu, apsveikumu, izmantojot zināmus vārdus un frāzes, lai sniegtu vienkāršu informāciju, izteiktu attieksmi, vērtējumu, vēlējumu, uzdotu jautājumus.	Prot uzrakstīt vienkāršas personiskas un oficiālas vēstules, e-pasta ziņas, pastkartes par sadzīves vai mācību jautājumiem, ievērojot tekstveides prasības.
	Es protu		
7–10 11–15	➤ pēc parauga uzrakstīt atsevišķus vārdus un īsas frāzes par sevi vai citu personu ➤ pēc parauga uzrakstīt īsu apsveikumu <i>Apsveicu!</i> <i>Daudz laimes!</i>	➤ uzrakstīt īsu ziņu pastkartē, vēstulē, e-pasta vēstulē, īsziņā, informācijas stendā/uz ziņojuma dēļa; informēt par sevi, kādu pasākumu vai notikumiem, izteikt attieksmi, vērtējumu ➤ īsā vēstulē pastāstīt par sevi, uzdot vienkāršus jautājumus	➤ uzrakstīt e-pasta ziņu, vēstuli, pastkarti, zīmīti, lai izteiktu pateicību, atvainotos, apsveiktu svētkos, uzaicinātu uz kādu pasākumu, paustu atteikumu u. tml. ➤ personiskā vēstulē pastāstīt par sevi, savu ģimeni, interesēm, skolu
7–10 11–15		➤ uzrakstīt ielūgumu uz svinībām, kādu pasākumu, tikšanos ➤ uzrakstīt apsveikumu, izmantojot standartfrāzes <i>Daudz laimes dzimšanas/vārda dienā!</i> <i>Laimīgu Jauno gadu!</i>	➤ informēt par atsevišķiem jautājumiem tuviniekus, skolas personālu (piem., par saslimšanu vai citiem neierašanās iemesliem) ➤ uzrakstīt vienkāršas oficiālas vēstules, kurās sniedz vai pieprasa noteiktu informāciju, piem., par piedalīšanos konkursā, sacensībās, par pieteikšanos brīvprātīgajam darbam ➤ ievērot vēstules, pastkartes, ielūguma tekstveides prasības (uzruna, sasveicināšanās formas, ievadteksts, pamatinformācija, nobeiguma frāzes)
3. PIEZĪMES UN VEIDLAPAS			
7–10 11–15	Prot veidlapā ierakstīt īsus datus par sevi, piem., vārdu, uzvārdu, adresi.	Prot veidlapā ierakstīt vienkāršus personas datus par sevi un citu personu.	Prot veidlapā ierakstīt dažādus datus, piem., reģistrācijas datus sacensībām, konkursam.
	Es protu		
7–10 11–15	➤ aizpildīt vienkāršu veidlapu, norādot vārdu, uzvārdu, adresi	➤ aizpildīt vienkāršu veidlapu, ierakstot tur nepieciešamo informāciju par sevi – vārdu, vecumu, adresi, skolu, valstspiederību	➤ aizpildīt veidlapu, sniedzot nepieciešamo informāciju

5.1. TABULA. Rakstītprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot veikt īsas piezīmes, lietojot atsevišķus vārdus, īsas frāzes un teikumus.	Prot veidot piezīmes, īsi pierakstīt dažādu lietu, priekšmetu, plānoto darbu, pasākuma dalībnieku sarakstu.
Es protu			
7–10 11–15	–	uzrakstīt īsu zīmīti, atgādni – ikdienas darbu, skolas nodarbību, pirkumu sarakstu	- veidot nelielas piezīmes, sarakstus, priekšmetu, notikumu un plānoto darbību/pasākumu uzskaitījumu, datumu norādes, piem., pasākuma plānu, darbu grafiku - uzrakstīt īsu zīmīti, informējot par savu atrašanās vietu, atgriešanās laiku, tikšanās vietu u. tml.

5.2. TABULA. Rakstītprasmes apraksts		
	B1	B2
1. RAKSTĪTPRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Var sarakstīties gan elektroniskajā vidē, piem., ar e-pasta vēstuļu starpniecību, aizpildot veidlapas internetā, sniedzot interneta komentārus, gan rakstīt rokrakstā, piem., domrakstus un pierakstus mācību stundā. Prot uzrakstīt tekstus atbilstoši virsrakstam un tēmai. Prot uzrakstīt tekstus par savām interesēm, par ierastām mācību un sadzīves situācijām.	
7–10 11–15	Var uzrakstīt vienkāršus informatīvus tekstus (sludinājumus, afišas, ielūgumus, vēstules u. c.) par pazīstamām un interesēm atbilstošām tēmām. Var uzrakstīt vienkāršus mācībām nepieciešamus tekstus par dažādiem jautājumiem, piem., izklāstīt daiļdarba pamatsīžetu, atstāstīt kādu notikumu. Prot aizpildīt vienkāršas standarta veidlapas, piem., reģistrācijas veidlapas bibliotēkā, sporta klubā. Var uzrakstīt vienkāršus lietišķos tekstus, piem., iesniegumu, paskaidrojumu. Prot tekstā izmantot apgūto leksiku, vienkāršus tēlainās izteiksmes līdzekļus, saziņas nolūkam atbilstošus valodas izteiksmes līdzekļus, pazīstamas gramatiskās konstrukcijas.	Var uzrakstīt saturiski plašākus un lingvistiski sarežģītākus informatīvus tekstus (plakātus, vēstules, reklāmu, rakstus skolas avīzei un žurnāliem u. c.) un mācībām nepieciešamus tekstus, piem., esejas, pārspriedumus, novērojumus. Var uzrakstīt īsus radošus darbus, piem., māksliniecisku aprakstu, dzejoli. Rakstos prot izmantot vārdus no dažādiem leksikas slāņiem, gramatiskās formas un teikuma konstrukcijas; ievērojot ortogrāfijas un interpunkcijas normas.

5.2. TABULA. Rakstītprasmes apraksts		
	B1	B2
7–10	Var sarakstīties vienkāršā veidā par zināmiem un interesēm atbilstošiem sadzīves un mācību jautājumiem, atbildot uz prasīto, stāstot par redzēto, dzirdēto, lasīto un piedzīvoto.	Var izvērsti atbildēt , sniedzot rakstveida informāciju par kādu jautājumu.
11–15	Var pierakstīt dzirdēto, piem., telefonsarunas laikā vai mācību stundā. Var sarakstīties par pazīstamiem un interesēm atbilstošiem sadzīves un mācību jautājumiem, atbildēt uz šādiem jautājumiem un izteikt ieteikumus, komentējot situāciju, piekrirot vai apstrīdot viedokli/apspriežot problēmas. Prot tulkot vienkāršus tekstus, izmantojot vārdnīcas u. c. uzzīņu avotus.	Var pierakstīt svarīgāko (veidot konspektus) un detalizētas piezīmes. Var izvērstā sarakstē detalizēti informēt par kādu jautājumu. Prot aizpildīt veidlapas, kurās prasīta plašāka informācija, piem., vērtējums, ieteikumi, analīze. Var patstāvīgi uzrakstīt lietišķa satura tekstus – oficiālu vēstuli, iesniegumu, dzīves gājumu (CV).
	Izprot un ievēro lietišķās sarakstes etiķeti tiešsaistē, runas kultūru telefonsarunā un tiešsaistē.	
	Es varu, protu	
7–10 11–15	› sazināties rakstveidā, tā informējot adresātu › izteikt uzaicinājumu, pamudinājumu, lūgumu, pateicību › aprakstīt notikumus, situācijas › izteikt un pamatot savu attieksmi, vērtējumu, viedokli par jautājumiem, kas saistīti ar ikdienas vajadzībām un manām interesēm, kā arī mācībām skolā › izteikt emocijas › veikt piezīmes, pierakstus, konspektus › izveidot aptaujas anketas, interviju jautājumus, atbildēt rakstveidā uz anketas jautājumiem › izveidot un papildināt radošus literārus darbus	
	Es varu, protu	
7–10 11–15	› uzrakstīt pēc uzbūves vienkāršus dažādu žanru informatīvus tekstus, piem., privātu vēstuli, ielūgumu, komentāru, aprakstu, ievērojot galvenos tekstveides nosacījumus › sarakstīties par vienkāršām man zināmām tēmām, kas saistītas ar mācību satura jautājumiem un ikdienas sadzīves vajadzībām › aizpildīt konkrētu veidlapu (skolā, bibliotēkā, e-vidē) ar personas datiem, sniegt atbildes uz pazīstamiem jautājumiem › rakstos izmantot biežāk lietotu leksiku, vienkāršus tēlainās izteiksmes līdzekļus, saziņas nolūkam atbilstošus valodas izteiksmes līdzekļus, pazīstamas gramatiskās konstrukcijas	› uzrakstīt dažāda žanra informatīvus tekstus, kam ir zināma struktūra, piem., ceļojuma aprakstu › rakstīt lietišķās saziņas tekstus, piem., lietišķu vēstuli, dzīves gājumu (CV), iesniegumu, paskaidrojumu › uzrakstīt īsas piezīmes un, izmantojot atslēgvārdus, atrast informāciju, lai veidotu izvērstu tekstu › rakstos izmantot vispārlietojamo un pazīstamu speciālo/īpatnējo leksiku (terminus, sarunvalodas vārdus, okazionālismus), kā arī daudzveidīgas teikuma konstrukcijas › rakstībā ievērot ortogrāfijas un interpunkcijas likumus

5.2. TABULA. Rakstītprasmes apraksts		
	B1	B2
11–15	➤ veikt piezīmes, fiksējot noderīgu informāciju ➤ tulkot vienkāršus tekstus par mācību u. c. interesējošiem jautājumiem, izmantojot vārdnīcas un dažādus tulkošanas rīkus	➤ izmantot dažādus informācijas avotus teksta izveidē, iesaistīt citātus un tiešās/netiešās runas konstrukcijas tekstā ➤ apkopot un izvērtēt informāciju par noteiktu tēmu no dažādiem avotiem un uzrakstīt loģisku kopsavilkumu ➤ tulkot mazāk pazīstamus, pietiekami sarežģītus tekstus pēc uzbūves un izmantotās leksikas, vajadzības gadījumā izmantojot vārdnīcu un dažādus tulkošanas rīkus
	➤ ievērot lietišķās tiešsaistes sarakstes etiķeti, kā arī runas kultūru tiešsaistē	
2. SARAKSTE		
7–10 11–15	Var uzrakstīt personisku vēstuli rokrakstā, e-pasta vēstuli un īsziņu, sarakstē izklāstot savu pieredzi, vajadzības un notikumus.	Var uzrakstīt personisku vēstuli par plašāku tematiku, sarakstē detalizēti aprakstot savas vajadzības, pieredzi, emocijas un notikumus.
11–15	Var uzrakstīt personiskas un vienkāršas oficiālas vēstules, sarakstē izklāstot savas vajadzības, pieredzi, emocijas un notikumus, ievērojot sarakstes etiķeti. Prot uzrakstīt e-pasta vēstules un īsziņas, sniegt vai lūgt noteiktu informāciju.	Var uzrakstīt personiskas un vienkāršas oficiālas vēstules par plašāku tematiku, sarakstē detalizēti aprakstot savas vajadzības, pieredzi, emocijas un notikumus, izsakot savu viedokli, komentējot sarakstes partnera paustos uzskatus (arī e-vidē). Atsaucoties uz reklāmu vai sludinājumu, prot uzrakstīt vēstuli, sniegt vai pieprasīt noteiktu informāciju.
	Es varu, protu	
7–10 11–15	➤ uzrakstīt e-pasta vēstuli, vēstuli rokrakstā, īsziņu, piem., par laika apstākļiem un ikdienas notikumiem, atbildēt uz e-pasta u. c. vēstulēm ➤ uzrakstīt apsveikuma kartīti un pastkarti, atbildēt uz apsveikumu vai ielūgumu	
7–10	➤ uzrakstīt vēstuli, ievērojot tās uzbūves principus/struktūru (uzruna, ievadteksts, galvenā daļa/iztirzājums, nobeigums u. tml.)	➤ uzrakstīt atbildes vēstuli uz sludinājumu, norādot interesi par piedāvājumu, uzdodot jautājumus, precizējot nosacījumus, sniedzot informāciju par sevi utt. ➤ veidot radošu saraksti (piem., izveidot oriģinālu apsveikumu, novēlējumu, piedāvājumu u. c.)
11–15	➤ uzrakstīt motivācijas vēstuli, pieteikuma vēstuli pēc parauga, piem., viesu ģimenei, praksei, vasaras darba vietai	➤ patstāvīgi uzrakstīt motivācijas vēstuli ➤ uzrakstīt daļēji oficiālu vēstuli, piem., skolas administrācijai, interešu grupai ➤ patstāvīgi uzrakstīt pieteikuma vēstuli, piem., viesģimenei, prakses uzņemumam, vasaras darba vietai ➤ veidot ierakstus emuāros

5.2. TABULA. Rakstītprasmes apraksts		
	B1	B2
3. PIEZĪMES UN VEIDLAPAS		
7–10 11–15	Prot uzrakstīt īsas piezīmes, lai fiksētu sev nozīmīgu informāciju.	Prot uzrakstīt detalizētas piezīmes, lai fiksētu sev nozīmīgu informāciju. Prot izstrādāt dažādu notikumu, priekšmetu, darbību un pasākumu sarakstus, grafikus. Prot pierakstīt pa telefonu diktētu tekstu, piem., iepirkumu sarakstu, ceļa norādes, ja runa ir skaidri artikulēta.
	Es protu	
7–10 11–15	› veidot piezīmes, sarakstus, priekšmetu, notikumu un plānoto darbību/pasākumu uzskaitījumu, datumu norādes, piem., pasākuma plānu, darbu grafiku › uzrakstīt īsu zīmīti, informējot par savu atrašanās vietu, atgriešanās laiku, tikšanās vietu u. tml.	› izstrādāt detalizētas piezīmes, sarakstus, priekšmetu, notikumu un plānoto darbību/pasākumu uzskaitījumu, datumu norādes, piem., pasākuma plānu, darbu grafiku, lietojot tēmai un situācijai atbilstošu leksiku › pierakstīt telefoniski saņemtu informāciju
7–10 11–15	Prot veidlapā ierakstīt vienkāršus datus, piem., reģistrācijas datus, personas datus, atbildes uz vienkāršiem jautājumiem.	
11–15	Prot uzrakstīt motivācijas u. c. lietišķa rakstura vēstules pēc parauga.	Prot veidlapā (piem., iesniegumā, pieteikumā) ierakstīt dažādus datus, atbildes uz jautājumiem. Prot uzrakstīt motivācijas u. c. vienkāršas lietišķa rakstura vēstules.
	Es protu	
7–10 11–15	› aizpildīt veidlapu, sniedzot nepieciešamo informāciju	
11–15	› uzrakstīt atsevišķus lietišķos rakstus, ja ir dots paraugs	› atšķirt biežāk lietotos lietišķos rakstus un patstāvīgi tos uzrakstīt

6.1.6. Saziņa tiešsaistē

6.1. TABULA. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē			
	A0	A1	A2
1. SAZIŅA TIEŠSAISTĒ: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Prot uzrakstīt īsu, vienkāršu informāciju, ziņojumus par sevi, izmantojot izvēlņu piedāvājumu vai tiešsaistes tulkošanas rīku.	Prot uzrakstīt ļoti vienkāršus tiešsaistes ziņojumus, piem., par brīvā laika aktivitātēm, par to, kas patīk/nepatīk, izmantojot tulkošanas rīkus.	Prot izteikt savu attieksmi, izvērtēt komentārus, ierakstīt īsas piezīmes. Prot iesaistīties vienkāršā tiešsaistes saziņā.
11–15 gadus veci skolēni			

6.1. TABULA. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē

	A0	A1	A2
11–15 gadus veci skolēni	Prot sazināties ļoti vienkāršā formā sociālās komunikācijas vietnēs — izvēloties pirkumu (parasti kopā ar vecākiem), piem., kādu produktu, prot norādīt tā izmēru, krāsu, lielumu.	Prot veikt ļoti vienkāršus tiešsaistes pirkumus vai lejuplādēt lietojumprogrammu (parasti ar vecāku atļauju), norādot nepieciešamo informāciju par sevi.	Prot veikt vienkāršus darījumus tiešsaistē (parasti ar vecāku atļauju).
	Es protu		
7–10 11–15	➤ publicēt īsu, vienkāršu informāciju par sevi, izmantojot izvēlnes vai tiešsaistes tulkošanas rīkus	➤ uzrakstīt īsu ziņojumu, sniedzot personisku informāciju, piem., par brīvā laika aktivitātēm, par to, kas patīk/nepatīk, izmantojot tiešsaistes tulkošanas rīkus	➤ sazināties tiešsaistē, izmantojot apgūtas, vispārīgas frāzes ➤ atbildēt uz komentāriem, izmantojot, vispārīgas pieklājības frāzes <i>Paldies!, Atvaino!</i>
11–15	➤ veikt pirkumus internetā, izmantojot piedāvātās izvēlnes	➤ veikt pirkumus internetā vai lejuplādēt lietojumprogrammu, norādot nepieciešamo informāciju par sevi	➤ veikt vienkāršus darījumus tiešsaistē
2. IKDIENAS (sadzīves) SAZIŅA TIEŠSAISTĒ			
7–10 11–15	Prot iesaistīties saziņā sociālās komunikācijas vietnēs, izmantojot apgūtas pieklājības frāzes, vienkāršākās ikdienā lietojamās sasveicināšanās un atvadīšanās formas, emocijzīmes.	Prot iesaistīties sociālajā saziņā tiešsaistē (piem., sūtot virtuālas apsveikuma kartītes īpašos gadījumos, kopīgojot ziņas un norunājot/apstiprinot tikšanos). Prot uzrakstīt vienkāršas ziņas un personisku informāciju par vaļaspriekiem, izteikt savu patīku/nepatīku ar standartfrāzi vai īsu teikumu palīdzību un izmantojot tulkošanas rīkus. Izmantojot vienkāršus vārdus, emocijzīmes un standartfrāzes, prot uzrakstīt īsu pozitīvu vai negatīvu atbildi uz vienkāršām tiešsaistes ziņām un šajās ziņās ietvertajām saitēm vai uz plašsaziņas līdzekļos publicētu informāciju. Uz papildu komentāriem prot atbildēt tikai ar pateicības un atvainošanās standartfrāzēm.	
11–15	Prot izmantot vienkāršas sasveicināšanās standartfrāzes, uzrakstīt īsu, vienkāršu informāciju, ziņojumus par sevi (piem., tautību, nodarbošanos), ja izmantojams izvēlnes piedāvājums vai tiešsaistes tulkošanas rīki.	Nav sasniedzams.	
	Es protu		
7–10 11–15	➤ uzsākt saziņu, pasveicināt un sasveicināties, izmantojot apgūtas standartfrāzes	➤ uzrakstīt īsu ziņu e-pasta vēstulē ➤ uzrakstīt vienkāršas ziņas un personiskus tiešsaistes ziņojumus, piem., par brīvā laika aktivitātēm, izmantojot apgūtas standartfrāzes un parasti ar tulkošanas rīku palīdzību ➤ uzrakstīt ziņu, lai informētu kādu, kur atrodos, kad atgriezīšos vai kad un kur varētu tikties	

6.1. TABULA. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē			
	A0	A1	A2
7–10 11–15		› izteikt pozitīvu vai negatīvu attieksmi par tiešsaistē publicētiem ziņojumiem un ietvertajām saitēm, izmantojot apgūtus vārdus, standartfrāzes un emocijzīmes › uzrakstīt, kā jūtos, izmantojot zināmas frāzes un emocijzīmes › uzrakstīt vienkāršu apsveikumu, personīgi uzrunāt cilvēku, pateikties, atvainoties vai izteikt lūgumu <i>Daudz laimes dzimšanas dienā!</i> <i>Paldies par dāvanu, vecmāmiņ!</i> › uzrakstīt citus paziņojumus, vienkāršas ziņas, informāciju <i>Rīt skolā būs ballīte.</i> › atbildēt uz komentāriem, izmantojot apgūtas pieklājības frāzes › aizpildīt vienkāršas personiska rakstura veidlapas, kur norādāma skola, vecums, valsts, adrese u. c. dati	
11–15	› sniegt ziņas par sevi, atzīmējot nepieciešamo informāciju izvēlnē vai izmantojot tiešsaistes tulkošanas rīkus	–	
3. LIETIŠKA (mērķtiecīga) SAZIŅA TIEŠSAISTĒ			
7–10 11–15	Prot atlasīt nepieciešamo (piem., izvēlēties produktus pēc to izmēra, krāsas) tiešsaistes pirkumā vai pieteikuma veidlapā, ja aprakstu papildina attēls vai cita veida vizuāla informācija.	Prot aizpildīt vienkāršu tiešsaistes pieteikuma veidlapu kādas lietojumprogrammas lejuplādei vai produkta iegādei u. tml., ierakstot veidlapā prasītos personas datus (piem., vārdu, e-pasta adresi vai telefona numuru).	Prot veikt vienkāršus darījumus tiešsaistē (piem., pasūtīt preces vai reģistrēties mācībāmursos), aizpildot tiešsaistes veidlapu vai anketu – norādot personas datus, un apstiprinot, ka piekrīt noteikumiem. Saprot vienkāršas instrukcijas un prot uzdot vienkāršus jautājumus, lai veiktu kādu uzdevumu tiešsaistē, ja šajā procesā atbalstu sniedz e-vides konsultants.
	Es protu		
7–10 11–15	› izvēlēties preci no produktu piedāvājuma, piem., pēc krāsas, ja ir doti preces attēli	› veikt ļoti vienkāršu pirkumu tiešsaistē vai lejuplādēt lietojumprogrammu, norādot personas datus (piem., vārdu, e-pasta adresi vai telefona numuru)	› ierakstīt veidlapās u. c. nepieciešamo informāciju, lai veiktu vienkāršus tiešsaistes darījumus, piem., pasūtītu preces vai reģistrētos mācībāmursos › aizpildīt tiešsaistes veidlapu vai aptauju, norādot personas datus un apstiprinot noteikumus › izpildīt vienkāršas instrukcijas › uzdot vienkāršus jautājumus prasību īstenošanai tiešsaistē, ja šajā procesā palīdz e-vides konsultants

6.2. TABULA. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē		
	B1	B2
1. SAZIŅA TIEŠSAISTĒ: VISPĀRĪGS APRAKSTS		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Var iesaistīties tiešsaistes saziņā, t. sk. sarakstē, apmainīties ar vienkāršu informāciju.	Var mērķtiecīgi iesaistīties tiešsaistes saziņā, apmainīties ar daudzveidīgu informāciju.
11–15	Var tiešsaistes saziņā izteikt savu attieksmi, izvērtēt komentārus, ierakstīt īsas piezīmes, skaidrojumus.	Var izteikt savu attieksmi, izvērtēt komentārus, ierakstīt plašākas piezīmes un izvērstus skaidrojumus.
	Es varu	
7–10 11–15	➤ sarakstīties tiešsaistē, izmantojot apgūtas frāzes un vienkāršus teikumus	➤ sazināties tiešsaistē, izmantojot plašāku vārdu krājumu, apgūtās gramatiskās formas un sintaktiskās konstrukcijas
11–15	➤ uzrakstīt internetā komentārus, ierakstus emuāros ➤ atbildēt uz komentāriem	➤ rakstīt interneta komentārus par dažādām tēmām, veikt ierakstus emuāros ➤ izvērsti atbildēt uz komentāriem
2. IKDIENAS (sadzīves) SAZIŅA TIEŠSAISTĒ		
7–10 11–15	Prot iesaistīties saziņā tiešsaistē, var uzrakstīt e-pasta vēstuli, īsziņu, paziņojumu.	
11–15	Var tiešsaistes tekstā sniegt informāciju , izteikt savu patiku/nepatiku, vērtējumu, rakstīt komentārus, pamatojot izteiktās domas.	
	Es protu, varu	
7–10 11–15	➤ uzrakstīt e-pasta vēstuli ➤ tiešsaistē informēt, piem., par brīvā laika aktivitātēm, plānoto pasākumu/notikumu skolā, mācību jautājumiem ➤ uzrakstīt apsveikumu, ielūgumu, aicinājumu, izteikt pateicību, atvainoties, izteikt lūgumu, uzaicinājumu u. c. ➤ sniegt ziņas par sevi, atzīmējot nepieciešamo informāciju, tiešsaistē aizpildīt personiska rakstura veidlapas, kur norādāma skola, vecums, valsts, adrese u. c. dati	
11–15	➤ atbildēt uz tiešsaistē publicētiem ziņojumiem, komentēt tos, korekti paust attieksmi un vērtējumu par informācijas saturu	
3. LIETIŠĶA (mērķtiecīga) SAZIŅA TIEŠSAISTĒ		
7–10 11–15	Saprot instrukcijas un var uzdot jautājumus, lai veiktu kādu uzdevumu tiešsaistē, ja šajā procesā atbalstu sniedz e-vides konsultants.	
11–15	Var veikt mērķtiecīgus darījumus tiešsaistē (piem., pasūtīt preces vai reģistrēties mācībām kursos), precizējot neskaidros jautājumus un sniedzot detalizētas atbildes.	

6.2. TABULA. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē

	B1	B2
	Es protu, varu	
7–10 11–15	➤ izpildīt instrukcijas un uzdot jautājumus prasību īstenošanai tiešsaistē e-vides konsultantam	
11–15	➤ ierakstīt veidlapās un citur specifisku informāciju, lai veiktu tiešsaistes darījumus, piem., pasūtītu preces vai reģistrētos mācībāmursos, nepieciešamības gadījumā precizējot neskaidros jautājumus	

6.1.7. Mutvārdu runas izveide atbilstoši komunikācijas mērķim un tematam¹⁷

7.1. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	A0	A1	A2
1. MUTVĀRDU IZTEIKUMI UN RUNA: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Var izrunāt vārdus un īsas frāzes, sniedzot informāciju par sevi, piem., nosaucot vārdu, adresi, raksturojot ģimeni, valstspiederību.	Var pastāstīt , izmantojot vienkāršas frāzes un īsus teikumus, • par sevi, • par cilvēkiem apkārt, • par savu dzīvesvietu, • par dzīves un mācību apstākļiem, • par savu ikdienu, • par to, kas patīk vai nepatīk. Var atkārtot iegaumētu dziesmu, dzejoli vai citu tekstu.	
11–15 gadus veci skolēni	Var nosaukt personas, priekšmetus, parādības, norises, to pazīmes un īpašības.	Atsevišķos vārdos un īsos izteikumos var informēt par pazīstamu tēmu.	Var piedalīties īsās sarunās par pazīstamām tēmām, nepieciešamības gadījumā izmantojot cita runātāja palīdzību. Nelielā tekstā var atstāstīt dzirdētā vai lasītā saturu.
	Es varu		
7–10 11–15	➤ nosaukt savu vai citas personas (arī dzīvnieka, izdomāta tēla/varoņa) vārdu vai iesauku <i>Kārlis, Anna, Bērziņš, Muris, Bille, Lāčplēsis</i>	➤ ar iepriekš apgūtu vārdu un frāžu palīdzību pastāstīt par sevi <i>Mans vārds/uzvārds ir...</i> <i>Mani sauc...</i> <i>Man ir...gadi.</i> <i>Es esmu...gadu/gadus vecs.</i> <i>Mans telefona/tālruna numurs ir...</i> <i>Es dzīvoju...</i> <i>Mana adrese ir...</i> <i>Es esmu latvietis/latviete, krievs/krieviete u. tml.</i>	

¹⁷ Sk. arī sadaļu „Mutvārdu runas uztvere (valoddarbības veids – klausīšanās)” – 1. tabulu, un sadaļu „Mutvārdu saziņa (valoddarbības veids – runāšana)” – 4. tabulu.

7.1. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)			
	A0	A1	A2
11–15	nosaukt savu tautību <i>latvietis/latviete, vācietis/vāciete, zviedrs/zviedriete</i>	īsi raksturot savu tautību, pilsonību, izcelsmi <i>Mans tēvs ir igauņis, bet māte – latviete.</i> <i>Mēs esam Latvijas pilsoņi.</i> <i>Mūsu ģimene ir no Kurzemes.</i>	
	- nosaukt valsti un pilsētu, kur dzīvoju, vai citu man nozīmīgu vietu <i>Latvija, Īrija, Rīga, Minstere, Kurzeme</i> - nosaukt atsevišķu ielu, t. sk. manas dzīvesvietas, nosaukumus <i>Brīvības iela, Slokas iela, Raiņa bulvāris</i> - nosaukt atsevišķus labi pazīstamus objektus <i>Brīvības piemineklis, Baltijas jūra, Gaiziņš</i>	nosaukt savu, kā arī draugu un radnieku dzīvesvietu, adresi, zīmīgus objektus apkārtnē <i>Es dzīvoju Vācijā. Mana ģimene dzīvo pie jūras.</i> <i>Es dzīvoju Sporta ielā 10.</i> <i>Māte strādā Rīgas centrā, Skolas ielā.</i>	īsos teikumos pastāstīt par savas cilmes vai mītnes valsti, citu man pazīstamu valsti, par pilsētu, dzīvesvietu, tuvāko apkārtni (par atrašanās vietu, virzienu, nosaukt adreses numurus) <i>Mana dzimtene ir Latvija. Tā ir pie Baltijas jūras.</i> <i>Vectēva māja ir Liepājas rajonā.</i>
7–10 11–15	- nosaukt tuvākos ģimenes locekļus un radniekus <i>tēvs, māte, brālis, māsa</i> - nosaukt ģimenes locekļu, radnieku un draugu profesijas, amatus <i>skolotājs, ārsts, strādnieks, direktore, sekretāre</i>	nosaukt ģimenes locekļus un radniekus, īsos teikumos sniegt ziņas par ģimeni <i>Mums ir liela ģimene.</i> <i>Viņa ir mana māsa.</i> <i>Manu vecmāmiņu sauc Anna.</i> <i>Mana mamma ir ārste.</i>	- īsi izstāstīt par savu, ģimenes un tuvinieku reliģisko piederību, ticību <i>Mani vecvecāki bija luterāņi. Es esmu katolis.</i> - īsos teikumos pastāstīt par savu ģimeni un ģimenes locekļiem, viņu vecumu, interesēm, nodarbošanos <i>Brālim ir 9 gadi. Viņam patīk basketbols. Brālis ir ļoti garš.</i> <i>Māsa ir studente.</i>
7–10 11–15	nosaukt skaitļus (1–10) <i>viens, divi, trīs...</i>	iesaistīt skaitļus (1–100) īsos teikumos, piem., norādot mājas/ dzīvokļa numuru, tālruņa numuru, matemātiskas darbības, priekšmetu un personu skaitu, preces cenu <i>Dzirnavu iela 4, dzīvoklis 10, LV-1010</i> <i>Tālruņa/mobilā tālruņa numurs 12345678.</i> <i>15 gadi, 2 māsas, 4 kaķi, 1 eiro [un] 90 centi</i>	
7–10 11–15	- nosaukt atsevišķas personu un priekšmetu īpašības <i>liels – mazs, jauns – vecs</i> - nosaukt krāsas <i>zils, zaļš, sarkans, dzeltens</i>	- īsos teikumos raksturot/aprakstīt personu, priekšmetu, parādību <i>Viņš ir ļoti garš.</i> <i>Gaiziņš nav augsts.</i> <i>Vasara bija karsta.</i> - nosaukt priekšmeta krāsu <i>zaļa cepure</i> <i>sarkana puķe</i> <i>zila jūra</i>	

7.1. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	A0	A1	A2
7–10 11–15	➤ nosaukt atsevišķus objektus - savā dzīvesvietā (mājā, dzīvoklī) <i>istaba, virtuve, vannas istaba, tualete, kabinets</i> - tuvākajā apkārtnē <i>dārzs, pagalms, iela, koks, māja</i> ➤ nosaukt atsevišķus priekšmetus dzīvoklī <i>galds, krēsls, plaukts</i>	➤ nosaukt objektus un priekšmetus dzīvesvietā un skolā; īsos teikumos raksturot to atrašanās vietu, novietojumu <i>Mājā ir trīs istabas, virtuve, vannas istaba, liels koridors, veranda. Tur ir ēdnīca. Pie skolas ir stadions.</i>	
11–15	➤ nosaukt atsevišķus augus un dzīvniekus <i>koks, ozols; puķe, roze; suns, kaķis</i>	➤ nosaukt atsevišķus augus un dzīvniekus, īsi tos raksturot <i>vecs koks, zilas puķes, gudrs suns</i>	➤ īsos teikumos runāt par augiem un dzīvniekiem, raksturot tos <i>Mežā un pļavā zied puķes. Vectēvam ir divas aitas, kaza un suns. Sunim ir divpadsmit gadu.</i>
11–15	–	➤ nosaukt atsevišķas dabas parādības, kas saistītas ar laika apstākļiem <i>lietus, sniegš, ledus, vējš, negaiss</i> <i>Ir auksts. Līst. Ārā snieg.</i>	➤ īsos teikumos stāstīt par laika apstākļiem, temperatūru, klimatu un norisēm dabā <i>Šodien ir stiprs vējš. Temperatūra ir plus 20 grādu. Ūdens upē ir silts. Martā vēl ir auksts.</i>
11–15	–	➤ nosaukt dažādus laika dalījumus (diennakts dalījumu, nedēļas dalījumu dienās, gada dalījumu mēnešos un gadalaikos) <i>rīts, pusdiena, vakars</i> <i>pirmdiena, otrdiena, trešdiena...</i> <i>janvāris, februāris, marts...</i> <i>pavasaris, vasara, rudens, ziema</i> <i>Šodien ir trešdiena. Drīz būs vasara.</i>	➤ nosaukt pulksteņa laiku (stundas pusstundas) <i>Pulkstenis ir astoņi. Filma būs pussešos.</i> ➤ norādīt darbības laiku (kad?) <i>Pēc skolas es iešu uz kino. Rīt man būs dzimšanas diena. Sacensības būs pirmdien. Janvārī mēs bijām Zviedrijā.</i>
11–15	–	➤ nosaukt vienkāršas ikdienas darbības <i>eju uz skolu, treniņu</i> <i>braucu uz Jūrmalu</i> <i>apmeklēju mūzikas skolu</i> <i>ēdu brokastis</i> <i>lasu grāmatu</i> <i>spēlēju futbolu</i>	➤ īsos teikumos stāstīt, ko es daru, kas man patīk, garšo, kāds ir mans vaļasprieks <i>No rīta es eju uz skolu. Svētdienās es apmeklēju sporta zāli. Man patīk sports. Man garšo saldējums un jogurti. Es spēlēju klavieres.</i>

7.1. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)			
	A0	A1	A2
11–15	➤ nosaukt populārākos svētkus un svinamās dienas <i>Ziemassvētki</i> <i>Lieldienas</i> <i>Līgo svētki</i> <i>dzimšanas diena</i> <i>vārdadiena</i>	➤ pateikt dažus vārdus un frāzes, kas izmantojamas svētku un svinamo dienu gadījumos un kas nosauc atsevišķas svētku reālijas <i>svētki, viesi, dāvana, Ziemassvētku eglīte</i> <i>ielūgt, apsveikt, dāvināt, svinēt</i> <i>Es dāvinu grāmatu. Es svinu dzimšanas dienu.</i> <i>Mums mājās ir Ziemassvētku eglīte.</i>	
7–10 11–15	➤ nosaukt atsevišķas ķermeņa daļas <i>roka, pirksts, kāja, galva, acs, deguns, mute, auss</i>	➤ nosaukt ķermeņa daļas, minēt tās saistībā ar apģērbu, veselību un higiēnu <i>Galvā ir cepure.</i> <i>Man sāp galva.</i> <i>No rīta tīru zobus.</i> <i>Vienmēr mazgāju rokas.</i>	
7–10 11–15	➤ nosaukt atsevišķus apģērba gabalus <i>cepure, bikses, kleita, mētelis, zeķes, kurpes</i>	➤ īsos teikumos runāt par apģērbu un ģērbšanos, • nosaucot apģērba gabalus <i>cepure, bikses, kleita, mētelis, zeķes, kurpes</i> • raksturojot apģērbu un apavus <i>balta jaka, skaista cepure, silts mētelis</i> • raksturojot to piemērotību sezonai (vasaras, ziemas, rudens), laika apstākļiem (lietaiņā laikā, salā, karstā laikā), noteiktām nodarbēm (skolā, sporta zālē, peldbaseinā) • nosaucot ar ģērbšanos saistītās darbības <i>ģērbt/vilkt kleitu, likt cepuri</i>	➤ īsi pastāstīt par apģērbu un ģērbšanos • nosaucot apģērba gabalus • raksturojot apģērbu un apavus (krāsu, formu) • norādot apģērbu, apavu un citu aksesuāru izmantojumu <i>galvā, mugurā, kājās, rokās</i> <i>vilkt mugurā kleitu, vilkt kājās zeķes, likt galvā cepuri</i>
11–15	➤ nosaukt atsevišķus vārdus, kas saistīti ar iepirkšanos un pakalpojumiem, – • veikalu, ēdināšanas iestāžu nosaukumus, to veidus <i>lielveikals („Rimi”, „Elvi”), grāmatu veikals, mūzikas veikals, kafejnīca</i> • atsevišķas preces (pārtikas preces, apģērba nosaukumus, elektronikas un sporta preces u. c.)	➤ nosaukt • veikalus u. c. ar veikalu saistītās reālijas, personas <i>lielveikals, maizes veikals, nodaļa, kase, pārdevējs, prece</i> • preces, to cenas <i>Šeit bumba maksā 6 eiro.</i> • izmantot ar iepirkšanos saistītu darbību u. c. nosaukumus, standartfrāzes dažādās iepirkšanās situācijās <i>Man, lūdzu,...</i> <i>Dodiet man, lūdzu,...</i> <i>Vai jums ir...?</i>	➤ piedalīties vienkāršā sarunā iepērkoties (piem., nosaukt preces, raksturot to kvalitāti, veidu, norādīt cenu, pirkuma daudzumu) <i>Man, lūdzu, vienu saldējumu „Pols”.</i> <i>Cik maksā tās slidas?</i> <i>Es vēlos saldējumu ar šokolādi.</i>

7.1. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	A0	A1	A2
11–15	➤ nosaukt atsevišķas - ēdienreizes <i>brokastis, pusdienas, vakariņas</i> - ēdienus un dzērienus <i>maize, piens, zupa, sula, kola, saldējums, čipsi</i> - galda piederumus, traukus <i>karote, dakšiņa, krūze, glāze, šķivis</i>	➤ pateikt dažādus vārdus un frāzes, kas saistīti ar uzturu – ēdieniem un dzērieniem <i>Ēdu brokastis mājās/skolā.</i> <i>Man garšo...</i> <i>Man negaršo...</i> <i>Es gribu...</i> ➤ izvēlēties un palūgt konkrētu ēdienu un dzērienu no piedāvājuma ēdienkartē vai veikalā; jautāt par cenu, pieejamību, norādīt daudzumu utt. <i>apelsīnu/ābolu/plūmju sula; gaļas/dārzeņu/biešu salāti</i> <i>glāze sulas, pudele kolas, paciņa cepumu</i> <i>Man, lūdzu, vienu glāzi sulas, divas picas.</i> <i>Cik maksā kola?</i> <i>Vai jums ir šokolādes saldējums?</i>	
11–15	➤ nosaukt atsevišķus transporta līdzekļus <i>tramvajs, autobuss, vilciens, lidmašīna</i>	➤ pateikt ar transportu un pārvietošanos saistītus vārdus un frāzes <i>biļete, kase, pietura, brauc/iet uz</i> <i>Tur ir pietura.</i> <i>Tas ir mūsu tramvajs.</i>	➤ īsos teikumos stāstīt par transportu un tā izmantošanu <i>11. tramvajs iet uz Mežaparku.</i> <i>Uz Jūrmalu brauksim ar vilcienu.</i> <i>Uz skolu es braucu ar autobusu.</i> <i>Mēs ceļojām ar lidmašīnu.</i>
7–10 11–15	➤ nosaukt atsevišķus vārdus, kas saistīti ar mācībām un skolas dzīvi, – - skolas telpas <i>sporta zāle, sporta laukums, koridors, klase, skolotāju istaba, darbnīca, ēdnīca</i> - nodarbību (mācību stundu) nosaukumus <i>matemātika, latviešu valoda, svešvaloda (angļu, vācu, krievu valoda), sports, informātika, mūzika</i> - priekšmetus, objektus klasē <i>galds, krēsls, tāfele, plaukts, skapis, dators</i> - mācību līdzekļus <i>grāmata, burtnīca, vārdnīca</i> - mācību piederumus <i>pildspalva, zīmulis, lineāls, skolas soma</i>	➤ vienkāršos teikumos pastāstīt par skolu, klasi un mācībām; nosaukt svarīgākās reālijas un darbības skolā <i>Šī ir mana skola. Tā ir pilsētas centrā.</i> <i>Es mācos 6. klasē.</i> <i>Mana klase ir otrajā stāvā.</i> <i>Man patīk matemātika.</i> <i>Šodien mums ir latviešu valoda, mūzika un sports (sporta stunda).</i> <i>Rīt mēs rakstīsim kontroldarbu.</i> ➤ nosaukt matemātiskās un citas darbības atsevišķos mācību priekšmetos <i>plus, mīnus, reizināt/reiz, dalīt</i> <i>es lasu, rakstu uzdevumu, zīmēju, dziedu</i>	
7–10	–	➤ nodziedāt dziesmu, ko esmu iemācījies ➤ norunāt dzejoli, ko esmu iemācījies ➤ atstāstīt vienkāršu stāstu par man zināmu tematu, piem., brīvdienām	
11–15	➤ norunāt mācībās apgūtos skaitāmpantus un nodziedāt īsas, vienkāršas dziesmas	➤ lasīt mācību saturam piemērotus (adaptētus) literāros darbus – stāstus, pasakas, dzejoļus u. c. ➤ nodziedāt dažas dziesmas	

7.1. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	A0	A1	A2
2. STĀSTĪJUMS, APRAKSTS (monologs)			
7–10	Nav sasniedzams.	Var raksturot sevi, savu dzīvesvietu un pastāstīt • par ikdienu, • par attēlu, izmantojot apgūtus vārdus un frāzes, vienkāršus teikumus, ja ir iespēja iepriekš sagatavot stāstījumu. Var paust savas izjūtas un sajūtas, izmantojot vienkāršus vārdus, piem., <i>labi</i>, <i>noguris</i>, un arī ķermeņa valodu un žestus.	Var raksturot savu ģimeni, dzīvesvietu un dzīves apstākļus, izglītību, cilvēkus vai dzīvniekus. Var pastāstīt, kurās jomās veicas labāk vai sliktāk, piem., skolā, sportā, spēlēs. Var īsi pastāstīt, ko plāno darīt nedēļas nogalē vai brīvdienās.
11–15	Nav sasniedzams.	Īsos izteikumos vai iepriekš sagatavotā vienkāršā tekstā var pastāstīt par sevi, tuvāko apkārtni, sadzīvi un mācībām skolā. Ar atsevišķiem vārdiem vai frāzēm var izteikt patiku/nepatiku, prieku vērtējumu, sajūtas. Var raksturot • personu, • objektu, • situāciju un pastāstīt par attēlu, izmantojot pazīstamus vārdus un izteikumus.	Var norunāt nelielu vai iepriekš sagatavotu nedaudz plašāku tekstu par pazīstamu tematu vai zināmu situāciju.
Es varu			
7–10 11–15	—	➤ nosaukt • savu vārdu, uzvārdu, vecumu • dzīvesvietas adresi ➤ izmantojot apgūtus vārdus un frāzes, pastāstīt • par sevi, savu ģimeni, draugiem, skolotājiem • par dzīvesvietu, skolu un tuvāko apkārtni • par laika apstākļiem un gadalaikiem <i>Vakar lija. Šodien ir silts.</i> • par savu apģērbu • par uzturu • par dzīvniekiem <i>Govs ēd zāli. Suns rej.</i> • par transporta veidiem un pārvietošanās iespējām pilsētā	➤ iepriekš sagatavojoties, stāstīt • par sevi un ģimeni • par cilvēku ārējo izskatu un rakstura īpašībām • par dzīvesvietu • par uzturu • par apģērbu • par ikdienas darbiem un pienākumiem • par mācībām un notikumiem skolā • par interesēm un vaļasprieku u. tml.

7.1. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)			
	A0	A1	A2
7–10 11–15		• par ikdienu <i>Man šodien skola.</i> • par brīvdienām <i>Pavasara brīvdienās es biju Vācijā.</i> • par interesēm un vaļaspriekiem	
11–15	–	➤ īsi raksturot personu, ģimenes locekļus (izskatu, rakstura īpašības, vecumu, nodarbošanos, intereses u. c.) ➤ īsi pastāstīt par attēlu (kādas personas, darbības, objekti, priekšmeti attēloti)	➤ pastāstīt par personu, piem., par savu ģimeni vai citiem zināmiem cilvēkiem, apkārtnes objektiem, kādu ikdienas situāciju, pastāstīt par attēlu, izmantojot pazīstamus vārdus, frāzes un vienkāršus izteikumus un iepriekš sagatavojot/ pārdomājot tekstu ➤ pastāstīt par personu – • ārējo izskatu <i>Brālis ir ļoti garš.</i> • rakstura īpašībām <i>Jānis ir aktīvs.</i> • vecumu <i>Draugam ir 15 gadi.</i> • nodarbošanos <i>Māte ir rakstniece.</i> • interesēm <i>Brālim patīk sports, bet mātai dejas.</i> • kopīgiem darbiem, nodarbošanos <i>Mēs ar brāli spēlējam šahu.</i> ➤ pastāstīt par māju, istabu – • par priekšmetiem un lietām, to īpašībām un nozīmi • par mēbeļu u. c. priekšmetu novietojumu telpā, par mājas plānu • par sadzīvi <i>Virtuvē gatavojam pusdienas.</i> <i>Pagalmā spēlējam futbolu.</i> ➤ pastāstīt par apkārtni, pilsētu, valsti – • par dažādu objektu atrašanās vietām <i>Netālu ir kinoteātris. Tur ir arī sporta klubs.</i> • <i>Pie mājas ir stadions.</i> • raksturot šos objektus, ēkas <i>Skola nav liela.</i> <i>Baznīca ir ļoti veca.</i>

7.1. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	–	➤ ar atsevišķiem vārdiem, izteikumiem paust patiku, prieku, vērtējumu, sajūtas (attieksmi) ➤ pastāstīt, kas patīk/nepatīk <i>Man patīk/nepatīk spēlēt futbolu.</i> <i>Man patīk/nepatīk lasīt grāmatas.</i> ➤ izteikt savu viedokli ar iepriekš zināmām frāzēm <i>Es negribu spēlēt futbolu.</i> ➤ pastāstīt, kas garšo/negaršo <i>Man garšo/negaršo šokolāde.</i>	
11–15	–	➤ īsi pateikt • ko ēdu, dzeru, kas man garšo/negaršo • kas man patīk/nepatīk • kādu apģērbu valkāju • kas man interesē • kādi ir mani plāni; ko daru/darīšu	➤ pastāstīt citiem • ko ēdu, dzeru, kas man garšo/negaršo • kas man patīk/nepatīk • kādu apģērbu valkāju • kas man interesē • kādi man ir plāni; ko es daru/darīšu
3. NORĀDĪJUMI UN NORĀDES			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Var sniegt vienkāršus norādījumus, piem., kā spēlēt spēli. Var raksturot priekšmetu un dzīvu būtni atrašanās vietu telpā.	Var sniegt norādes, kā nokļūt līdz noteiktai vietai, izmantojot zināmas frāzes (<i>pa labi, ej taisni</i>) un vārdus (prievārdus <i>uz, gar, apstākļa</i> vārdus <i>tur, te</i>). Var sniegt ļoti īsas norādes, kā kaut ko darīt.
	Es varu		
7–10 11–15	–	➤ sniegt vienkāršus norādījumus, piem., sporta spēlē, kāda darba izpildē, ceļojuma laikā <i>Mēs iesim taisni. Tur ir upe. Pār upi ir tilts. Aiz upes ir mūsu nometne.</i>	
7–10 11–15		➤ raksturot objektu novietojumu, atrašanās vietu telpā, vidē <i>Aiz mājas ir dārzs. Dārzā ir dažādi augļu koki. Pie mājas ir garāža.</i>	➤ norādīt virzienu un pateikt attālumu <i>Pa labi/kreisi ir lielveikals.</i> <i>Stadions nav tālu</i>
4. PUBLISKS PAZIŅOJUMS/IZTEIKUMS			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Var nolasīt ļoti īsu, strukturētu paziņojumu, informāciju, piem., iepazīstinot ar runātāju.	Var izteikt īsu, vairākkārt izmēģinātu paziņojumu par klausītājiem zināmu tematu, ja klātesošie ir gatavi koncentrēties, lai veikto saprastu. Var atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par paziņojuma saturu.

7.1. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	A0	A1	A2
	Es varu		
7–10 11–15	–	› skaļi nolasīt ļoti īsu, iepriekš sagatavotu ziņojumu, piem., iepazīstinot ar nākamo runātāju	› izteikt īsu, vairākkārt izmēģinātu paziņojumu par klausītājiem zināmu tematu, ja klātesošie ir gatavi koncentrēties, lai teikto saprastu › atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par paziņojuma saturu
11–15	–	› izteikt īsu, iepriekš sagatavotu/ pārdomātu paziņojumu, piem., par ekskursiju, kultūras pasākumu, pienākumiem, uzdevumiem <i>Rīt būs ekskursija.</i> <i>Tagad mums būs matemātika.</i>	› izteikt īsus paziņojumus ar paredzamu saturu labi zināmās saziņas situācijās <i>Rīt mums būs ekskursija.</i> <i>Mēs brauksim uz Kurzemi.</i> <i>Mēs apmeklēsim Kuldīgu un Liepāju. [...]</i>
5. PUBLISKĀ RUNA			
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var iepazīstināt ar īsu, iepriekš sagatavotu un izmēģinātu slaidrādi. Var teikt iepriekš sagatavotu runu par zināmu tematu.
11–15	Nav sasniedzams.	Var sniegt iepriekš sagatavotu runu (atsevišķu teikumu vai ļoti īsa teksta formā) par labi pazīstamu tematu.	Var teikt īsu, vienkāršu, iepriekš sagatavotu runu par pazīstamu tematu, atbildēt uz dažiem jautājumiem.
	Es varu		
7–10 11–15	–	–	› uzstāties ar īsu, pirms tam sagatavotu runu/stāstījumu par iepriekš izvēlētu tematu › izteikt savu viedokli, patiku/ nepatiku ar vienkāršu, īsu teikumu palīdzību, paust savu attieksmi <i>patik/nepatik, gribu/negribu, varu/nevaru</i> › raksturot attēlu
11–15	–	› norunāt iepriekš sagatavotu īsu tekstu (ja to veido vienkārši teikumi) vai nolasīt to	› atbildēt uz vienkāršiem, skaidri formulētiem jautājumiem par runas tematu
7–10 11–15	–	–	› apkopot informāciju un īsi iepazīstināt ar grupas darba rezultātiem

7.2. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	B1	B2
1. MUTVĀRDU IZTEIKUMI UN RUNA: VISPĀRĪGS APRAKSTS		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Var sarunāties (sākt, uzturēt un pabeigt sarunu) tipiskās ikdienas situācijās par pazīstamām tēmām, piem., ģimeni, dzīvesvietu, skolu, brīvā laika pavadīšanu. Var izteikties atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam, izmantojot ierobežotu vārdu krājumu un pazīstamas valodas konstrukcijas. Vajadzības gadījumā var pārjautāt, atkārtot teikto vai precizēt izteikuma saturu.	Var sarunāties (sākt, uzturēt un pabeigt sarunu) par dažādām interesējošām, mazāk pazīstamām tēmām ikdienas saziņas situācijās. Prot izmantot situācijai, saziņas tēmai, nolūkam un partnerim atbilstošus valodas līdzekļus.
	Es varu	
7–10 11–15	➤ sazināties ar sarunbiedru ikdienas situācijās par pazīstamām tēmām ➤ atstāstīt būtisko no iepriekš dzirdētā, lasītā ➤ sarunā lietot atbilstošas frāzes, replikas, pazīstamu leksiku, zināmas gramatiskās konstrukcijas, t. sk. dažādus teikuma veidus pēc uzbūves ➤ nepieciešamības gadījumā papildināt un labot teikto, lai nodrošinātu runas uztveri, sapratni	➤ sazināties ar sarunbiedru dažādās komunikācijas situācijās par pazīstamām un mazāk pazīstamām tēmām ➤ pietiekami plaši un detalizēti atstāstīt iepriekš dzirdēto, lasīto, pieredzēto ➤ paskaidrot un precizēt teikto, lai tekstu uztvertu arī klausītāji ar zemāku valodas prasmes līmeni
2. STĀSTĪJUMS, APRAKSTS (monologs)		
7–10	Var norunāt iepriekš sagatavotu īsu stāstījumu (vēstījumu) par zināmu tematu, izmantojot pazīstamu leksiku un vienkāršas gramatiskās konstrukcijas.	Var norunāt iepriekš sagatavotu un izmēģinātu loģiski strukturētu/jēdzieniski saistītu tekstu par dažādiem tematiem, izmantojot plašu leksiku, gramatiski daudzveidīgus teikumus.
11–15	Var norunāt iepriekš sagatavotu un izmēģinātu loģiski strukturētu/jēdzieniski saistītu tekstu (vēstījumu vai aprakstu) par zināmu tematu, izmantojot pazīstamu leksiku un vienkāršas teikuma gramatiskās konstrukcijas.	Var norunāt iepriekš sagatavotu un izmēģinātu loģiski strukturētu/jēdzieniski saistītu tekstu, piem., ziņojumu, referātu, par dažādiem tematiem, izmantojot plašu leksiku, gramatiski daudzveidīgus teikumus. Publikas priekšā spēj stāstīt par zināmām tēmām, atbildēt uz dažādiem jautājumiem. Var bez iepriekšējas sagatavošanās pastāstīt par redzēto, dzirdēto, lasīto, piedzīvoto.
	Es varu	
7–10 11–15	➤ informēt un pastāstīt par saviem plāniem, piedzīvojumiem, interesēm, sasniegumiem/panākumiem ➤ raksturot ikdienas darbības un ieradumus ➤ norādīt savu patiku un nepatiku, paust attieksmi par kādu jautājumu ➤ izveidot loģiski strukturētu tekstu, izmantojot vienkāršus valodas līdzekļus ➤ stāstījumu papildināt ar vizuālu informāciju, runājot izmantot atsevišķus neverbālās komunikācijas līdzekļus	➤ norunāt iepriekš sagatavotu runu par zināmu tēmu, paskaidrojot, akcentējot satura galvenos aspektus, atspoguļojot savu viedokli un izklāstot argumentus ➤ bez iepriekšējas sagatavošanās pastāstīt par redzēto, dzirdēto, lasīto, piedzīvoto ➤ detalizēti pastāstīt par savu pieredzi un raksturot savas emocijas, attieksmi ➤ pietiekami detalizēti atstāstīt daiļdarba/filmas/izrādes saturu, lietojot atbilstošas gramatiskās formas un sintaktiskās konstrukcijas ➤ izmantojot atbilstošus žestus, mīmiku, runas intonāciju, izcelt būtisko stāstījuma

7.2. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	B1	B2
11–15	norunāt iepriekš sagatavotu, izmēģinātu loģiski strukturētu/jēdzieniski saistītu stāstījumu (vēstījumu vai aprakstu) par zināmu tematu	- definēt, aprakstīt, paskaidrot, novērtēt un izteikt savu viedokli - izveidot un iepazīstināt klātesošos ar kopsavilkumu par kādu plašāku jautājumu - izmantot dažādas darbības stratēģijas, lai veidotu un loģiski sakārtotu stāstījumu
3. NORĀDĪJUMI UN NORĀDES		
7–10 11–15	Var sniegt norādes, kā veikt vienkāršas darbības, izpildīt uzdevumu, atrisināt kādu problēmu. Var vienkāršiem vārdiem raksturot kādas ierīces darbību, sniegt norādījumus par tās izmantošanu.	Var sniegt detalizētas norādes par kāda uzdevuma izpildi, veicamajām darbībām, rīcību u. tml. Var raksturot kādas ierīces darbības principus, uzbūvi, funkcijas un izmantošanas iespējas.
	Es varu	
7–10 11–15	- sniegt norādes, kā nokļūt līdz noteiktai vietai, veikt vienkāršas darbības, izpildīt uzdevumus - raksturot, kā darbojas ierīce, un sniegt norādes, kā ar to rīkoties	sniegt detalizētas norādes, kā izpildīt uzdevumu, veikt kādu darbību, izturēties noteiktā situācijā u. tml.
11–15	–	raksturot kādas ierīces uzbūvi, funkcijas un izmantošanas iespējas
4. PUBLISKS PAZIŅOJUMS/IZTEIKUMS		
7–10 11–15	Var izteikt iepriekš sagatavotu paziņojumu par noteiktu tematu.	Var izteikt izvērstu paziņojumu par noteiktu tematu, to komentēt. Var atbildēt uz dažādiem jautājumiem par paziņojuma saturu, pamatojot savu viedokli.
11–15	Var atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par paziņojuma saturu.	–
	Es varu	
7–10 11–15	sniegt iepriekš sagatavotu paziņojumu par klausītājiem zināmu tematu	izteikt izvērstu paziņojumu par dažādiem tematiem
11–15	atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par paziņojuma saturu	atbildēt uz jautājumiem par paziņojuma saturu, pamatojot savu viedokli
5. PUBLISKĀ RUNA		
7–10	Var uzstāties ar nelielu iepriekš sagatavotu runu par pazīstamu tematu, izmantojot dažādus palīg līdzekļus satura atklāšanai (slaidrādi, dažādus priekšmetus, zīmējumus, attēlus, video fragmentus u. c.). Var atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par sagatavoto runu.	Var uzstāties ar iepriekš sagatavotu runu par pazīstamu tematu un atbildēt uz jautājumiem.

7.2. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	B1	B2
11–15	Var uzstāties ar nelielu iepriekš sagatavotu runu, kam raksturīgs pārdomāts satura izklāsts, loģiska teksta struktūra (ievads, galvenā daļa/iztirzājums, nobeigums/secinājumi). Uzstājoties prot izmantot noteiktas runas snieguma stratēģijas (īsu pierakstu, slaidrādes izveide, atslēgvārdu izmantošana u. c.). Var atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par sagatavoto runu.	Var uzstāties ar izvērstu publisku runu, ja iepriekš ir bijusi iespēja pārdomāt runas saturu un sakārtot struktūru (ievads, galvenā daļa/iztirzājums, nobeigums/secinājumi). Uzstājoties par dažādiem interesējošiem un mācību jautājumiem, prot izmantot noteiktas runas snieguma stratēģijas (īsu pierakstu, slaidrādes izveide, atslēgvārdu izmantošana u. c.). Uzstāšanās laikā var atbildēt uz spontāniem jautājumiem, iesaistīties diskusijā par aplūkojamo tēmu.
	Es varu	
7–10	› uzstāties ar sagatavotu īsu runu/stāstījumu par pazīstamu tematu › izteikt runā savu viedokli, patiku/nepatiku, paust savu attieksmi un emocijas › atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par runas tematu	
11–15	› uzstāties ar loģiski sakārtotu runu, izmantojot sagatavotos uzskates un izdales materiālus, kā arī atbilstošus atslēgvārdus › atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par runas tematu	› uzstāties ar loģiski sakārtotu runu, iepazīstinot klātesošos ar konkrētu jautājumu un sīkāk skaidrojot galvenos satura aspektus › raksturot savu pieredzi un paust attieksmi pret teksta saturu › raksturot un salīdzināt faktus, analizēt attēlus, filmas, grāmatas u. tml.

6.1.8.

Mutvārdu dialogs un saziņas partneru mijiedarbība¹⁸

8.1. TABULA. Palīgdarbību apraksts mutvārdu saziņā

	A0	A1	A2
1. IESAISTĪŠANĀS SARUNĀ: RUNĀTĀJA – KLAUSĪTĀJA LOMU MAIŅA			
7–10 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot pievērst sev uzmanību.
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot parādīt , ka spēj sekot sarunai.

¹⁸ Klausīties un runātprasmes aprakstus sk. 1.1., 1.2. un 2.1., 2.2. tabulā

8.1. TABULA. Palīgdarbību apraksts mutvārdu saziņā			
	A0	A1	A2
11–15 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot iesākt sarunu, uzturēt to un pabeigt īsu dialogu.
	Es protu		
7–10 11–15	–	–	➤ ar žestiem un īsām frāzēm norādīt, ka sekoju līdzī sarunai un saprotu teikto
11–15	–	–	➤ izmantot vienkāršus paņēmienus un valodas līdzekļus, lai sāktu sarunu, uzturētu to un pabeigtu
2. PASKAIDROJUMU LŪGŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot norādīt ar vārdiem, intonāciju un žestiem, ka nesaprot teikto. Prot pateikt , ka nesaprot teikto.	Prot palūgt sarunbiedru runāt lēnāk vai atkārtot teikto. Prot norādīt , ka nesaprot teikto un lūgt izrunāt/nosaukt vārdu pa burtiem.
11–15	Nav sasniedzams.	–	Prot pateikt , ka nespēj sekot līdzī sarunai.
	Es protu		
7–10 11–15	–	➤ izmantojot intonācijas un žestus, parādīt, ka nesaprotu teikto	–
7–10	–	➤ izmantojot standartfrāzes, pateikt, ka nesaprotu teikto <i>Nesaprotu.</i>	➤ lūgt atkārtot teikto, izmantojot standartfrāzes <i>Ko tu teici?, Atkārto vēlreiz!, Atkārtojiet!, Ko, lūdzu?, Es nevaru atbildēt uz šo jautājumu., Es nesapratu jautājumu.</i> ➤ lūgt runāt lēnāk <i>Lūdzu, runājiet/runā lēnāk!</i> ➤ lūgt paskaidrot vārdus vai pateikt citādi frāzes, kas man nav saprotamas <i>Ko tas nozīmē?</i>

8.1. TABULA. Palīdzarbību apraksts mutvārdu saziņā

	A0	A1	A2
11–15	–	➤ lūgt sarunbiedru atkārtot teikto vai runāt lēnāk ➤ piesaistīt uzmanību un lūgt palīdzību	➤ darīt zināmu, ja kaut ko nesaprotu <i>Es to nesapratu.</i> ➤ pateikt, ka nesaprotu teikto un palūgt sarunbiedram nosaukt vārdus pa burtiem ➤ nosaukt pats vārdus pa burtiem ➤ pajautāt, kā pateikt latviešu valodā <i>Kā latviski saka...?</i>

8.2. TABULA. Palīdzarbību apraksts mutvārdu saziņā

	B1	B2
1. IESAISTĪŠANĀS SARUNĀ: RUNĀTĀJA–KLAUSĪTĀJA LOMU MAIŅA		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Var iesaistīties sarunā un mērķtiecīgi prot pievērst sev uzmanību, izmantojot noteiktus valodas un neverbālās komunikācijas līdzekļus. Var aktīvi sekot sarunai, mērķtiecīgi klausīties, nepieciešamības gadījumā pārjautājot neskaidros jautājumus un iestarpinot komentārus.	
	Es varu	
7–10 11–15	➤ iesaistīties sarunā: iesākt sarunu, to uzturēt un pabeigt ➤ ar mērķtiecīgiem žestiem un konkrētiem izteikumiem norādīt, ka sekoju līdzi sarunai un saprotu teikto	
2. PASKAIDROJUMU LŪGŠANA		
7–10 11–15	Prot palūgt sarunbiedru runāt lēnāk vai atkārtot teikto. Prot pajautāt par nezināma vārda izrunu un nozīmi. Prot pateikt, ka nespēj uztvert/saprast teikto, sekot līdzi sarunai.	Prot palūgt sarunbiedru atkārtot teikto vai to precizēt un paskaidrot.. Prot noskaidrot vārda vai izteikuma nozīmi saziņas situācijā un noteiktā kultūrvidē. Prot pateikt, ka nesadzird vai nesaprot specifisku vārdu (terminu, apvidvārdu, okazionālismu) un frazeoloģisma nozīmi, un lūgt to paskaidrot.
	Es protu	
7–10 11–15	➤ pieklājīgi palūgt atkārtot teikto ➤ palūgt runāt lēnāk ➤ palūgt, lai paskaidro nezināma vārda vai frāzes nozīmi vai atkārtoti to izrunāt	➤ lūgt paskaidrot man nesaprotamus vārdus un frazeoloģismus ➤ noskaidrot izteikuma nozīmi konkrētā saziņas situācijā un kultūrvidē

6.1.9.

Rakstveida runas/teksta izveide atbilstoši komunikācijas mērķim un tematam¹⁹

9.1. TABULA. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē

	A0	A1	A2
1. RAKSTĪTPRASME (tekstveidē): VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Prot pēc parauga uzrakstīt ļoti vienkāršu tekstu, lietojot atsevišķus vārdu savienojumus vai īsas frāzes, piem., vārdu, uzvārdu, adresi veidlapā, īsu apsveikumu, pateicību.	Prot uzrakstīt īsu tekstu pēc parauga, atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem vai rakstiski iegūt informāciju par saturiski vienkāršu tēmu.	Prot uzrakstīt vienkāršu tekstu par sadzīves un mācību tēmu, sludinājumu, zīmīti, komentāru, atbildēt uz jautājumiem, veikt īsu saraksti.
11–15 gadus veci skolēni			
Es protu			
7–10 11–15	uzrakstīt pēc parauga ļoti īsu tekstu vai teksta fragmentu — atbildes uz vienkāršiem jautājumiem veidlapā, apsveikumu, pateicību, norādi zīmītē	- rakstiski sniegt informāciju par sevi, piem., uzrakstīt vārdu, uzvārdu, adresi, dzimto vietu, vecumu, intereses un vaļaspriekus - iegūt rakstiski informāciju un rakstiski atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem - uzrakstīt tekstu par pazīstamu tēmu, piem., aprakstīt attēlu, uzrakstīt zīmīti, atgādinājumu, novēlējumu	- uzrakstīt īsu, vienkāršu ziņu, sludinājumu, komentāru (uz ziņojumu dēļa, skolas žurnālā, interneta komentāru vietnē) - iesaistīties rakstiskā informācijas apmaiņā par interesējošām tēmām sociālajos tīklos, jauniešu žurnālos, izmantojot vienkāršus valodas līdzekļus - veikt īsus pierakstus vai sarakstīties ar kādu par sadzīves un mācību jautājumiem
2. RADOŠĀ RAKSTĪŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot uzrakstīt pēc parauga ļoti īsu radošu tekstu, tēlainu stāstījumu par izdomātu vai reālu personu, par kādu priekšmetu vai parādību, par attēlu, par notikumu, par pieredzēto un/vai dzirdēto.	Prot uzrakstīt vienkāršu, radošu tekstu — vēstījumu vai aprakstu — par pazīstamu tēmu pēc attēla vai cita ierosmes avota, izmantojot zināmus vārdus un izteikumus. Prot uzrakstīt nelielu literāru stāstu vai dzejoli, izveidot dialogu komiksam vai ludziņai, uzrakstīt mēmes.

¹⁹ Sk. arī sadaļu „Rakstveida saziņa (valoddarbības veids – rakstīšana) un 5. tabulu; sadaļu „Tekstveide” un 12. tabulu.

9.1. TABULA. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē

	A0	A1	A2
	Es protu		
7–10 11–15	—	➤ pēc parauga uzrakstīt ļoti īsu, radošu tekstu par izdomātu vai reālu personu, par kādu priekšmetu vai parādību, par attēlu, par notikumu, par pieredzēto un/vai dzirdēto	➤ uzrakstīt vienkāršu, radošu tekstu – vēstījumu vai aprakstu – par pazīstamu tēmu pēc attēla vai cita ierosmes avota, izmantojot zināmus vārdus un izteikumus ➤ uzrakstīt radošu literāru darbu – nelielu stāstiņu, dzejoli, dialogu lugas fragmentam ➤ veidot multimodālu tekstu – komiksu, mēmi, plakātu
3. VEIDLAPAS UN PIEZĪMES			
7–10 11–15	Prot veidlapā ierakstīt īsus datus par sevi, piem., vārdu, uzvārdu, adresi.	Prot veidlapā ierakstīt vienkāršus personas datus par sevi vai citu personu.	Prot veidlapā ierakstīt dažādus datus, piem., reģistrācijas datus sacensībām, konkursam.
	Es protu		
7–10 11–15	➤ aizpildīt vienkāršu veidlapu, norādot vārdu, uzvārdu, adresi	➤ aizpildīt vienkāršu veidlapu, ierakstot tur nepieciešamo informāciju par sevi – vārdu, vecumu, adresi, skolu, valstspiederību	➤ aizpildīt veidlapu, sniedzot nepieciešamo informāciju
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot veikt īsas piezīmes atsevišķu vārdu, īsu frāžu un/vai teikumu veidā.	Prot veidot piezīmes , īsi pierakstīt priekšmetu, plānoto darbu, pasākuma dalībnieku sarakstu.
	Es protu		
7–10 11–15	—	➤ uzrakstīt īsu zīmīti, atgādni – ikdienas darbu, skolas nodarbību, pirkumu sarakstu	➤ veidot nelielas piezīmes, sarakstus, priekšmetu un plānoto darbību/pasākumu uzskaitījumu, datumu norādes, piem., pasākuma plānā, grafikos, darbu plānojumā ➤ uzrakstīt īsu zīmīti, informējot par savu atrašanās vietu, atgriešanās laiku, tikšanās vietu u. tml.

9.1. TABULA. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē

	A0	A1	A2
4. SARAĶSTE			
7–10 11–15	Prot uzrakstīt par sevi vai kādu citu personu pēc parauga, izmantojot atsevišķus vārdus un īsas frāzes. Prot uzrakstīt īsu apsveikumu, novēlējumu pēc parauga.	Prot uzrakstīt īsu vēstuli, e-pasta vēstuli, ielūgumu, apsveikumu, izmantojot zināmus vārdus un frāzes; uzrakstītājā izteikt vienkāršu informāciju, paust attieksmi, vērtējumu, vēlējumu, uzdot jautājumus.	Prot uzrakstīt vienkāršas personiskas vēstules, e-pasta ziņas, pastkartes par sadzīves vai mācību jautājumiem, ievērojot tekstveides prasības.
	Es protu		
7–10 11–15	› uzrakstīt pēc parauga par sevi vai citu personu atsevišķu vārdu un īsu frāžu formā › uzrakstīt īsu apsveikumu pēc parauga	› uzrakstīt īsu ziņu pastkartē, vēstulē, e-pasta vēstulē, īsziņā, informācijas stendā, informējot par sevi, kādu pasākumu vai notikumiem, izsakot attieksmi, vērtējumu › īsā vēstulē pastāstīt par sevi, uzdot vienkāršus jautājumus › uzrakstīt ielūgumu uz svinībām, kādu pasākumu, tikšanos › uzrakstīt apsveikumu, izmantojot standartfrāzes	› uzrakstīt e-pasta ziņu, vēstuli, pastkarti, zīmīti un tajā izteikt pateicību, atvainoties, apsveikt svētkos, uzaicināt uz kādu pasākumu, paust atteikumu u. tml. › personiskā vēstulē pastāstīt par sevi, savu ģimeni, interesēm, skolu › informēt par atsevišķiem jautājumiem tuviniekus, skolas personālu (piem., par saslimšanu u. c. neierašanās iemesliem) › uzrakstīt vienkāršas vēstules, sniedzot vai pieprasot noteiktu informāciju, piem., par piedalīšanos konkursā, sacensībās, pieteikšanos brīvprātīgajam darbam › ievērot vēstules, pastkartes, ielūguma tekstveides prasības (uzruna, sasveicināšanās formas, ievadteksts, pamatinformācija, nobeiguma frāzes)

9.2. TABULA. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē

	B1	B2
1. RAKSTĪTPRASME (tekstveidē): VISPĀRĪGS APRAKSTS		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Var uzrakstīt vienkāršus informatīvus un radošus (mākslinieciskus) tekstus. Var izveidot vienkāršus multimodālus tekstus (plakātu, afišu, reklāmu u. c.). Var uzrakstīt specifiskus mācību uzdevumiem atbilstošus tekstus (vēstījumu, aprakstu u. c.).	Var uzrakstīt dažādas sarežģītības pakāpes informatīvus un radošus (mākslinieciskus) tekstus personiskām vai mācību vajadzībām. Var izveidot dažādus multimodālus tekstus (atgādnēs, instrukcijas, noteikumus u. c.).
11–15	Var uzrakstīt tekstu par noteiktu tematu, izvēloties saziņas mērķim un adresātam atbilstošus valodas līdzekļus un ievērojot konkrētā teksta veida un žanra uzbūves īpatnības. Zina un prot izmantot tekstveides prasības: loģiska, skaidra (plānveidīga) teksta struktūra, teksta vienību saistība, secīgs satura izklāsts.	Var uzrakstīt dažādu žanru tekstus atbilstoši tematam, saziņas mērķim un adresātam, ievērojot tekstveides īpatnības. Zina un prot izmantot tekstveides prasības, prot iekļaut tekstā citātus un norādīt atsaucē, nepieļaujot plaģiātu. Var uzrakstīt saturiski plašākus un lingvistiski sarežģītākus tekstus mācību vajadzībām (pārspriedumu, eseju, kopsavilkumu u. c.).
	Es varu, protu	
7–10 11–15	› uzrakstīt vienkāršus informatīvus un radošus (mākslinieciskus) tekstus › izveidot vienkāršus multimodālus tekstus, piem., mēmes, intervijas, viedokli par aktuālu tēmu u. tml. › sasaistīt teikumus un teksta vienības, lai pietiekami precīzi un saprotami izteiktu savu domu, izveidotu saistītu un loģisku tekstu › tekstā izteikt savu attieksmi, emocijas, vērtējumu › lietot saziņas/teksta mērķim atbilstošus man zināmos valodas līdzekļus – leksiku, gramatiskās formas un struktūras › rakstos ievērot interpunkcijas un ortogrāfijas pamatnormas	› uzrakstīt dažādus informatīvus un radošus (mākslinieciskus) tekstus › izveidot dažādu žanru multimodālus tekstus › saistīt teikumus, teksta vienības ar daudzveidīgiem leksiskiem un gramatiskiem līdzekļiem, veidojot saturiski un strukturāli saistītu tekstu › lietot saziņas/teksta mērķim piemērotus valodas līdzekļus (arī sinonīmiskus) – leksiku un gramatiskās formas un struktūras › rakstos ievērot interpunkcijas un ortogrāfijas normas, pieļaujot tikai atsevišķas kļūdas un neprecizitātes
11–15	› īsi komentēt citu autoru tekstos ietverto informāciju, uzskatus, viedokļus	› detalizēti/izvērsti komentēt citu autoru tekstos ietverto informāciju, tās ticamību, uzskatus, viedokļus › iesaistīt tekstā citātus un korekti lietot atsaucē, nepieļaujot plaģiātu › pārveidot sarežģītu tekstu vienkāršākā un vieglāk uztveramā tekstā

9.2. TABULA. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē

	B1	B2
2. RADOŠĀ RAKSTĪŠANA		
7–10 11–15	Prot uzrakstīt pārspriedumu par noteiktu tēmu pēc attēla, citāta vai cita ierosmes avota. Prot uzrakstīt literāru stāstu vai dzejoli, izveidot dialogu komiksam vai ludziņai.	
	Es protu	
7–10 11–15	› uzrakstīt pārspriedumu par noteiktu tēmu pēc attēla, citāta vai cita ierosmes avota › uzrakstīt radošu literāru darbu – stāstiņu, dzejoli, dialogu lugai › veidot izvērstu multimodālu tekstu – komiksu, mēmi, plakātu	
3. VEIDLAPAS UN PIEZĪMES		
7–10 11–15	Prot aizpildīt veidlapas, ierakstot tajās nepieciešamo informāciju.	
11–15	Prot veidlapā (piem., iesniegumā, pieteikumā) ierakstīt dažādus sarežģītākus datus, uzrakstīt motivācijas vēstuli.	
	Es protu	
7–10 11–15	› ierakstīt dažādās veidlapās nepieciešamo informāciju	
11–15	› uzrakstīt savu dzīves gājumu (CV) un motivācijas vēstuli pēc parauga	› uzrakstīt izvērstu dzīves gājumu (CV), motivācijas vēstuli › aizpildīt veidlapas, kur jānorāda plašāka, specifiska informācija (piem., atsevišķas aptaujas anketas)
7–10 11–15	Prot uzrakstīt vienkāršas piezīmes, lai fiksētu sev nozīmīgu informāciju.	Prot uzrakstīt detalizētas piezīmes, lietojot tēmai un situācijai atbilstošu leksiku. Var izstrādāt dažādu notikumu aprakstus, priekšmetu sarakstus, darbību un pasākumu grafikus. Var pierakstīt pa telefonu diktētu ziņojumu, piem., iepirkumu sarakstu, ja runa ir skaidri artikulēta.
	Es protu, varu	
7–10 11–15	› veidot piezīmes, sarakstus, priekšmetu, notikumu un plānoto darbību, pasākumu uzskaitījumu, datumu norādes, piem., pasākuma plānu, darbu grafiku › uzrakstīt īsu zīmīti, informējot par savu atrašanās vietu, atgriešanās laiku, tikšanās vietu u. tml.	› izstrādāt detalizētas piezīmes, sarakstus, priekšmetu, notikumu un plānoto darbību, pasākumu uzskaitījumu, datumu norādes, piem., pasākuma plānu, darbu grafiku, lietojot tēmai un situācijai atbilstošu leksiku › pierakstīt telefoniski saņemtu informāciju
4. SARAKSTE		
7–10	Prot uzrakstīt personiskas vēstules, e-pasta ziņas, pastkartes par plašāku tematiku, aprakstot savas vajadzības, pieredzi, emocijas un notikumus, ievērojot tekstveides prasības.	
11–15	Prot uzrakstīt personiskas un oficiālas vēstules, e-pasta ziņas, pastkartes par sadzīves vai mācību jautājumiem, ievērojot tekstveides prasības.	

9.2. TABULA. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē

	B1	B2
	Es protu	
7–10 11–15	> uzrakstīt e-pasta ziņu, vēstuli, pastkarti, zīmīti > uzrakstīt personisku vēstuli > ievērot tekstveides prasības, rakstot vēstuli, pastkarti, ielūgumu (uzruna, sasveicināšanās formas, ievaddaļa, pamatinformācija, nobeiguma frāzes)	
11–15	> uzrakstīt oficiālas vēstules, sniedzot vai lūdzot sniegt noteiktu informāciju, piem., par piedalīšanos konkursā, sacensībās, pieteikšanos brīvprātīgajam darbam	

6.1.10.

Rīcības stratēģija saziņas (kā produktīvas darbības) īstenošanā: izmantojamās palīgdarbības

10.1. TABULA. Saziņā izmantojamo palīgdarbību prasmju apraksts

	A0	A1	A2
1. PLĀNOŠANA			
7–10 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Atceras un var izmantot saziņā apgūto vārdu krājumu un frāzes.
11–15 gadus veci skolēni			
2. KOMPENSĒŠANA			
7–10 11–15	Prot pateikt vārdu vai īsu izteikumu, nepieciešamības gadījumā nozīmi plašāk paskaidrojot ar žestiem , piem., norādot uz objektu ar roku, attēlojot darbību. Var norādīt ar žestiem uz nezināmu objektu, uzdot vienkāršu jautājumu , lai noskaidrotu nezināmo.	Prot izmantot žestus, mīmiku un atdarināt kādu darbību, raksturot jēdzienus un izteikties ar sinonīmu palīdzību, kā arī atsevišķus vārdus/izteikumus formulēt dzimtajā valodā (vai kādā starpvalodā), lai saziņā sniegtu nepieciešamo informāciju. Prot uzdot dažādus jautājumus, lai labāk saprastu runas saturu. Prot izteikt savas vēlmes/vajadzības, vārdus un frāzes papildinot ar žestiem un mīmiku.	

10.1. TABULA. Saziņā izmantojamo palīgdarbību prasmju apraksts			
	A0	A1	A2
	Es protu		
7–10 11–15	- nosaukt dzīvas būtnes, priekšmetus, izmantojot žestus, mīmiku; norādīt darbību, demonstrējot to - uzdot vienkāršu jautājumu, lai noskaidrotu nezināmu vārdu <i>Kas tas/tā [ir]? Vai tas ir...?</i>	- izmantot zināmos sinonīmus, runājot par dzīvām būtnēm vai priekšmetiem, kuru nosaukumus nezinu, kā arī raksturot kādu jēdzienu aprakstoši, ja nezinu atbilstošo vārdu - izmantot žestus, lai norādītu uz lietām, kuru nosaukumus nezinu <i>Man, lūdzu, to! Šo, lūdzu!</i> - izmantot žestus, mīmiku, atdarināt darbību, lai precizētu sakāmo - pajautāt, lai saprastu vai precizētu informāciju <i>Vai tā ir soma? Kā to sauc? Kā tas ir latviski? Kādā krāsā ir soma?, Kurš ir kaķis?</i> (jautājot par attēlu)	

10.2. TABULA. Saziņā izmantojamo palīgdarbību prasmju apraksts		
	B1	B2
1. PLĀNOŠANA		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Saziņā mērķtiecīgi prot izmantot apgūto vārdu krājumu, frāzes un gramatiskās formas un struktūras. Prot strukturēt informāciju pēc uzbūves vienkāršos tekstos.	Saziņā mērķtiecīgi prot izmantot daudzveidīgus valodas līdzekļus – vārdu krājumu un gramatiskās formas un struktūras. Prot strukturēt informāciju dažādos ikdienas saziņā un mācībās nepieciešamos tekstos.
11–15	Prot formulēt vienkāršus argumentus ikdienas sarunās un mācību situācijās, piem., īsi paskaidrot un pamatot savu viedokli, jautāt un atbildēt uz jautājumiem. Spēj uztvert būtiskākās valodas īpatnības formālās un neformālās saziņas situācijās.	Spēj izvēlēties atsevišķas argumentācijas stratēģijas diskusijā un citās sarunās. Saprot un var atšķirt valodas lietojuma īpatnības formālās un neformālās saziņas situācijās. Spēj uztvert, saprot sarunbiedra individuālās valodas īpatnības un izturēšanos dažādās saziņas situācijās, atbilstoši reaģēt (gan verbāli, gan neverbāli). Saprot valodu un kultūru atšķirības, kā arī sociālās normas un pieņemumus, kas raksturīgi latviešu valodas lietojumā, ievēro šīs īpatnības saziņā.
	Es protu	
7–10 11–15	- izmantot saziņā apgūto vārdu krājumu, frāzes un gramatiskās formas un struktūras atbilstoši saziņas situācijai un mērķim - loģiski sakārtot informāciju, veidojot pēc uzbūves vienkāršu tekstu	- izmantot saziņā dažādus valodas līdzekļus, piemērojot tos runas situācijai un nolūkam, sarunbiedra vajadzībām - loģiski sakārtot informāciju, veidojot dažādus ikdienas saziņā un mācībās nepieciešamus tekstus

10.2. TABULA. Saziņā izmantojamo palīgdarbību prasmju apraksts		
	B1	B2
11–15	–	noteikt valodu un kultūru atšķirības, kā arī sociālās normas un pieņēmumus, kas raksturīgi latviešu valodas lietojumā; ievērot šīs īpatnības saziņā.
	Es varu	
11–15	- izvēlēties un formulēt vienkāršus argumentus sarunās, piem., īsi paskaidrot un pamatot savu viedokli, atbildēt uz jautājumiem - uztvert būtiskākās valodas īpatnības formālās un neformālās saziņas situācijās	- izvēlēties atsevišķas argumentācijas stratēģijas dažādās sarunās, piem., formulēt apgalvojumus un tos skaidrot/pamatot, atbildēt uz iebildumiem, aizstāvēt izteikto viedokli - saprast un atšķirt valodas lietojuma īpatnības formālās un neformālās saziņas situācijās - uztvert/saprast sarunas partnera individuālās valodas īpatnības un izturēšanos dažādās saziņas situācijās, atbilstoši reaģēt (gan verbāli, gan neverbāli)
2. KOMPENSĒŠANA		
7–10 11–15	Prot atbilstoši situācijai izmantot žestus, mīmiku un atdarināt kādu darbību, raksturot jēdzienus un izteikties ar sinonīmu un antonīmu palīdzību, kā arī atsevišķus vārdus/izteikumus skaidrot aprakstoši, lai saziņā sniegtu nepieciešamo informāciju. Prot izmantot vārdnīcas vai citus uzziņu avotus, lai atrastu vārda nozīmes skaidrojumu un diskutētu ar citiem par vārda nozīmi un lietojumu. Prot uzdot dažādus jautājumus, lai labāk saprastu runas saturu.	
	Es protu	
7–10 11–15	- izmantot zināmos sinonīmus un antonīmus, runājot par dažādām reālijām, kuru nosaukumus nezinu, kā arī raksturot kādu jēdzienu aprakstoši, ja nezinu atbilstošo vārdu - izmantot žestus, lai norādītu uz lietām vai atdarinātu darbības, kuru nosaukumus nezinu - pajautāt, lai saprastu vai precizētu informāciju	

6.2. STARPNIECĪBA UN STARPNIECĪBAS STRATĒGIJAS

6.2.1. Starptautiskās kā komunikatīvās un izzinātājdarbības raksturojums

11.1. TABULA. Starptautiskās darbību apraksts			
	A0	A1	A2
1. VISPĀRĪGS STARPNIECĪBAS PRASMJU APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Prot atkārtot citas personas teikto. Var nodot/paziņot ļoti vienkāršu informāciju par pazīstamām tēmām.		Prot ar vienkāršu izteikumu, jautājumu palīdzību palūgt , lai sarunbiedrs izskaidro, precizē dzirdēto/lasīto. Prot nosaukt galvenos plāna/saturiskos punktus, ja teksts ir vienkāršs, skaidri strukturēts un tajā runāts par interesējošiem ikdienas jautājumiem.
11–15 gadus veci skolēni			
11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var nodot/paziņot vienkāršu informāciju par dažādiem sadzīviskiem un mācību jautājumiem īsa teksta formā, nepieciešamības gadījumā izmantojot žestus, attēlojot darbības un papildinot teikto ar vizuālu informāciju.
Es protu			
7–10 11–15	› atkārtot īsus citas personas izteikumus › informēt par tikšanās vietu un laiku, personām, objektiem, to skaitu, cenu utt., izmantojot atsevišķus vārdus, īsas frāzes, nepieciešamības gadījumā arī žestus <i>Tur ir ēdnīca. Kase – tur! [Tas maksā] divus eiro. [Man lūdzi] vienu saldējumu.</i>	› atkārtot īsus citas personas izteikumus › nodot/paziņot vienkāršu informāciju, piem., par ikdienas notikumiem, par to, kas, kur un kad notiks, atsevišķu izteikumu vai īsa teksta formā un papildinot izklāstu ar žestiem un/vai vizuālu informāciju, piem., kartēm, norādēm, afišām utt.	› precizēt nepieciešamās informācijas saturu, izmantojot vienkāršus jautājumus › īsi informēt par saturiski būtisko atbilstoši teksta struktūrai
11–15	–	–	› informēt par dažādiem sadzīviskiem un mācību jautājumiem īsa teksta formā, papildinot stāstījumu ar žestiem, attēlojot darbības un teikto vizuāli ilustrējot, piem., ar TV programmu, afišu, preču katalogu u. c. attēlu palīdzību

11.1. TABULA. Starpniecības darbību apraksts			
	A0	A1	A2
2. STARPNIECĪBAS DARBĪBU IZMANTOJUMS MUTVĀRDU SAZIŅĀ			
2.1. LOĢISKAS SARUNAS IESPĒJU IZMANTOJUMS			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot palūgt izskaidrot, precizēt dzirdēto, lasīto, izmantojot vienkāršus izteikumus, jautājumus.
Es protu			
7–10 11–15	–	–	➤ palūgt precizēt nepieciešamo informāciju, izmantojot vienkāršus jautājumus, atsevišķus vārdus un frāzes
2.2. SPECIFISKAS (darbības jomai raksturīgas) INFORMĀCIJAS IEKĻAUŠANA MUTVĀRDU SAZIŅĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot nodot/paziņot vienkāršu, paredzamu informāciju, piem., par to, kas, kur un kad notiks, izmantojot atsevišķus vārdus vai īsus izteikumus. Prot ļoti vienkāršā veidā pārstāstīt ar skaitļiem izteiktu informāciju, kas norādīta īsos un vienkāršos ilustrētos tekstos.	Prot citus informēt (paskaidrot citiem) par kaut ko specifisku dažādos mācību priekšmetos, sportā, interešu izglītībā, izklaides spēļu jomā utt., izmantojot atsevišķus vārdus, īsus izteikumus.
Es protu			
7–10 11–15	–	➤ īsi informēt, piem., par dažādu pasākumu, notikumu norises vietu un laiku ➤ ļoti vienkāršā formā pastāstīt, piem., par preces cenu, kas norādīta reklāmā vai kādā katalogā u. tml.	➤ ar atsevišķu vārdu vai īsu izteikumu palīdzību klātesošajiem pastāstīt par specifiskiem mācību jautājumiem, vaļasprieku, sporta nodarbībām vai citām nodarbēm (mākslas skolā, mūzikas skolā, pulciņos)
2.3. TEKSTVEIDE MUTVĀRDU SAZIŅĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot vienkārša teksta saturu pārveidot atbilstoši saziņas mērķim, piem., pārstāstīt tekstu saviem vārdiem, papildinot stāstījumu ar žestiem, zīmējumiem vai dzimtās valodas vārdiem. Prot pārveidot tekstu vai tā daļas atbilstoši saziņas mērķim, pārstāstīt kādu notikumu saviem vārdiem, veidot dialogu, izmantojot citu tekstu kā paraugu.

11.1. TABULA. Starpniecības darbību apraksts			
	A0	A1	A2
	Es varu		
7–10 11–15	–	–	› uztvert saturiski un formas ziņā viegli saprotama teksta struktūru › pārveidot tekstu, tā struktūru atbilstoši apgūtajiem tekstveides nosacījumiem, piem., dzirdēto monologrunu pārveidot dialogā
2.4. RUNĀTĀ TEKSTA MUTISKĀ TULKOŠANA			
7–10	Nav sasniedzams.		Prot tulkot īsu, vienkāršu tekstu (piem., par pazīstamiem priekšmetiem), ietverot tulkojumā būtiskāko informāciju.
11–15	Nav sasniedzams.	Prot tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus izteikumus un vienkāršu tekstu, ja tā saturā ir ietverta zināma informācija.	
	Es protu		
7–10	–	–	› tulkot atsevišķus zināmus vārdus, frāzes un īsus izteikumus › tulkot vienkāršus tekstus, kuros ir zināma informācija
11–15	–	› tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus izteikumus un vienkāršu tekstu, ja tā saturā ir ietverta pazīstama informācija	
2.5. RAKSTVEIDA TEKSTA MUTISKĀ TULKOŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot tulkot atsevišķus vārdus un frāzes, kas sastopami dažādos paziņojumos, plakātos, programmās, bukletos u. c.	Prot tulkot īsus izteikumus un tekstus, kas ietver pazīstamu informāciju.
11–15	Nav sasniedzams.	Prot tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus izteikumus un nelielu, vienkāršu tekstu, kas ietver pazīstamu informāciju, piem., paziņojumus, norādes, afišu tekstus.	
	Es protu		
7–10	–	› tulkot atsevišķus – man zināmus – vārdus, frāzes un īsus izteikumus	› tulkot vienkāršos rakstveida tekstos ietvertu zināmu informāciju par ikdienu, personiskajām interesēm vai vajadzībām
11–15	–	› tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus izteikumus un nelielus tekstus par pazīstamu tēmu	

11.1. TABULA. Starpniecības darbību apraksts

	A0	A1	A2
3. STARNIECĪBAS DARBĪBU IZMANTOJUMS RAKSTVEIDA SAZIŅĀ			
3.1. SPECIFISKAS (darbības jomai raksturīgas) INFORMĀCIJAS IZKLĀSTS RAKSTVEIDA TEKSTĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot uzrakstīt personas datus, citu informāciju par sevi vai kādu personu, nepieciešamos skaitļus (piem., cenas) un ciparus. Prot izrakstīt no teksta ļoti vienkāršu informāciju personiskām vajadzībām, ja šī teksta valoda ir vienkārša un teksts ir papildināts ar ilustrācijām. Prot vienkāršos, īsos teikumos uzrakstīt specifisku informāciju, kas nepieciešama, piem., dažādos mācību priekšmetos, interešu izglītībā, izklaides spēļu u. c. jomās.	
	Es protu		
7–10 11–15	—	› uzrakstīt/izrakstīt no teksta specifisku informāciju, piem., mērvienības, uzvārdus utt.	› uzrakstīt īsa, vienkārša un viegli uztverama ziņojuma galvenos (plāna) punktus
11–15	—		› īsos teikumos uzrakstīt vienkāršu informāciju par specifiskiem mācību un interešu jomas jautājumiem, piem., vaļasprieku, nodarbībām sportā vai citās interešu grupās mākslas skolā, mūzikas skolā, pulciņos
3.2. TEKSTVEIDE RAKSTVEIDA SAZIŅĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot pārveidot tekstu, tā struktūru atbilstoši saziņas mērķim, jauno tekstu veidojot pēc parauga.
	Es protu		
7–10 11–15	—	—	› pārveidot vienkāršu tekstu vai kādu tā daļu atbilstoši saziņas mērķim, piem., pārstāstīt notikumu saviem vārdiem, jauno tekstu veidojot pēc parauga
3.3. RAKSTISKĀ TULKOŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Ar vārdnīcas palīdzību prot tulkot vienkāršus vārdus un frāzes.	Prot aptuveni pārtulkot īsus teikumus un vienkāršus tekstus par pazīstamām un ikdienas tēmām. Neraugoties uz kļūdām, tulkojums ir saprotams.
11–15	Nav sasniedzams.	Prot tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus teikumus un nelielus tekstus, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu, — ja tulkojamā materiāla informācija ir zināma.	
	Es protu		
7–10 11–15	—	› tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus teikumus un vienkāršus tekstus, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu	

11.2. TABULA. Starpniecības darbību apraksts

	B1	B2
1. VISPĀRĪGS STARPNIECĪBAS PRASMJU APRAKSTS		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Var nodot (pārstāstīt, pārfrāzēt) vienkāršu informāciju par pazīstamu tematu, izmantojot labi zināmu leksiku, saziņas frāzes (uzrunas, pieklājības frāzes utt.) un vienkāršas gramatiskās formas un struktūras. Kā starpnieks var pārjautāt vai precizēt saņemto informāciju, nepieciešamības gadījumā izmantojot arī atbilstošus neverbālos izteiksmes līdzekļus vai uzskates līdzekļus (piem., attēlu, priekšmetu, mehānismu, atveidot tā darbību).	Var nodot (pārstāstīt, pārfrāzēt) vienkāršu informāciju neformālās saziņas situācijās, izmantojot pazīstamu leksiku un vienkāršas gramatiskās formas un struktūras.
11–15	Brīvā formā mutvārdos un rakstveidā prot tulkot saturiski un pēc uzbūves vienkāršus tekstus/sarunas. Prot izveidot un tulkot no citas valodas īsus kopsavilkumus. Prot iegūt un fiksēt (ja nepieciešams – pierakstīt) konkrētu informāciju, lai vienkāršā tekstā to izklāstītu saziņas partnerim.	Prot iegūt un apkopot samērā plašu informāciju no dažādiem avotiem, lai to izklāstītu saziņas partnerim. Prot izveidot vai tulkot no citas valodas dažādus kopsavilkumus. Rakstveidā pietiekami precīzi var tulkot dažādus informatīvus un mākslinieciskus tekstus par pazīstamām tēmām, vajadzības gadījumā izmantojot uzziņu avotus, pārbaudot un precizējot (redigējot) tekstu vai izmantojot speciālistu konsultācijas. Var nodot (pārstāstīt, pārfrāzēt) vienkāršu informāciju formālās saziņas situācijās.
	Es varu, protu	
7–10 11–15	› pārstāstīt vienkāršu informāciju par pazīstamu tematu, izmantojot labi pazīstamu leksiku, saziņas frāzes un vienkāršas gramatiskās formas un struktūras › pārjautāt, precizēt saņemto informāciju un to interpretēt, nepieciešamības gadījumā izmantojot arī atbilstošus neverbālos līdzekļus vai uzskates līdzekļus (piem., attēlu, priekšmetu, mehānismu, atveidot tā darbību)	› samērā precīzi/detalizēti pārstāstīt informāciju vai atstāstīt saturiski būtiskāko neformālās saziņas situācijās, izmantojot pazīstamu leksiku un zināmas gramatiskās formas un struktūras
11–15	› iegūt un fiksēt (ja nepieciešams – pierakstīt) konkrētu informāciju, lai vienkāršā tekstā to izklāstītu saziņas partnerim › izveidot un tulkot no citas valodas īsus kopsavilkumus › brīvā formā pārtulkot vienkāršus tekstus/sarunas mutvārdos un rakstveidā	› samērā precīzi/detalizēti pārstāstīt informāciju vai atstāstīt saturiski būtiskāko formālās saziņas situācijās, izmantojot pazīstamu leksiku un zināmas gramatiskās formas un struktūras › iegūt un apkopot samērā plašu informāciju no dažādiem avotiem un izklāstīt to saziņas partnerim › uzrakstīt un tulkot no citas valodas dažādus kopsavilkumus › rakstveidā pietiekami precīzi tulkot dažādus informatīvus un mākslinieciskus tekstus par pazīstamām tēmām, vajadzības gadījumā izmantojot uzziņu avotus, pārbaudot un precizējot (redigējot) tekstu vai izmantojot speciālistu konsultācijas

11.2. TABULA. Starpniecības darbību apraksts		
	B1	B2
2. STARPNIECĪBAS DARBĪBU IZMANTOJUMS MUTVĀRDU SAZIŅĀ		
2.1. LOĢISKAS SARUNAS IESPĒJU IZMANTOJUMS		
7–10 11–15	Var vienkāršā sarunā īsi pārstāstīt, paskaidrot vai tulkot informāciju par ikdienas un mācību jautājumiem, lai nodrošinātu saziņu.	Var sarunā detalizēti vai vispārīgi pārstāstīt, skaidrot vai tulkot informāciju par dažādām pazīstamām tēmām un mācību jautājumiem, lai nodrošinātu komunikāciju.
	Prot palūgt skaidrojumus, precizējumus dzirdētajam, lai kā starpnieks nodotu/sniegtu informāciju tālāk. Prot izmantot dažādās klausīšanās, skatīšanās un uztveres stratēģijas, lai sagatavotu un tālāk nodotu noteiktu informāciju.	
	Es varu, protu	
7–10 11–15	➤ vienkāršā sarunā kā starpnieks pārstāstīt, skaidrot vai tulkot informāciju par ikdienas un mācību jautājumiem	➤ sarunā kā starpnieks detalizēti vai vispārīgi pārstāstīt, skaidrot vai tulkot informāciju par dažādām pazīstamām tēmām un mācību jautājumiem
	➤ sarunā palūgt izskaidrot, precizēt dzirdēto, lai kā starpnieks nodotu/sniegtu informāciju	
	Es protu	
7–10 11–15	➤ izmantot dažādās klausīšanās, vizuālās un verbāli loģiskās uztveres stratēģijas, piem., klausoties saprast teikto kopsakarībās un detaļās, kā arī kritiskās domāšanas procesā izveidotu tekstu nodot tālāk	
2.2. SPECIFISKAS (darbības jomai raksturīgas) INFORMĀCIJAS IEKĻAUŠANA MUTVĀRDU SAZIŅĀ		
7–10 11–15	Var mutvārdu saziņā atstāstīt/pārstāstīt, paskaidrot, tulkot specifisku informāciju par mācību jautājumiem, izmantojot plaši lietotu leksiku un izteikumus, kā arī vienkāršas gramatikās formas un konstrukcijas.	Var mutvārdu saziņā atstāstīt, paskaidrot, tulkot specifisku informāciju, izmantojot terminus un speciālo leksiku.
	Es varu	
	➤ kā starpnieks atstāstīt, skaidrot, tulkot vienkāršu ar mācībām un interesēm saistītu specifisku informāciju	➤ kā starpnieks informēt par dažādiem specifiskiem jautājumiem, izmantojot terminus, speciālo leksiku, veidojot plašāku jēdzienu un parādību aprakstu/raksturojumu
2.3. TEKSTVEIDE MUTVĀRDU SAZIŅĀ		
7–10 11–15	Prot tematiski dažādu tekstu saturu pārveidot , piem., pārstāstīt tekstu saviem vārdiem, atbilstoši saziņas mērķim. Izmantojot atslēgvārdus un domu kartes, prot izveidot vienkāršu strukturētu tekstu un izklāstīt to citiem.	Prot interpretēt informāciju un loģiski sakārtota, strukturēta teksta formā atstāstīt, skaidrot, tulkot to citiem.

11.2. TABULA. Starpniecības darbību apraksts		
	B1	B2
	Es protu	
7–10 11–15	➤ pārveidot tekstu, tā struktūru atbilstoši apgūtajiem tekstveides nosacījumiem, piem., dialogrunu pārveido monologrunā, ievērojot saziņas nolūku ➤ izmantojot atslēgvārdus un domu karti, veidot saistītu un strukturētu runu	➤ interpretēt/pārveidot teksta saturu, lai padarītu tekstu vieglāk uztveramu un saprotamu ➤ saprotami pārveidot monologrunas un dialogrunas saturu
2.4. RUNĀTĀ TEKSTA MUTISKĀ TULKOŠANA		
7–10	Var aptuveni pārtulkot būtiskāko informāciju īsā, vienkāršā tekstā par zināmiem, iepriekš aplūkotiem jautājumiem.	Var pārtulkot būtiskāko informāciju īsā, vienkāršā tekstā par zināmiem, iepriekš aplūkotiem jautājumiem.
11–15	Var pārtulkot īsu, saistītu tekstu par zināmiem jautājumiem, tulkojumā iekļaujot būtiskāko informāciju.	Var pārtulkot tekstu par zināmiem jautājumiem, izmantojot atslēgvārdus un kontekstuāli izprotot satura nianšes un vārdu nozīmes.
	Es varu	
7–10	➤ sniegt aptuvenu īsa, vienkārša teksta tulkojumu par zināmiem, iepriekš aplūkotiem jautājumiem	➤ tulkot būtiskāko informāciju īsā, vienkāršā tekstā par zināmiem, iepriekš aplūkotiem jautājumiem
11–15	➤ tulkot vienkāršus tekstus, kuros ir pazīstama informācija, plaši lietojama leksika un vienkāršas gramatiskās struktūras	➤ tulkot tekstu, ja tā saturā ir ietverta pazīstama informācija un atslēgvārdi, kontekstuāli uztveramas satura nianšes
2.5. RAKSTVEIDA TEKSTA MUTISKĀ TULKOŠANA		
7–10	Var pārtulkot īsus un vienkāršus tekstus, kas ietver pazīstamu informāciju.	
11–15	Var pārtulkot īsu, saistītu tekstu par zināmiem jautājumiem, ja izmantota plaši lietojama leksika un vienkāršas gramatiskās struktūras.	Var pārtulkot tekstu par zināmiem jautājumiem, izmantojot atslēgvārdus un kontekstuāli izprotot satura nianšes un nosakot vārdu nozīmes.
	Es varu	
7–10	➤ tulkot īsus un vienkāršus tekstus, kas ietver pazīstamu informāciju	
11–15	➤ tulkot vienkāršus tekstus, kuros ir pazīstama informācija, plaši lietojama leksika un vienkāršas gramatiskās struktūras	➤ tulkot tekstu, ja tā saturā ir ietverta pazīstama informācija, atslēgvārdi un informācijas uztveri atvieglo konteksts

11.2. TABULA. Starpternieibās darbību apraksts

	B1	B2
3. STARPTERNIEIBĀS DARBĪBU IZMANTOJUMS RAKSTVEIDA SAZIŅĀ		
3.1. SPECIFISKAS (darbības jomai raksturīgas) INFORMĀCIJAS IZKLĀSTS RAKSTVEIDA TEKSTĀ		
7–10 11–15	Izmantojot starpternieibās darbības, var pēc dzirdētā, redzētā vai pieredzētā uzrakstīt īsu tekstu (piem., nodarbības satura plānu, galvenās idejas) vai izrakstīt no teksta specifisku informāciju (īsu konspektu, nozīmīgākos faktus) par mācību un noteiktu interešu jomu jautājumiem.	Izmantojot starpternieibās darbības, var uzrakstīt pēc dzirdētā vai redzētā tekstu (piem., kopsavilkumu) vai izrakstīt no teksta specifisku informāciju (piem., detalizētu konspektu, faktu kopsavilkumu) par mācību un dažādu interešu jomu jautājumiem.
	Es varu	
7–10 11–15	pēc dzirdētā vai pieredzētā uzrakstīt nelielu tekstu (piem., nodarbības satura plānu, galvenās idejas) vai izrakstīt no teksta specifisku informāciju (īsu konspektu, nozīmīgākos faktus) par mācību un noteiktu interešu jomu jautājumiem	pēc dzirdētā vai redzētā uzrakstīt tekstu (piem., kopsavilkumu) vai izrakstīt no teksta specifisku informāciju (piem., detalizētu/izvērstu konspektu, faktu kopsavilkumu) par mācību un dažādu interešu jomu jautājumiem
3.2. TEKSTVEIDE RAKSTVEIDA SAZIŅĀ		
7–10	Prot atsevišķus informācijas fragmentus apvienot jēdzieniski saistītā, loģiski strukturētā tekstā.	Prot izveidot iecerētā teksta plānu. Prot izveidot tekstu, korekti apkopojot informāciju no vairākiem avotiem, norādot atsaucē. Spēj izveidoto starpterniektestu pilnveidot, pārbaudīt, veikt tajā labojumus .
11–15	Prot veidot/pārveidot atsevišķus pazīstamus tekstus, ievērojot noteiktas tekstveides prasības (loģiskumu, strukturētību).	Prot veidot/pārveidot tekstu, ievērojot noteiktas tekstveides prasības (loģiskumu, strukturētību) un saglabājot informācijas precizitāti atbilstoši lasītāja valodas prasmēm un zināšanām. Spēj citu radītos tekstus pārbaudīt, uzlabot , piem., novērst vārdu atkārtoto, pilnveidot izteiksmes stilu un ievērot atbilstību pareizrakstības normām.
	Es protu, spēju	
7–10 11–15	atsevišķus informācijas fragmentus apvienot jēdzieniski saistītā, loģiski strukturētā tekstā	- iepriekš izplānot teksta saturu un uzbūvi, veidojot piezīmes, domu karti, izvērstu plānu, nosakot atslēgvārdus - izveidot tekstu (piem., pārskatu, ziņojumu), apkopojot informāciju no vairākiem avotiem, norādot atsaucē un izvairoties no plāģiātisma - pilnveidot, pārbaudīt izveidoto starpterniektestu, veikt tajā labojumus

11.2. TABULA. Starpniecības darbību apraksts		
	B1	B2
11–15	› veidot/pārveidot atsevišķus pazīstamus tekstus atbilstoši lasītāja valodas prasmes līmenim, ievērojot noteiktas tekstveides prasības	› veidot/pārveidot tekstu atbilstoši lasītāja valodas prasmēm un zināšanām un vajadzībām, ievērojot noteiktas tekstveides prasības (loģiskumu, strukturētību) un saglabājot diezgan augstu informācijas precizitāti › pārbaudīt citu radītos tekstus, tos uzlabot, piem., novērst vārdu atkārtošanos, pilnveidot izteiksmes stilu un ievērot atbilstību pareizrakstības normām
3.3. RAKSTISKĀ TULKOŠANA		
11–15	Var pārtulkot vienkāršus tekstus, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu vai tulkošanu programmu.	Var samērā precīzi pārtulkot tekstus, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu vai tulkošanu programmu.
	Es varu	
7–10 11–15	› tulkot vienkāršus tekstus, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu vai tulkošanas programmu	› tulkot tekstus, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu vai tulkošanas programmu

6.3.

AR VALODU SAISTĪTĀS KOMPETENCES

6.3.1.

Tekstveide

12.1. TABULA. Tekstveides prasmju apraksts			
	A0	A1	A2
1. RAKSTĪTPRASME UN TEKSTA APSTRĀDE/PĀRVEIDE			
7–10 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Prot pārrakstīt vārdus un frāzes, piem., ikdienas priekšmetu nosaukumus, regulāri lietotas frāzes. Prot pietiekami pareizi (ne vienmēr saskaņā ar pareizrakstības likumiem) uzrakstīt vārdus no sava vārdu krājuma.	Prot pārrakstīt drukātus vai ar roku rakstītus īsus teikumus un vienkāršus tekstus par ikdienas tematiem, nepieciešamības gadījumā tos pārveidojot.
11–15 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Prot pārrakstīt teikumus un īsus tekstus, nepieļaujot kļūdas pierakstā.	Prot pārrakstīt teikumus un īsus tekstus, vajadzības gadījumā tos pārveidojot.
Es protu			
7–10	–	› uzrakstīt apgūtos vārdus pietiekami pareizi, bet ne vienmēr saskaņā ar pareizrakstības likumiem	› uzrakstīt īsus teikumus un vienkāršus tekstus, pieļaujot dažas pareizrakstības kļūdas
11–15	–	› pārrakstīt vārdus un frāzes, arī īsus tekstus (dzejoļus, norādījumus, uzdevumu noteikumus), nepieļaujot kļūdas	› pārrakstīt drukātus vai ar roku rakstītus teikumus un frāzes, arī īsus tekstus, nepieciešamības gadījumā tos pārveidojot
2. PIERAKSTU VEIKŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var pierakstīt konkrētu informāciju, izmantojot zināmus vārdus un īsus teikumus.
Es varu			
7–10	–	–	› pierakstīt atslēgvārdus, kas tiek minēti tekstā un kas palīdz atcerēties/saprast teksta saturu

12.1. TABULA. Tekstveides prasmju apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	–	–	➤ Īsi pierakstīt konkrētu informāciju • par sadzīviskiem un mācību jautājumiem • par ikdienas darbiem • par iepirkumiem (preces, kas jānopērk) • stundu sarakstu • uzdevumus un mājasdarbus • klasesbiedriem un vecākiem
3. VIEDOKĻA FORMULĒŠANA PAR KULTŪRAS NOTIKUMIEM (LITERATŪRAS UN MĀKSLAS DARBIEM U. C.)			
7–10	Nav sasniedzams.	Ar vienkāršu vārdu un frāžu palīdzību var izteikt (mutvārdos un rakstveidā) savu patiku vai nepatiku par to vai citu literatūras vai mākslas darbu, par šo darbu ietekmi.	
11–15	Nav sasniedzams.	Īsos teikumos var izteikt vienkāršu vērtējumu par mākslas darbu (daiļdarbu, gleznu, skaņdarbu, filmu utt.).	Īsā tekstā var izteikt vienkāršu vērtējumu par mākslas darbu (daiļdarbu, gleznu, skaņdarbu, filmu utt.).
	Es varu		
7–10	–	➤ pateikt, vai literatūras/ mākslas darbs patīk vai nepatīk	➤ pastāstīt, kā literārais/ mākslas darbs ietekmē mani
11–15	–	➤ īsos teikumos izteikt vienkāršu vērtējumu par literatūras vai mākslas darbu, kultūras parādību/ notikumu <i>Man patika/nepatika filma.</i> <i>Tā ir interesanta grāmata.</i>	➤ Īsā, vienkāršā tekstā izteikt savu vērtējumu par literatūras vai mākslas darbu, kultūras parādību/notikumu

12.2. TABULA. Tekstveides prasmju apraksts		
	B1	B2
1. RAKSTĪTPRASME UN TEKSTA APSTRĀDE/PĀRVEIDE		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Prot pārrakstīt vienkāršus tekstus, nepieciešamības gadījumā tos pārveidojot atbilstoši komunikācijas mērķim.	Prot pārrakstīt dažādus tekstus, tos pārveidot un pielāgot savām vajadzībām.
11–15	Prot uzlabot teksta kvalitāti, izmantojot pareizrakstības pārbaudes rīkus.	

12.2. TABULA. Tekstveides prasmju apraksts		
	B1	B2
	Es protu	
7–10 11–15	➤ pārrakstīt drukātus vai ar roku rakstītus vienkāršus tekstus, nepieciešamības gadījumā tos pārveidojot	➤ pārrakstot tekstu, to pārveidot un pielāgot savām vajadzībām
11–15	➤ izmantot pareizrakstības pārbaudes rīkus teksta pārbaudei	
2. PIERAKSTU VEIKŠANA		
7–10 11–15	Var īsi piarakstīt informāciju, nepieciešamības gadījumā izmantojot atslēgvārdus un saīsinātu pierakstu. Var pierakstīt īsu specifisku informāciju dažādos mācību priekšmetos, interešu izglītībā, izklaides u. c. jomās.	Var pierakstīt nepieciešamo informāciju dažādos mācību priekšmetos un interešu jomās, izmantojot atslēgvārdus.
11–15	Var izveidot īsu konspektu, piarakstīt svarīgāko par dzirdēto vai izlasīto.	Var pietiekami detalizēti piarakstīt lasīto vai dzirdēto informāciju, izceļot tekstā svarīgāko. Var izveidot detalizētu konspektu, piarakstīt svarīgāko par dzirdēto un izlasīto.
	Es varu	
7–10 11–15	➤ pierakstīt konkrētu informāciju, nepieciešamības gadījumā izmantojot atslēgvārdus un saīsinātu pierakstu	➤ pierakstīt sev nepieciešamo informāciju dažādos mācību priekšmetos un interešu jomās
11–15	➤ izveidot īsu, vienkāršu konspektu par dzirdēto vai izlasīto ➤ pierakstīt specifisku informāciju, kas nepieciešama, piem., dažādos mācību priekšmetos, interešu izglītībā, izklaides u. c. jomās	➤ pietiekami detalizēti pierakstīt informāciju, izceļot tekstā svarīgāko ➤ izveidot detalizētu konspektu, pierakstīt svarīgāko par dzirdēto, redzēto un izlasīto ➤ pierakstīt specifisku informāciju dažādos mācību priekšmetos un interešu jomās, izmantojot atslēgvārdus
3. VIEDOKĻA FORMULĒŠANA PAR KULTŪRAS NOTIKUMIEM (LITERATŪRAS UN MĀKSLAS DARBIEM U. C.)		
7–10 11–15	Var izteikt vienkāršu rakstveida vērtējumu par mākslas darbu (daiļdarbu, gleznu, skaņdarbu, filmu utt.).	Var izveidot izvērstu vērtējumu par mākslas darbu (daiļdarbu, gleznu, skaņdarbu, filmu utt.). Var ieteikt noskatīties, noklausīties vai izlasīt kādu mākslas darbu (rekomendācija, ieteikums).
11–15	Nav sasniedzams.	Var uzrakstīt vienkāršu recenziju par mākslas darbu (daiļdarbu, gleznu, skaņdarbu, filmu utt.).
	Es varu	
7–10 11–15	➤ īsā, vienkāršā tekstā izteikt savu vērtējumu par literatūras vai mākslas darbu, kultūras parādību/notikumu	➤ izteikt pārdomas un ieteikt citiem iepazīties ar kādu mākslas darbu
11–15	—	➤ uzrakstīt īsu, bet detalizētu vērtējumu par kādu kultūras notikumu

6.3.2. Lingvistiskā kompetence

13.1. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts

	A0	A1	A2
1. VISPĀRĪGS VALODAS PRASMJU UN ZINĀŠANU (sasniedzamo rezultātu) APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Prot izmantot atsevišķus vārdus un izteikumus, lai sniegtu vienkāršu informāciju par sevi, kā arī ļoti vienkāršā veidā sazinātos ikdienas situācijās.	Prot izmantot tematiski ierobežotu leksikas krājumu, vienkāršus izteicienus un nelielu skaitu vārdformu, lai sniegtu informāciju, sazinātos par interesējošiem jautājumiem, veidotu īsu vēstījumu vai aprakstu par pazīstamu tēmu.	Prot izmantot apgūto vārdu krājumu, frāzes, vārdformas, vienkāršas struktūras (vienkāršus paplašinātus) teikumus, lai sazinātos par pazīstamām tēmām (skolu, ģimeni, interesēm, ikdienas vajadzībām u. c.). Prot veidot neliela apjoma vēstījumu un aprakstu par pazīstamu tēmu, kā arī lietišķu tekstu (vēstuli, ielūgumu, afišu) pēc parauga.
Es protu			
7–10 11–15	> izmantojot atsevišķus vārdus un izteikumus, pastāstīt par sevi vai sazināties vienkāršās ikdienas situācijās	> izmantot ierobežotu vārdu krājumu un gramatiskās struktūras, lai sniegtu informāciju par pazīstamām tēmām, sazinātos vienkāršās situācijās, veidotu īsu vēstījuma un apraksta formas tekstu	> izmantot apgūto vārdu krājumu, frāzes un gramatiskās struktūras, lai sazinātos par pazīstamām tēmām, sniegtu un iegūtu nepieciešamo informāciju > patstāvīgi veidot neliela apjoma tekstu – vēstījumu un aprakstu, kā arī lietišķa satura tekstu pēc parauga
2. VĀRDU KRĀJUMS			
2.1. VĀRDU KRĀJUMA APJOMS			
7–10 11–15	Ir apgūts pamatleksikas krājums, kas saistīts ar konkrētām tēmām un situācijām.		Ir apgūts pietiekams vārdu krājums, lai izteiktu vienkāršas vajadzības, piedalītos ikdienišķās sarunās par zināmām tēmām, veidotu neliela apjoma tekstus – vēstījumu, aprakstu, personiskās piezīmes, lietišķu vēstuli, ielūgumu, afišu u. c.
Esmu apguvis			
7–10 11–15	> nelielu, ļoti ierobežotu vārdu krājumu, kas nepieciešams vienkāršās ikdienas saziņas situācijās	> nelielu, tematiski ierobežotu vārdu krājumu, lai sazinātos par zināmām tēmām biežāk sastopamās ikdienas runas situācijās, kā arī veidotu īsu tekstu	> vārdu un frāžu krājumu, lai izteiktu vienkāršas, ikdienišķas vajadzības, varētu piedalīties sarunās par zināmiem jautājumiem, veidotu vēstījumu, aprakstu, kā arī lietišķa satura tekstu pēc parauga

13.1. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts			
	A0	A1	A2
2.2. VĀRDU KRĀJUMA LIETOJUMS			
7–10 11–15	Prot izmantot atsevišķus vārdus un frāzes, lai sniegtu vienkāršu informāciju un sazinātos vienkāršās ikdienas situācijās.	Prot izmantot nelielu, tematiski ierobežotu leksikas krājumu, lai sazinātos par zināmām tēmām, izteiktu vajadzības, veidotu vienkāršu tekstu.	
	Es protu		
7–10 11–15	› izmantot atsevišķus ikdienā lietotus vārdus, lai sniegtu vienkāršu informāciju, izteiktu vajadzības, jautātu un atbildētu	› izmantot apgūtu, tematiski ierobežotu vārdu krājumu, lai sazinātos par konkrētām ikdienas vajadzībām	
3. GRAMATISKĀ PRECIZITĀTE			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Ierobežotā apjomā prot lietot un teikumā/izteikumā sasaistīt dažādu vārdšķiru vārdus, vienkāršas gramatiskas konstrukcijas un teikuma modeļus, taču izteikumos var pieļaut dažādas gramatiskās kļūdas.	Prot lietot dažādu vārdšķiru vārdus un saistīt tos teikumos. Atbilstoši gramatikai prot izmantot dažādas, iepriekš labi apgūtas sintaktiskās konstrukcijas un teikuma modeļus, taču var pieļaut kļūdas gramatikā.
	Es protu		
7–10 11–15	—	› izmantot dažādu vārdšķiru vārdus un saistīt tos teikumā › lietot vienkāršas, iepriekš labi apgūtas sintaktiskās konstrukcijas un vienkāršus teikuma modeļus, taču pieļauju dažādas gramatiskās kļūdas › veidot vienkāršus nepaplašinātus un vienkāršus paplašinātus teikumus	› izmantot dažādu vārdšķiru vārdus un saistīt tos teikumā › lietot dažādas, iepriekš labi apgūtas gramatiskās konstrukcijas un teikuma modeļus, taču pieļauju atsevišķas gramatiskās kļūdas › veidot vienkāršus nepaplašinātus un vienkāršus paplašinātus teikumus, kā arī dažus plašāk lietotus saliktu teikumu veidus
4. FONĒTISKI FONOLOĢISKĀS SISTĒMAS PĀRVALDĪŠANA			
7–10 11–15	Pēc dzirdes mēģina atkārtot un izrunāt vārdus pietiekami skaidri un saprotami.	Prot izrunāt ļoti ierobežotu apjomu apgūto vārdu un iegaumētu izteicienu tā, lai tie ir saprotami dzimtās valodas runātājam. Ne visas latviešu valodas skaņas prot pareizi izrunāt . To lielā mērā nosaka valodas apguvēja dzimtās valodas skaņu sistēmas īpatnības.	Prot izrunāt vārdus un izteikumus pietiekami skaidri, kaut arī ir manāms dzimtās valodas akcents. Lai varētu saprast teikto, sarunbiedram laiku pa laiku jālūdz atkārtot teikto. Izrunā (īpaši intonācijā, uzsvārā) vēl aizvien ir izteikta dzimtās valodas ietekme , tomēr zināmo/apgūto vārdu izruna ir skaidra un saprotama.

13.1. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts			
	A0	A1	A2
	Es mēģinu/protu		
7–10 11–15	➤ izrunāt vārdus un vienkāršus izteikumus pietiekami skaidri un saprotami	➤ izrunāt apgūtus vārdus un izteicienus tā, lai tos uztvertu dzimtās valodas runātāji	➤ izrunāt apgūtus vārdus un frāzes pietiekami tuvu latviešu valodas izrunas normām, kā arī intonēt teikumus saistītā tekstā
4.1. SKAŅU UZTVERE UN ARTIKULĀCIJA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Ir apgūtas un prot izrunāt latviešu valodas skaņas vārdos, ja ir sarunbiedra atbalsts, piem., sarunbiedrs atkārtoti un labo teikto. Spēj klausoties sadalīt runas plūsmu vārdos un saprast iepriekš apgūtus vārdus.	Saprotami var izrunāt latviešu valodas skaņas un vārdus, tomēr atsevišķu skaņu izruna var sagādāt grūtības. Runas plūsmā spēj atpazīt vārdus un frāzes, ja sarunā lieto pazīstamus vārdus un runa ir par pazīstamām tēmām.
	Es protu		
7–10 11–15	—	➤ pietiekami skaidri izrunāt latviešu valodas skaņas vārdos, pēc iespējas precīzi ievērojot latviešu valodas izrunas likumus ➤ nepārtrauktā runas plūsmā nošķirt un saprast konkrētus latviešu valodas vārdus	➤ izrunā šķirt sarežģītākus izrunas gadījumus • balsīgos un nebalsīgos līdzskaņus laba – lapa , pērt – bērt • īsos un garos patskaņus masa – māsa , lapa – lapā • plato un šauro patskani e, ē ➤ izrunāt vārdus atbilstoši latviešu valodas skaņu izrunas likumiem ievērojot skaņu pozicionālās pārmaiņas <i>piecdesmit, kāds, mežs, divpadsmit</i> ➤ runas plūsmā atpazīt vārdus un frāzes, ja sarunā lieto pazīstamus vārdus un runa ir par pazīstamām tēmām
4.2. PROSODISKO ELEMENTU UZTVERE			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Mēģina izrunāt apgūtus vārdus un frāzes atbilstoši latviešu valodas prosodiskajām īpašībām, tomēr runā vērojams spēcīgs dzimtās valodas akcents. Nozīmīga sarunbiedra sadarbības vēlme un spēja, atbalsts.	
	Es varu/mēģinu		
7–10 11–15	—	➤ izrunāt apgūtus vārdus un frāzes, uzsverot atbilstošo zilbi ➤ izrunāt vārdus ar stiepto vai nestiepto zilbes intonāciju	

13.1. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts			
	A0	A1	A2
5. ORTOGRĀFIJAS PĀRZINĀŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot rakstīt apgūtos vārdus un frāzes atbilstoši to izrunai (pēc dzirdes), taču pieraksts ne vienmēr atbilst valodas pareizrakstības normām. Prot lietot pamata, vienkāršākās pieturzīmes – punktu, jautājuma zīmi.	
	Es protu		
7–10 11–15	–	➤ uzrakstīt pazīstamus vārdus, frāzes un teikumus atbilstoši to izrunai, taču ne vienmēr ievērojot pareizrakstība normas ➤ pareizi norakstīt vārdus, teikumus un īsu tekstu no tāfeles, mācību grāmatas ➤ lietot stāstījuma un jautājuma teikuma beigās atbilstošu pieturzīmi (punktu un jautājuma zīmi)	

13.2. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts		
	B1	B2
1. VISPĀRĪGS VALODAS PRASMJU UN ZINĀŠANU (sasniegamo rezultātu) APRAKSTS		
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Var sazināties par tēmām, kas saistītas ar ikdienas vajadzībām, interesēm un mācībām skolā, izmantojot samērā plašu valodas līdzekļu klāstu – vārdu, frāžu krājumu, vārdformas, kā arī vienkāršas sintaktiskās struktūras (vienkāršus paplašinātus teikumus un biežāk lietotus salikta teikuma veidus). Var sazināties (lai arī ar zināmu vilcināšanos) neparedzētās situācijās, kā arī samērā precīzi spontānā sarunā jautāt un atbildēt uz jautājumiem, vienkāršos vārdos izskaidrot savas idejas, izteikt savas domas.	Var samērā brīvi, bez vilcināšanās sazināties par zināmām un mazāk zināmām tēmām, kas saistītas ar ikdienas vajadzībām, interesēm un mācībām skolā, izmantojot plašu valodas līdzekļu klāstu – vārdu, frāžu krājumu, vārdformas, kā arī sarežģītākas sintaktiskās struktūras (vienkāršus un saliktus teikumus, iespaidumus un iestarpinājumus). Var samērā brīvi spontānā runā iesaistīties diskusijā, izteikt savas domas, pamatot viedokli.
	Es varu	
7–10 11–15	➤ izmantot apgūtos vārdus un frāzes, vārdformas un teikuma struktūras (gan vienkāršus teikumus, gan biežāk lietotus saliktus teikumu veidus), lai varētu sazināties par tēmām, kas saistītas ar ikdienas vajadzībām, interesēm un mācībām skolā, informēt citus un saņemt informāciju ➤ veidot dažādus neliela apjoma, t. sk. lietišķa satura, tekstus	➤ sazināties par zināmām un nezināmām tēmām, izmantojot dažādus valodas līdzekļus

13.2. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts		
	B1	B2
2. VĀRDU KRĀJUMS		
2.1. VĀRDU KRĀJUMA APJOMS		
7–10 11–15	Ir apgūts pietiekams vārdu krājums, lai spētu sazināties par tēmām, kas saistītas ar ikdienas vajadzībām, interesēm un mācībām skolā, piem., sadzīviskā sarunā uz ielas, sarunās iestādēs un dažādu pakalpojumu sniegšanas vietās, kultūras un izglītojošā pasākumā, mācību stundā.	Ir apgūts plašs vārdu krājums, lai varētu sazināties par tēmām, kas saistītas ar ikdienas vajadzībām, mācībām un vispārīgiem jautājumiem.
Esmu apguvis		
7–10 11–15	pietiekami plašu vārdu un frāžu krājumu, lai varētu sazināties par tēmām, kas saistītas ar ikdienas vajadzībām un mācībām skolā	plašu vārdu un frāžu krājumu, arī terminoloģiju un īpatnējo leksiku, lai varētu sazināties par dažādām tēmām
2.2. VĀRDU KRĀJUMA LIETOJUMS		
7–10 11–15	Prot izmantot samērā plašu, bet tematiski ierobežotu vārdu krājumu, lai sazinātos par zināmām tēmām, izteiktu vajadzības, atklātu saziņas nolūku, veidotu tekstu.	Prot izmantot samērā plašu vārdu krājumu, lai sazinātos par dažādām tēmām daudzveidīgās runas situācijās, veidotu noteikta žanra tekstu. Prot izmantot vārdus, lai pēc iespējas precīzāk izteiktu savu domu, nepieciešamības gadījumā pārfrāzējot vai aprakstoši izklāstot savu domu. Prot lietot sinonīmus un antonīmus, samērā plaši izmantot vārdus ar pārnestu nozīmi. Prot dažāda žanra tekstos un runas situācijās lietot iederīgu leksiku, t. sk. pazīstamu terminoloģiju un īpatnējo leksiku (sarunvalodas vārdus, atsevišķus vecvārdus, poētismus u. c.).
Es protu		
7–10 11–15	izmantot samērā plašu vārdu krājumu (biežāk lietoto vispārlietojamo leksiku, plaši izmantotus terminus un sarunvalodas vārdus, kā arī vārdus ar pārnestu nozīmi un frazeoloģismus), lai sazinātos par tēmām, kas saistītas ar ikdienas vajadzībām un mācībām skolā	- izmantot samērā plašu vārdu krājumu, lai sazinātos par dažādām tēmām daudzveidīgās runas situācijās - izmantot atbilstošus vārdus noteikta žanra teksta izveidei - lietot sinonīmus un antonīmus, samērā plaši izmantot vārdus ar pārnestu nozīmi, izvēlēties atbilstošus vārdus, lai pārfrāzētu vai precīzāk formulētu savus izteikumus

13.2. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts		
	B1	B2
3. GRAMATISKĀ PRECIZITĀTE		
7–10 11–15	Prot izmantot tekstā dažādas sintaktiskās konstrukcijas un vārdu gramatiskās formas, taču pieļauj kļūdas, piem., jauc darbības vārdu laiku un personas formas, izteiksmes. Ievēro svarīgākās pareizrakstības un interpunkcijas normas, taču rakstībā pieļauj vēl samērā daudz kļūdu.	Izprot gramatikas likumības un nepieļauj kļūdas, kas var radīt pārpratumus. Atsevišķos gadījumos runā/tekstā var pieļaut nesistemātiskas kļūdas. Saprot, ka ir pieļāvis kļūdu un labo to. Prot veidot gramatiski pareizus teikumus, ievēro loģisku vārdu secību teikumos. Ir nostiprinājusies prasme valodā izmantot bieži lietotas gramatiskās formas un sintaktiskās konstrukcijas, prot runā izmantot leksiskos un leksiski gramatiskos sinonīmus. Spēj atpazīt dažādu vārdšķiru vārdus un samērā pareizi tos saistīt teikumos. Prot lietot un darināt vārdus ar dažādiem piedēkļiem, piedēkļiem un izskaņām.
	Es protu	
7–10 11–15	- izmantot dažādu vārdšķiru vārdus un samērā pareizi tos saistīt teikumā - lietot pazīstamas gramatiskās konstrukcijas un teikuma modeļus, taču pieļauju atsevišķas interpunkcijas kļūdas - veidot vienkāršus paplašinātus teikumus, kā arī biežāk lietotus saliktu teikumu veidus	- samērā plaši izmantot leksisko un leksiski gramatisko sinonīmiju, lai precīzāk izteiktu domu - lietot dažādas gramatiskās konstrukcijas un teikuma modeļus - veidot gramatiski pareizus teikumus, izmantojot dažādas sintaktiskās konstrukcijas, t. sk. saliktus teikumus, iestarpinājumus un iespraudumus
4. FONĒTISKI FONOLOĢISKĀS SISTĒMAS PĀRVALDĪŠANA		
7–10 11–15	Var saprotami izrunāt tekstu, bet jūtama dzimtās valodas ietekme (akcents). Atsevišķos gadījumos var kļūdīties vārdu, teikumu izrunā (atkāpes no normas, intonējot zilbes un teikumus).	Var skaidri izrunāt tekstu (ir dabiska/brīva izruna un atbilstoša runas intonācija).
	Es varu	
7–10 11–15	izrunāt apgūtus vārdus un frāzes atbilstoši latviešu valodas izrunas normām, bet reizēm ir jūtama dzimtās valodas ietekme (var būt novirzes no literārās valodas normām atbilstošas izrunas)	skaidri un dabiski izrunāt vārdus un frāzes, taču atsevišķos gadījumos var būt novirzes no literārās valodas normām atbilstošas izrunas
4.1. SKAŅU UZTVERE UN ARTIKULĀCIJA		
7–10 11–15	Prot izrunāt latviešu valodas skaņas un vārdus, tomēr ir iespējamās dažādas izrunas kļūdas. Runas plūsmā (gan formālajā, gan neformālajā saziņā) spēj atpazīt vārdus un frāzes, ja saruna ir literārajā valodā.	Prot izrunāt latviešu valodas skaņas un vārdus, bet grūtības var sagādāt to fonēmu izruna, kuru atveidei ortogrāfijā tiek izmantota viena un tā pati rakstzīme. Runas plūsmā spēj atpazīt vienkāršākus vārdus un frāzes sociolektā, dialektā, citas personas individualizētā runā.

13.2. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts		
	B1	B2
	Es protu	
7–10 11–15	- izrunāt vārdus atbilstoši latviešu valodas skaņu izrunas likumiem, tomēr ir iespējamas dažādas izrunas kļūdas - runas plūsmā (gan formālajā, gan neformālajā saziņā) atpazīt vārdus un frāzes, ja saruna ir literārajā valodā	- noteikt, kā izrunājami vārdi, kuros ir fonēmas, kas tiek atveidotas ar vienu un to pašu rakstzīmi (<i>ozols, opera, ola; zēns, zeme, zems, zemene</i>), bet varu kļūdīties - runas plūsmā atpazīt vārdus un frāzes ne tikai tad, ja tiek runāts literārajā valodā, bet arī sociolektā, dialektā u. tml.
4.2. PROSODISKO ELEMENTU UZTVERE		
7–10 11–15	Mēģina izrunāt vārdus un frāzes atbilstoši latviešu valodas prosodiskajām īpašībām, tomēr saklausāma dzimtās valodas ietekme (akcents). Mēģina izrunāt vārdus ar atbilstošu zilbes intonāciju. Mēģina izrunāt vārdus, uzsverot atbilstošo zilbi. Prot izrunāt pēc uzbūves vienkāršus teikumus ar atbilstošu intonāciju.	Prot izrunāt vārdus un frāzes atbilstoši latviešu valodas prosodiskajām īpašībām, tomēr ir iespējamas kļūdas. Prot izrunāt vārdus ar atbilstošu zilbes intonāciju. Prot vārdus izrunāt, uzsverot atbilstošo zilbi. Prot izrunāt teikumus ar atbilstošu intonāciju un izcelt nozīmīgāko vārdu teikumā, pēc iespējas ievērojot teksta aktuālo dalījumu.
	Es mēģinu/protu	
7–10 11–15	- izrunāt vārdus un frāzes, uzsverot atbilstošo zilbi - izrunāt vārdus ar atbilstošu zilbes intonāciju - izrunāt pēc uzbūves vienkāršus jautājuma, stāstījuma, rosinājuma un izsaukuma teikumus ar tiem raksturīgo intonāciju	- izrunāt vārdus un frāzes, uzsverot atbilstošo zilbi - izrunāt vārdus ar atbilstošo zilbes intonāciju - izrunāt ar atbilstošu intonāciju pēc izteikuma mērķa dažādus teikumus, kā arī cenšos ievērot teksta aktuālo dalījumu
5. ORTOGRĀFIJAS PĀRZINĀŠANA		
7–10 11–15	Prot rakstīt, veidot loģisku, saprotamu tekstu. Ievēro svarīgākās pareizrakstības normas, taču rakstībā pieļauj vēl samērā daudz kļūdu.	Prot skaidri un saprotami rakstīt, prot veidot loģisku, saistītu tekstu, prot tekstu strukturēt rindkopās. Ievēro pareizrakstības normas, taču pieļauj kļūdas (galvenokārt dzimtās valodas ietekmē).
	Es protu	
7–10 11–15	- uzrakstīt vārdus, frāzes un teikumus atbilstoši ortogrāfijas likumiem, taču varu pieļaut dažādas pareizrakstības kļūdas - uzrakstīt īsu tekstu, ievērojot tekstveides principus un izmantojot atbilstošas pieturzīmes vienkāršos paplašinātos teikumos un biežāk lietotos saliktos teikumos	- uzrakstīt garāku tekstu, ievērojot tekstveides principus (t. sk. teksta dalījumu rindkopās) - pareizi lietot pieturzīmes un ievērot ortogrāfijas normas, taču varu pieļaut atsevišķas kļūdas vārdu rakstībā un pieturzīmju lietojumā teikumos

NOBEIGUMS

Metodiskais līdzeklis *Latviešu valodas prasmes līmeņi: A0, A1, A2 (pamatlīmenis), B1, B2 (vidējais līmenis). 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem* papildina iepriekš latviešu valodā izdoto valodas apguves aprakstu pieaugušajiem – „Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2” (Šalme, Auziņa 2016a) un „Latviešu valodas prasmes augstākā līmeņa (C1, C2) apraksts” (Šalme, Auziņa 2016b). Tomēr šoreiz uzmanība pievērsta jaunākiem valodas apguvējiem: 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem.

Izdevumā iekļauts detalizēts valoddarbības veidu, valodas pamatprasmju un palīgdarbību raksturojums, kas sniegts saistībā ar komunikatīvajām darbībām un stratēģijām, starpniecību un starpniecības stratēģijām, kā arī valodas kompetences attīstību.

Šobrīd valodas apguves praksē ir labi pazīstami pieaugušo valodas prasmes līmeņu apraksti. Tie sekmīgi tiek izmantoti dažādu mācību programmu, mācību līdzekļu un pārbaudes darbu satura izstrādē. Daļēji pieaugušo valodas prasmes līmeņu apraksti piemērojami arī jaunāka vecuma valodas apguvējiem.

Šāda veida metodiskais līdzeklis par latviešu valodas apguvi skolēnu vecumposmā Latvijā iznāk pirmo reizi. Plānojot darbu, autori ir iepazinušies ar dažādu citu valodu prasmes līmeņu aprakstiem, taču latviešu valodas izdevuma satura izstrādē ievērotas latviešu valodas sistēmai raksturīgās iezīmes un lietojums. Tā kā līdz šim Latvijā ir maz apskatīti skolēnu valodas apguves un lietojuma jautājumi, šis materiāls nepretendē uz plašu un dziļu lingvodidaktisko analīzi un resursu piedāvājumu. Valodas prasmes līmeņu apraksta galvenais uzdevums ir skaidrot svarīgāko valodas komponentu nozīmi runas pilnveidē un attīstībā. Mācību procesā gan valodas apguvējs, gan skolotājs var papildināt valodas prasmes līmeņa aprakstu ar citiem elementiem.

Apraksts var būt noderīgs ierosmes avots ne tikai mācību procesa dalībniekiem, bet arī mācību līdzekļu un programmu veidotājiem, kā arī izglītības darba organizatoriem.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Bušs, O., Baldunčiks, J. 1000 vārdu: *Latviešu valodas leksikas minimums ar tulkojumu krievu un angļu valodā*. LZA VLI. Atb. red. O. Bušs. Rīgā: Zinātne, 1991, 48 lpp.
2. CERF CV 2018 – *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors* [online]. Council of Europe, 2018 [cited 25.10.2020]. Available: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>
3. *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners aged 7–10 Years* [online]. Resource for education. Version 1: developed through Eurocentres consultancy for the Council of Europe. Preliminary consultative edition. 2016. Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697fca>
4. *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners* [online]. Volume 1: Ages 7–10. 2018. Available: <https://rm.coe.int/collated-representative-samples-descriptors-young-learners-volume-1-ag/16808b1688>
5. *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners Aged 11–15 Years* [online]. Resource for education. Version 1: developed through Eurocentres consultancy for the Council of Europe. Preliminary consultative edition. 2016. Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697fc9>
6. *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners* [online]. Volume 2: Ages 11–15. 2018. Available: <https://rm.coe.int/collated-representative-samples-descriptors-young-learners-volume-2-ag/16808b1689>

7. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment* [online]. Cambridge: CUP, 2000. Available: <https://rm.coe.int/16802fc1bf>
8. *Der Rahmenplan' Deutsch als Fremdsprache' wurde von einer vom Wissenschaftlichen Beirat im Auftrag der Zentralstelle für das Auslandsschulwesen (ZfA) und im Einvernehmen mit dem Zentralen Ausschuss für das Deutsche Sprachdiplom der KMK eingesetzten Arbeitsgruppe erstellt.* Dem Autorenteam gehören an: Bausch, Karl-Richard (Vorsitz), Bochum Bergmann, Birgit, Hannover Grögor, Brigitte, Vilnius Heinrichsen, Heinrich, Helsinki Kleppin, Karin, Bochum Menrath, Boris, Köln Thürmann, Eike, Essen Lektorierung: Kamitz, Anette, Bochum, 2009. Verfügbar: https://www.auslandsschulwesen.de/SharedDocs/Downloads/Webs/ZfA/DE/DSD/DaF-Rahmenplan.pdf;jsessionid=3AC304B0E9B2EF846F7F1660536E9225.intranet231?__blob=publicationFile&v=2
9. *Die vorliegenden Bildungsstandards für Fremdsprachen (Englisch), 8. Schulstufe,* wurden im Auftrag des Bundesministeriums für Bildung, Wissenschaft und Kultur am Österreichischen Sprachen-Kompetenz-Zentrum (ÖSZ) erstellt. Projektleitung: Sektion I – SC Dr. Anton Dobart Gesamtkoordination: LSI Mag. Josef Lucyshy Koordination Fachbereich Fremdsprachen (Englisch): Abt. I/2 des BMBWK, Mag. Augustin Kern. AutorInnen: Otmar Gassner, Angela Horak, Claudia Mewald, Wolfgang Moser, Michael Schober, Ferdinand Stefan, Claudia Valsky (Arbeitsgruppe „Bildungsstandards für Fremdsprachen“). 2005.
10. *EVP 2006 – Eiropas Valodu portfelis pieaugušajiem.* D. Dalbiņa, I. Grīnberga, I. Jundze u. c. Akreditācijas Nr. 84.2006. Rīga, 2006.
11. *EVP 2007 – Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem). Norādījumi skolotājiem.* S. Andernovics, K. Brikmane, I. Dimpere u. c. Akreditētais modelis Nr. 92.2007. Rīga, 2007.
12. *Latviešu valodas prasmes līmenis: Modernās valodas.* Sast. A. Zuicena, I. Grinberga, G. Martinsone, V. Piese, A. Veisbergs, Germany : Council of Europe, 1997.
13. Lauze, L. *Ikdiens saziņa: vienkāršs teikums latviešu sarunvalodā.* Liepāja : LiePA, 2004.
14. Lenz, P., Schneider, G. *A bank of descriptors for self-assessment in European Language Portfolios* [online]. Switzerland : University of Fribourg, 2004. Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168045b15f>
15. Lenz, P., Schneider, G. *Introduction to the bank of descriptors for self-assessment in European Language Portfolios* [online]. Switzerland : University of Fribourg. Available: <https://rm.coe.int/168045b15d>

16. *Lingvodidaktikas terminu skaidrojošā vārdnīca*. V. Skujiņa, Z. Anspoka, V. Kalnbērziņa, A. Šalme. Rīga : LVA 2011.
17. Little, D., Perclová, R. *The European Language Portfolio. Guide for Teachers and Teacher Trainers*. Strasbourg : Council of Europe, 2001.
18. LV prasmes kvalitāte 2019 – *Latviešu valodas prasmes kvalitāte: valsts valodas prasmes pārbaudes kārtotāju rezultāti* [tiešsaiste]. Pētījuma darba grupa: Ilze Auziņa, Gunta Kļava, Anta Lazareva, Kristīne Levāne-Petrova, Baiba Mūrniece-Buļeva, Sarmīte Pāvulēna, Aira Semjonova, recenzente Solvita Pošeiko [skatīts 10.11.2020]. Rīga : LVA, 2019. Pieejams: <https://valoda.lv/wp-content/uploads/2020/04/Latvie%C5%A1u-valodas-prasmes-kvalit%C4%81te-preview.pdf>
19. *Māci un mācies latviešu valodu: 7–11, 12–15*. LVA tīmekļvietne. Pieejams: <https://maciunmacies.valoda.lv/>
20. Markus, D. *Bērna valoda: no pirmā kliešana līdz pasakai*. Rīga : Rasa ABC, 2003.
21. Markus, D. *Bērns runā kultūras pasaulē*. Rīga : Rasa ABC, 2007.
22. Pamatnostādnes – *Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, novērtēšana*. Eiropas Padome. Autoru kolektīvs. Rīga : VVA, 2006.
23. Schneider, G., Lenz, P. *European Language Portfolio. Guide for Developers* [online]. Strasbourg : Council of Europe, 2001. Available: <https://rm.coe.int/1680459fa3>
24. Šalme, A. *Latviešu valodas kā svešvalodas apguves pamatjautājumi*. Rīga : LVA, 2011.
25. Šalme, Auziņa 2016a – Šalme, A., Auziņa, I. *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2*. Rīga : LVA, 2016.
26. Šalme, Auziņa 2016b – Šalme, A., Auziņa, I. *Latviešu valodas prasmes līmeņi: augstākais līmenis C1, C2. Vadlīnijas*. Rīga : LVA, 2016.
27. Vorda, S. *Mazais runā*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2017.
28. Znotiņa, I. Computer-Aided Error Analysis for Researching Baltic Interlanguage. *Rural Environment, Education, Personality. Proceedings of the 10th International Scientific Conference*, 2017, pp. 238–244. Available: http://llu.fb.lv/conference/REEP/2017/Latvia-Univ-Agricult-REEP-2017_proceedings-238-244.pdf
29. Znotiņa, I. Learner corpus annotation in Latvia and Lithuania. *Sustainable Multilingualism*, No. 7. 2015, pp. 145–159.
30. 1. pielikums. *Latviešu valoda* [tiešsaiste]. *Diasporas izglītības satura vadlīnijas*. VISC, 25.06.2020 [skatīts 13.11.2020]. Pieejams: <https://www.visc.gov.lv/lv/atbalsts-izglitiba-diaspora>

Ilze Auziņa, Inga Laizāne, Aira Priedīte, Arvils Šalme

LATVIAN LANGUAGE REFERENCE LEVELS:

Elementary A0, A1, A2

Intermediate B1, B2

For 7–10 year and 11–15 year olds

2021

Ilze Auziņa, Inga Laizāne, Aira Priedīte, Arvils Šalme

LATVIEŠU VALODAS PRASMES LĪMENI

Pamatlīmenis A0, A1, A2

Vidējais līmenis B1, B2

7–10 gadus un 11–15 gadus veciem skolēniem

2021

Latviešu valodas aģentūra

Lāčplēša iela 35–5

Rīga, LV-1011

www.valoda.lv
